

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**Θεωρητική επισκόπηση της κινέζικης μουσικής και ο ρόλος της μουσικής στις  
κινέζικες κοινότητες μεταναστών στην Ελλάδα: επιρροές, αλληλεπιδράσεις και  
βιωματικές διαστάσεις**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΟΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑ**

**Του φοιτητή**

**Χαλδούπη Γεώργιου**

**ΑΕΜ:2029**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κίτσιος Γεώργιος**

**ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΙΟΥΝΙΟΣ 2022**

乔承善

音乐家

## ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

*Ιδιαίτερη βοήθεια έλαβα αρχικά από την δασκάλα μου Yíwen, αλλά πολύ περισσότερο από τον δάσκαλο μου Sen στα κινέζικα. Επίσης με βοήθησε το ινστιτούτο Κομφούκιος με διευθύντρια την κυρία Ρούλα Τσοκαλίδου. Φυσικά με βοήθησαν και όλοι οι Έλληνες και Κινέζοι με τους οποίους συναναστράφηκα.*

*Ασφαλώς με βοήθησε ο επιβλέπων καθηγητής μου κύριος Κίτσιος Γεώργιος αλλά και όλοι οι καθηγητές που είχα όλα αυτά τα χρόνια. Τους ευχαριστώ πολύ όλους.*

## Περιεχόμενα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΚΙΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΕΖΟΙ	
1.1 Γεωγραφική θέση.....	10
1.2 Πληθυσμιακή αναφορά .....	12
1.3 Κινέζοι στην Ελλάδα (πληθυσμός, ενασχόληση, δραστηριότητες, ομαδοποίηση).....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	
2.1 Κινέζικος πολιτισμός γενικά.....	15
2.2 Επιτεύγματα ειδικότερα.....	17
2.3 Αναφορά στην κινέζικη γλώσσα την μουσικότητα της και σύγκριση με την αρχαία ελληνική.....	18
2.4 Ομοιότητες και διαφορές κινέζικης και ελληνικής κουλτούρας και γλώσσας.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	
3.1 Ιστορία.....	23

3.2 Θεωρία .....	28
3.3 Οργανολογία.....	33
3,3,1 Λιθόφωνα-ιδιόφωνα.....	34
3.3.2 Με χορδές χωρίς δοξάρι.....	37
3.3.3 Με χορδές και δοξάρι (τόξο).....	43
3.3.4 Αερόφωνα (πνευστά).....	50
3.3.5 Όργανα με μεμβράνες.....	57
3.4 Είδη μουσικής .....	60
3.5 Σύγχρονη εποχή.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΡΕΥΝΑ-εθνομουσικολογική διερεύνηση	
4.1 Ερωτηματολόγιο.....	69
4.2 Έρευνα.....	71
4.3 Αποτίμηση επιτόπιας έρευνας .....	98
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ .....	99
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	102
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....	104
ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ.....	108
ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ.....	111
.....	

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη εργασία αρχικά μας εισάγει στον κινέζικο πολιτισμό. Αναφέρεται στην ιστορία και τα επιτεύγματα του, τις τέχνες του, την γλώσσα του και ειδικά στην μουσική του. Επιδιώκει ουσιαστικά, μια γνωριμία του κινέζικου λαού και μια επισκόπησή του πολιτισμού του, που μπορεί να τον ακούμε στις ειδήσεις και στην τηλεόραση αλλά τον θεωρούμε κάτι το μακρινό και άσχετο με την καθημερινότητα μας, αφού μόνη μας σχέση ίσως να είναι η παρουσία μας ενίοτε σε μαγαζί με κινέζικα προϊόντα.

Στην συνέχεια επισημαίνει τον ρόλο που διαδραματίζει η μουσική στην κινέζικη κοινότητα στην Ελλάδα. Οι Κινέζοι είναι ένας λαός που μας «μοιάζει» τουλάχιστον πολιτισμικά. Και επειδή μια εθνοτική ομάδα σε μια ξένη χώρα ασφαλώς έχει κάποιες «ρίζες», οφείλουμε να ερευνήσουμε τις «ρίζες» αυτές, την καταγωγή, τα ήθη και έθιμα της.

Έτσι εγείρονται ερωτήματα που καλούνται να απαντηθούν. Υπάρχει μουσική στους Κινέζους που βρίσκονται στην Ελλάδα και ποια είναι αυτή; Υπάρχει πολιτισμική εκτόνωση μέσα σε αυτό το δύσκολο εργασιακό καθεστώς τους; Υπάρχει διασκέδαση, και αν ναι πως και που;

Η έρευνα έστω και μέσα από την τεράστια δυσκολία λόγω κορονοϊού θα επιχειρήσει να δώσει κάποια απάντηση. Στην ουσία γίνεται μια «ανώδυνη» προσέγγιση με σεβασμό και αγάπη σε Κινέζους είτε γνωστούς και φίλους, είτε σε αγνώστους (συνήθως) και ξεκινά μια πάντα ευχάριστη συνομιλία για την μουσική. Εκεί είναι και το σημαντικό σημείο, να κερδίσεις τον Κινέζο συνομιλητή σου ώστε να σου πει όσα πιο πολλά γίνεται για την μουσική και πως την διαχειρίζεται αυτός.

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της εργασίας αυτής ήταν το αποτέλεσμα πνευματικών ανησυχιών πολλών ετών που με την τυχαία συζήτηση στο 2<sup>ο</sup> έτος με τον κύριο Κίτσιο ενισχύθηκε και παγιώθηκε. Η εσωτερική μου ανάγκη για να γνωρίσω την κινέζικη μουσική λειτουργούσε παράλληλα με την περιέργεια μου να μάθω για αυτόν το λαό.

Η ελληνική κοινωνία δυστυχώς δεν γνωρίζει αρκετά, παρόλο που τα τελευταία χρόνια γίνονται γενναίες εκατέρωθεν προσπάθειες γνωριμίας των δυο λαών.

Οι ρατσιστική έκφραση «μην κάνεις τον Κινέζο» θέλοντας να πούμε σε κάποιον μην κάνεις τον ανήξερο ή η πράξη που κάνουν ορισμένες μαμάδες που σε γενέθλια των παιδιών τους, εκτός από το ελληνικό και το αγγλικό τραγούδι, να λένε και τρεις συνεχόμενα επαναλαμβανόμενες λέξεις «τσιν, τσον, τσαν» με την μουσική του happy birthday (ενώ υπάρχει αντίστοιχο κινέζικο τραγουδάκι) θέλοντας να ευθυμολογήσουν εις βάρος της κινέζικης γλώσσας, ήταν δύο από τα πολλά της ελληνικής κοινωνίας που με θύμωναν και με έκαναν περισσότερο να θέλω να ψάχνω για αυτούς και την μουσική τους.

Η άγνοια δεν είναι δικαιολογία ειδικά όταν υπάρχει η συνύπαρξη. Γιατί όλοι μας έχουμε ψωνίσει από κάποιο μαγαζί με κινέζικα προϊόντα. Πόσο μας κακοφαίνεται όταν οι Άγγλοι λένε για μια ακαταλαβίστικη πρόταση, «that sounds Greek to me» ή πόσο άσχημα ακούγεται όταν αλλοδαποί γαλουχημένοι με τα στερεότυπα του Κακογιάννη και του Ζυλ Ντασέν, μόλις δουν Έλληνα φωνάζουν «ώπα» και προσπαθούν να μιμηθούν τον Anthony Quinn.

Ενάντια στην άποψη πολλών δυτικών κυβερνήσεων, που λόγω ιδεολογικών διαφορών ακόμη και σήμερα στοχοποιούν αυτό τον λαό, εγώ τόσο περισσότερο έψαχνα, και τόσο περισσότερο διαπίστωνα ότι μοιάζουμε. Έχουμε και οι δυο λαοί τεράστιο πολιτισμό, και από την αρχαιότητα έχουμε και οι δυο ολοκληρωμένο σύστημα μουσικής γραφής. Είχαμε και οι δύο επαναστάσεις, που μπορεί να είχαν διαφορετικά χαρακτηριστικά και ιδεολογικό υπόβαθρο, εντούτοις έγιναν για να αποτιναχθεί η τυραννία και η

καταπίεση. Έχουμε και οι δυο «χαμένες πατρίδες». Και το βασικότερο οι Έλληνες είναι πολύ ψηλά στην εκτίμηση των Κινέζων.

Όντας μουσικός, η ενασχόληση μου με αυτόν τον καινούριο για μένα κόσμο ήταν γοητευτική. Μουσικές, τραγούδια, τρόποι εκτέλεσης τραγουδιστών, μουσικά όργανα, όλα αυτά μου έδιναν την αίσθηση που νιώθει κάποιος εξερευνητής που ανακαλύπτει κάτι καινούριο. Η τεχνολογία ήταν ένα καταπληκτικό εργαλείο για την έρευνα μου αλλά το γεγονός ότι δεν γνώριζα την γλώσσα αποτελούσε τροχοπέδη και γι' αυτό ξεκίνησα να μαθαίνω κινέζικα. Φυσικά από την έναρξη των κινέζικων μαθημάτων μαζί με την έναρξη της επιτόπιας έρευνας τα πράγματα έγιναν διαφορετικά αφού ανοίχτηκαν νέοι ορίζοντες.

Από την ώρα που ξεκίνησα να δομώ την εργασία, στο μυαλό μου είχα δύο πράγματα. Πως να δώσω μια ολοκληρωμένη εικόνα του κινέζικου πολιτισμού και μουσικής δίχως να κουράσω τον αναγνώστη αλλά και δίχως να κάνω εκπτώσεις στο σύνολο, και από την άλλη πως να στοιχειοθετήσω την έρευνα μου ώστε να είναι ευανάγνωστη ουσιώδης και δημιουργική.

Όσο αφορά το πρώτο μέρος χρησιμοποίησα πηγές από το διαδίκτυο, διάφορα άρθρα, χρήσιμα φιλμ, αλλά και βιβλία μουσικολογικά, εθνομουσικολογικά και κοινωνιολογικά.

Από την βιβλιογραφία μου αναφέρω ενδεικτικά ότι άρθρα όπως, το *China, People's Republic of (Chin. Zhonghua renmin gonghe guo)* από το Grove (Thrasher et al. 2001), ή βιβλία όπως το *Εθνομουσικολογία - Τριανταένα ζητήματα και έννοιες* του Nettl (2016), με βοήθησαν να συντάξω μια ολοκληρωμένη εικόνα πολιτισμού και μουσικής.

Όσο αφορά το δεύτερο μέρος, το μέρος της έρευνας, πρώτα από οτιδήποτε θέλω να επισημάνω ότι αυτή η έρευνα ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα. Διαπίστωσα δυσκολίες που δεν τις φανταζόμουν. Και εκτός από αυτά, κατά την περίοδο της έρευνας έτυχαν και οι περιορισμοί του κορονοϊού και ο πόλεμος στην Ουκρανία.

Στην αρχή έκανα το λάθος και πήγαινα κατευθείαν σε Κινέζους μετανάστες, που καμία φορά δεν ήξεραν αγγλικά και τα μόνα ελληνικά που ήξεραν ήταν λέξεις από τα προϊόντα που πουλούσαν, προσπαθώντας να τους

πάρω συνέντευξη. Και φυσικά φοβισμένοι και υποψιασμένοι σε μια ξένη χώρα με απέρριπταν.

Ύστερα θυμήθηκα κάποιες αρχές από το βιβλίο του Nettl και προσπάθησα να τις εφαρμόσω. Ο Bruno Nettl (2016, 186) παραθέτει σχετική ρήση του Malinowski από το βιβλίο του τελευταίου *Coral Gardens and their magic*:<sup>1</sup>

Ο ανθρωπολόγος πρέπει όχι μόνο να παρατηρεί αλλά και να ερμηνεύει διαρκώς, να δομεί, συσχετίζοντας μεταξύ τους μεμονωμένα κομμάτια δεδομένων. Να διαθέτει εξαιρετική ικανότητα στην αυτοκριτική συνειδητοποιώντας ότι πολλές προσεγγίσεις αναπόφευκτα οδηγούν σε εσφαλμένα συμπεράσματα και αδιέξοδα και να είναι έτοιμος να ξαναρχίσει από την αρχή.

Έτσι και εγώ άλλαξα τακτική από ένα σημείο και μετά, και προσπάθησα να ενταχθώ όσο μπορούσα στην κοινωνική ζωή τους και το πιο σημαντικό στην ρουτίνα τους, ώστε να μπορέσω να κερδίσω την εμπιστοσύνη τους. Έπαψα να λέω την ιδιότητα μου, του φοιτητή ή δάσκαλου μουσικής και έκανα τον πελάτη σε κινέζικα εστιατόρια, τον υπάλληλο σε έμπορο ρούχων που πάει να ψωνίσει χοντρική, τον πελάτη σε είδη τεχνολογίας, και τις πιο πολλές φορές ψώνιζα χωρίς να τα χρειάζομαι. Νομίζω ότι αυτά απέδωσαν.

Ήμουν και λίγο τυχερός γιατί ο δάσκαλος μου Sen με βοήθησε χωρίς να το καταλάβει κάνοντας μου ένα αφιέρωμα σαν μουσικό που του αρέσει η κινέζικη μουσική και αυτό το αφιέρωμα ανέβηκε στην ιστοσελίδα της κινέζικης πρεσβείας και έγινα ξαφνικά γνωστός στην κινέζικη κοινωνία της Ελλάδας.

Όσο αφορά τις ερωτήσεις που τους έκανα πάντα μέσα από κουβέντα προσπαθούσα να είναι ερωτήσεις «στοιχείων ταυτότητας», «συνέντευξης - συνομιλίας», «γνωμοδότησης», «δημοσκόπησης» (Κώστιος 2015, 158).

Όμως ταυτιζόμενος με την άποψη του παραπάνω συγγραφέα ότι «κανένα είδος ερωτηματολογίου δεν μπορεί και δεν πρέπει να λειτουργήσει ή να χρησιμοποιηθεί ως αμιγές και με στεγανά» προσάρμοσα τις ερωτήσεις μου και τον τρόπο που τις έκανα ανάλογα με την περίπτωση (Κώστιος 2015).

Στο πρώτο κεφάλαιο γράφω για τον κινέζικο λαό γενικότερα. Που βρίσκεται η Κίνα, τον πληθυσμό τους στην χώρα τους αλλά και στην Ελλάδα.

---

<sup>1</sup> Malinowski 1954, 238



Τους τρόπους με τους οποίους βρίσκονται στην Ελλάδα, τις δραστηριότητές τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εισέρχομαι στον κινέζικο πολιτισμό στα επιτεύγματά του, στην κινέζικη γλώσσα αλλά και κουλτούρα και τις ομοιότητες ή διαφορές που έχουν με την ελληνική γλώσσα και κουλτούρα αντίστοιχα .

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην κινέζικη μουσική. Στην ιστορία, την θεωρία, την οργανολογία αλλά και τα είδη της μουσικής. Καθώς και στα παλαιά και σύγχρονα μουσικά ρεύματα.

Το τέταρτο κεφάλαιο είναι η αφιερωμένο στην έρευνα. Στην αρχή παραθέτω το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποίησα.

Στην συνέχεια παραθέτω κείμενα από την έρευνα που είναι βιωματική παράθεση εμπειριών και καταστάσεων και γι' αυτό βάζω ημερομηνία στην αρχή του κάθε κειμένου ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να αφουγκράζεται την χρονολογική συνέχεια των κειμένων.

Τέλος κάνω μια αποτίμηση και μετά παραθέτω τα συμπεράσματα της εργασίας.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

## 1.1 Γεωγραφική θέση.

Η Κίνα 中国 ή Zhōngguó (Τζονγκγκουό) όπως ονομάζουν οι ίδιοι οι Κινέζοι την χώρα τους και θα πει Κεντρική Χώρα, επισήμως **Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας** 中华人民共和国 Zhōnghuá Rénmín Gònghéguó, (Τζονγκχουά Ρένμίν Γκονγκχέγκουό), είναι χώρα της ανατολικής Ασίας και η χώρα με το μεγαλύτερο πληθυσμό στον κόσμο, 1.411.778.724 κατοίκους. Η έκτασή της είναι 9.596.961 τ χλμ. και γεωγραφικά είναι η μεγαλύτερη χώρα στην περιοχή της Ανατολικής Ασίας και η τέταρτη μεγαλύτερη στον κόσμο μετά τη Ρωσία, τον Καναδά και τις ΗΠΑ.



εικόνα 1.

Συνορεύει με 14 κράτη. Το Βιετνάμ, το Λάος, την Μιανμάρ, την Ινδία, το Μπουτάν, Το Νεπάλ, το Πακιστάν, Το Αφγανιστάν, το Τατζικιστάν, την Κιργισία, την Ρωσία, την Μογγολία και την Βόρεια Κορέα.

Από την ίδρυση της, το 1949, κυβερνάται από το κομμουνιστικό κόμμα Κίνας (ΚΚΚ). Πρωτεύουσα της Κίνας είναι το Πεκίνο.

Η Κίνα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και ο μεγαλύτερος εξαγωγέας αγαθών. Η Κίνα είναι μια ταχέως αναπτυσσόμενη χώρα, με μεσαίο κατά κεφαλήν εισόδημα ο ρυθμός ανάπτυξης της Κινεζικής οικονομίας είναι υψηλός. Ο ρυθμός αυτός ανάπτυξης είναι σταθερός από το 1978 με μέσο όρο 8%, οπότε και η οικονομία απελευθερώθηκε και η ανεργία άρχισε να μειώνεται. Το 47% του ΑΕΠ προέρχεται από τη βιομηχανία, το 43% από τις υπηρεσίες και το 10% από γεωργικές εργασίες (Conceição Pedro 2019· Kam Wing Chan 2007· Teiwes & Warren Sun 1999).

Το πιο σημαντικό λιμάνι της χώρας είναι η Shanghai (Σανγκάη). Άλλες πόλεις της είναι το Beijing (Πεκίνο), το Hong Kong (Χονγκ Κόνγκ), το Wūhàn (Γιουχάν), το Chongqing (Τσονγκτσίνγκ), το Shenzhen (Σεντζέν) και άλλες (Britannica 2022· National Bureau statistics of China 2022).

## 1.2 Πληθυσμιακή αναφορά.

Οι Κινέζοι είναι ένας λαός συνεσταλμένος και ευγενικός. Με πάρα πολλές λέξεις ευγενείας στην γλώσσα τους και με υπέρτατη αρετή την μετριοφροσύνη και την ομαδικότητα ως απαύγασμα της φιλοσοφίας τους, αισθάνονται υπερήφανοι για την χώρα τους, την κεντρική χώρα όπως την ονομάζουν αυτοί στην γλώσσα τους. Έχοντας σαν γνώμονα τις πέντε αρετές του ταοϊσμού, την ευπρέπεια, τη φρόνηση, την πίστη, τη δικαιοσύνη και την καλοσύνη ζουν αρμονικά στην πολυπληθέστατη χώρα τους αλλά και στο εξωτερικό όπως και στην Ελλάδα σεβόμενοι πρωτίστως τις παραδόσεις τους αλλά και τις παραδόσεις των κρατών που διαμένουν.

Ακολουθώντας το ρητό του μεγάλου φιλόσοφου τους Κομφούκιου (孔夫子 ή Κουνγκ-φου-τζου) επενδύουν φοβερά στην εκπαίδευση των παιδιών τους:

Αν σκέφτεσαι για ένα χρόνο φύτεψε ρύζι. Αν σκέφτεσαι για 10 χρόνια φύτεψε δέντρο. Αν σκέφτεσαι για 100 χρόνια δίδαξε ανθρώπους (Κομφούκιος 2022).

Γενικά τα παιδιά στην Κίνα είναι λατρεμένα. Ως απόγονος της κληρονομιάς ο Κινέζος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την οικογένεια, και ο κινέζος γονιός θα κάνει τα πάντα για τα παιδιά του και την μόρφωση τους τόσο που στους δυτικούς να θεωρείται ότι τα κακομαθαίνουν. Στην Κίνα, η εκπαίδευση ξεκινά από την ηλικία των 3 ετών. Τα παιδιά πασχίζουν για να φέρνουν καλούς βαθμούς στους γονείς και μελετούν σκληρά έχοντας λίγο ελεύθερο χρόνο.

Το σχολικό σύστημα έχει τρία επίπεδα: δημοτικό, γυμνάσιο και λύκειο πριν τις εξετάσεις για την είσοδο στο πανεπιστήμιο. Οι εξετάσεις για το πανεπιστήμιο ονομάζονται ανώτερες εξετάσεις «Gao kao» (γκάο κάο) και διεξάγονται κάθε Ιούνιο σε κάθε επαρχία. Η είσοδος στα πανεπιστήμια αν και εφικτή είναι πολύ δύσκολη. Παρόλα αυτά θεωρείται από τους νεαρούς κινέζους το υπέρτατο αγαθό.

Οι Κινέζοι, όπως γνωρίζουμε και εμείς από πρώτο χέρι αγαπούν τον τουρισμό είτε στο εξωτερικό είτε στην χώρα τους. Όντας μια χώρα και με μεγάλο σύγχρονο σιδηροδρομικό δίκτυο προσελκύει πολλούς Κινέζους για

εσωτερικό τουρισμό. Πολλοί δε είναι αυτοί που επιλέγουν την Ευρώπη και την Ελλάδα ειδικά για να δουν το ηλιοβασίλεμα της Σαντορίνης.

Όπως κάθε λαός έτσι και οι Κινέζοι έχουν τις δικές τους πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Δεν τους αρέσει να τους δείχνουν με το δάχτυλό και θεωρούν το φιλί στο μάγουλο υπερβολικά οικείο. Θεωρούν την συνήθεια των Δυτικών να ξαναβάζουν το χαρτομάντιλο στην τσέπη άσχημη και ανθυγιεινή.

Έχουν εκλεπτυσμένη κουζίνα με διάσημα πιάτα αλλά μπορεί να τρώνε πράγματα που οι ευρωπαίοι δεν μπορούν ούτε να το σκεφτούν, όπως τα πόδια της κότας.

Δίνουν δώρα αλλά περιμένουν να τους κάνεις και εσύ και μάλιστα με ωραία συσκευασία. Τηρούν, και απαιτούν και από εσένα, την ιεραρχία στον χαιρετισμό και τις επαγγελματικές συναλλαγές τους.

Θεωρούν αγένεια να χτυπάς τα ξυλάκια του φαγητού (αυτό ήταν μια πράξη που έκαναν οι ζητιάνοι για να ζητήσουν ελεημοσύνη στο παρελθόν).

Θεωρούν αγένεια να ψάχνεις στο πιάτο σου για να βρεις ένα συγκεκριμένο τμήμα του φαγητού. Συγκεκριμένα για αυτήν την πράξη έχουν την έκφραση ότι κάποιος «σκάβει τάφο».

Λατρεύουν τις σφραγίδες. Σε εταιρίες μεγάλες ή μικρές και όπου μπορούν τις χρησιμοποιούν και ζητούν από τους Δυτικούς συνεργάτες τους να χρησιμοποιούν και αυτοί (Chinese 2022).

### 1.3 Κινέζοι στην Ελλάδα (πληθυσμός, ενασχόληση, δραστηριότητες, ομαδοποίηση)

Οι Κινέζοι στην Ελλάδα βρίσκονται με διάφορους τρόπους. Ένας βασικός είναι ως τουρίστες. Όντας λάτρεις του Ελληνικού πολιτισμού η Ελλάδα αποτελεί πόλο έλξης των κινέζων τουριστών αφού το 2019, πριν ξεσπάσει η πανδημία του κορονοϊού επισκέφτηκαν την Ελλάδα 140.000 κινέζοι τουρίστες με ιδιαίτερο προορισμό την Σαντορίνη με το ειδυλλιακό ηλιοβασίλεμα (Φακαλής 2021).

Άλλος τρόπος με τον οποίο βρίσκονται στην Ελλάδα Κινέζοι είναι ως εργαζόμενοι. Υπάρχουν πολλών ειδών εργαζόμενοι και όχι μόνο οι έμποροι κινέζικων προϊόντων που συναντούμε συχνά. Υπάρχουν επενδυτές, τραπεζίτες δάσκαλοι κινέζικης αγγλικής και ελληνικής γλώσσας και παρόλο που από την αρχή της μετανάστευσης τους στην Ελλάδα το 1990 έφτασαν τους 20.000, μετά την οικονομική κρίση υπολογίζονται γύρω στους 10.000. Όλοι αυτοί οργανώθηκαν φτιάχνοντας κοινότητες (Chinatown), εφημερίδα, εμπορικό και βιομηχανικό επιμελητήριο κα.

Εκτός από τους παραπάνω υπάρχουν οι Κινέζοι φοιτητές στην Ελλάδα καθώς και οι εύποροι Κινέζοι που επενδύοντας στην Ελλάδα απέκτησαν μόνιμη άδεια παραμονής (Deutsche 2019· Μπαϊρακτάρης 2019· Κώνστας 2020).

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

### 2.1 *Κινέζικος πολιτισμός γενικά.*

Ο Κινέζικος πολιτισμός ασφαλώς και είναι κάτι το τεράστιο που δεν μπορεί να περιγραφεί και να αναλυθεί σε μια ενότητα. Θα προσπαθήσω όμως να γράψω όσο πιο περιγραφικά και συγκεντρωτικά μπορώ ώστε να οδηγηθούμε στο αντικείμενο της μουσικής που μας ενδιαφέρει περισσότερο άλλωστε.

Με χιλιάδες χρόνια συνεχούς ιστορίας, η Κίνα αποτελεί έναν από τους αρχαιότερους πολιτισμούς της υφής. Η ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή από τους παλαιολιθικούς χρόνους, μαρτυρείται από ένα πλήθος αρχαιολογικών ευρημάτων. Χαρακτηριστικότερο εύρημα της αρχαιολογικής έρευνας είναι ο σινάνθρωπος του Πεκίνου ηλικίας 500.000 ετών στο Chou kou-tien, και ενός σκελετού ηλικίας 600.000 ετών στο Lantian.

Κατά τη Νεολιθική εποχή, ο κινεζικός πολιτισμός αναπτύχθηκε βόρεια γύρω από τον κίτρινο Ποταμό Huang He, και στο νότο γύρω από την περιοχή του ποταμού Yang tze. Περί το 7.000 π.Χ., οι Κινέζοι ασχολούνται ως αγρότες κεχριού, δίνοντας ώθηση στον πολιτισμό Yahu. Από το 5.000 έως το 3.000 π.Χ. πιθανολογείται ότι οι Κινέζοι ανέπτυξαν την κατασκευή των κεραμικών και της πορσελάνης. Σύμφωνα με τον θρύλο στην περιοχή που ο Κίτρινος ποταμός Huang He σημειώνει μια μεγάλη καμπή είναι ο ιστορικός γεωγραφικός πυρήνας από όπου ξεκίνησε το κινεζικό έθνος. Εκεί βασίλευσε ο κίτρινος βασιλιάς Huang Di (Χουάνγκ Ντι) για 100 περίπου χρόνια μέσα στην 3η χιλιετία π.Χ. και θεωρείται ο ιδρυτής του κινεζικού πολιτισμού. Είναι ο αυτοκράτορας που γέννησε τον πολιτισμό, δημιούργησε τη σοφία και την ίδια την Κίνα. Ανακάλυψε τη γραφή, τη μουσική, τα μαθηματικά και το μετάξι.

Οι κυριότερες δυναστείες είναι της δυναστείας των Hsia (Χσια) (2070 – 1600 π.Χ.) που φημολογείται η ίδρυση του πρώτου κινέζικου «αλφάβητου».

Της δυναστείας των Shang (Σανγκ) (1600-1046 π.Χ.) γύρω από τον κίτρινο ποταμό με την εγκαθίδρυση του αλφαβήτου για θρησκευτικές τελετές.

Της δυναστείας των Zhou(Τζόου) (1.046 – 256 π.Χ.) με άνθηση στην γεωργία, στην επεξεργασία του σιδήρου, αλλά κυρίως με άνθηση της φιλοσοφίας καθώς στην περίοδο «της άνοιξης και του φθινοπώρου (722-476 πχ)» εμφανίζεται ο Κομφούκιος με τις «100σχολές σκέψης» που δίδαξε την ευγένεια ως κύριο χαρακτηριστικό του χαρακτήρα που υιοθετούν οι Κινέζοι ως τις μέρες μας.

Η φεουδαρχική διακυβέρνηση όμως έφερε την πτώση της δυναστείας και το διαμελισμό της Κίνας σε μικρότερα βασίλεια που τα επανένωσε όμως ο βασιλιάς Qin(Τσιν) (221 -207 πχ). Στέφεται ως ο πρώτος αυτοκράτορας της ενιαίας τότε Κίνας και ονομάζεται Qin Shi Huang Di (Τσιν Σι Χουάνγκ Ντι). Τα σπουδαιότερα έργα που έγιναν κατά τη διάρκεια της βασιλείας του ήταν το Σινικό τείχος και ο Πήλινος στρατός (Temple n.d· Βελισσαρόπουλος 1981).

Από εκεί και πέρα θα ακολουθήσουν και άλλες δυναστείες όπως των Han(Χαν) (207πχ-8<sup>ο</sup> μΧ) και άλλων με τελευταία την δυναστεία των Qing(Τσινγκ) (1644-1911μχ). Από εκεί και μετά η Κίνα θα αποκτήσει το σημερινό της καθεστώς (Παχής 2013).



## 2.2 *Επιτεύγματα ειδικότερα.*

Οι Κινέζοι είναι εφευρέτες της πυρίτιδας, της πυξίδας, του χαρτιού, της τυπογραφίας. Διέδωσαν το τσάι, το μετάξι, την πορσελάνη, την οδοντόβουρτσα και το χαρτί υγείας (Chang 1983· Chinese 2022· Mineapolis institute of arts 2022· Wong 2017).

Κατασκεύασαν το Σινικό τείχος για να προστατέψουν την χώρα τους από επιδρομές τούρκικων και μογγολικών βαρβαρικών φύλων (Ιωάννου, 2022).

Η ασφάλεια του σινικού τείχους έφερε την επανασύνδεση το 130πχ επί δυναστείας Χαν της Δύσης με την Κίνα και την ανταλλαγή εφευρέσεων απόψεων ιδεών φιλοσοφίας μουσικής. Η πρώτη σύνδεση είχε γίνει με τους στρατιώτες του Μ Αλεξάνδρου το 390πχ περίπου όταν εγκαταστάθηκαν σε μια περιοχή Βόρεια του Ελληνιστικού βασιλείου της Βακτριανής στο σημερινό Αφγανιστάν. Οι Κινέζοι τους ονόμαζαν Ντα γιουαν (*Dàyuān*) μεγάλοι Ίωνες (Hirth 1917· Sima 1961· Tarn n.d.).

Η κινέζικη αρχιτεκτονική, η ζωγραφική, η μαγειρική, ο ρουχισμός, η κεραμική, αλλά και η ιατρική, οι επιστήμες καθώς και η πνευματικότητα της κυριότερων θρησκειών τους (κομφουκιανισμός, ταϊσμός, βουδισμός), θα μπορούσαν να μας απασχολήσουν με πάρα πολλές σελίδες για το απίστευτο μεγαλείο τους.

Η κινέζικη λογοτεχνία έχει να μας δώσει αριστουργήματα για τα οποία οι Κινέζοι καμαρώνουν και προσπαθούν να προβάλλουν. Δεν είναι τυχαίο ότι στα μαθήματα κινέζικων που παρακολούθησα είχαν ιδιαίτερη μνεία σε 3 ποιήματα παλιά τουλάχιστον 3000 ετών. Ένα από αυτά ονομαζόταν Hua.

## 2.3 Αναφορά στην κινέζικη γλώσσα την μουσικότητα της και σύγκριση με την αρχαία ελληνική.

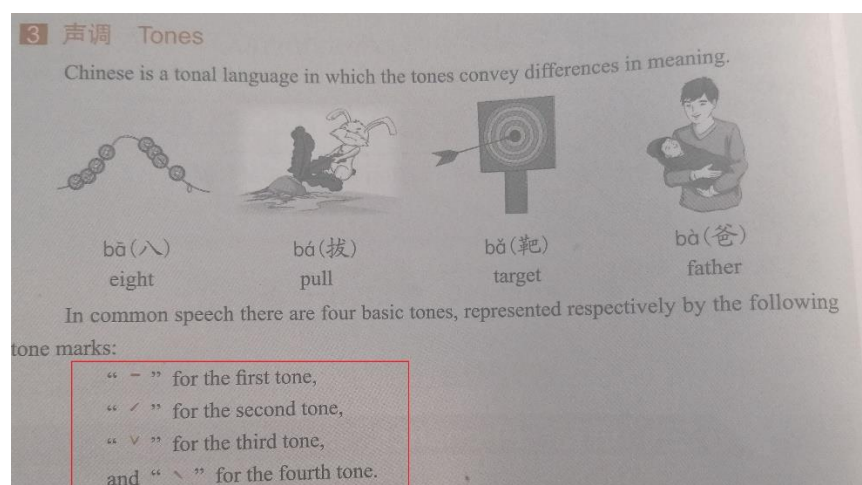
Η κινεζική γλώσσα είναι γνωστή σε όσους την μιλούν, ως μητρική, ως 汉语 hànyǔ (η γλώσσα των Χαν), ως 中国话 zhōngguóhuà (η γλώσσα της Κίνας), αλλά και ως 中文 zhōngwén (κινεζική γλώσσα). Είναι μια οικογένεια γλωσσών που έχει συγχωνέψει πολλές αμοιβαίως ακατανόητες γλώσσες. Το γνωστότερο όνομά της είναι "γλώσσα των Χαν", καθώς άρχισε να ομιλείται από την δυναστεία των Χαν, και σήμερα μιλιέται από τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού (91%). Οι κυριότερες γλώσσες της κινεζικής οικογένειας είναι οι εξής: Η Μανδαρινική που περιλαμβάνει την Επίσημη Μανδαρινική, η 吴语 Wúyǔ (γλώσσα των Γου) που περιλαμβάνει τη διάλεκτο της Σαγκάης, η 粤语 Yǔèyǔ (η γλώσσα του Γιουέ) που περιλαμβάνει τα καντονέζικα και η 闽语 Mǐnyǔ (η γλώσσα των Μιν) που περιλαμβάνει τα ταϊβανέζικα.

Η Επίσημη Μανδαρινική, γνωστή σε όσους την μιλούν ως μητρική γλώσσα, ή ως 普通话 Pǔtōnghuà (δημοτική γλώσσα), ή 国语 Guóyǔ (εθνική γλώσσα), ή 华语 Huáyǔ (κινεζική γλώσσα), ή 现代标准汉语 Xiàndài Biāozhǔn Hànyǔ (επίσημη σύγχρονη γλώσσα των Χαν), είναι η επίσημη σύγχρονη ομιλούμενη κινεζική γλώσσα η οποία χρησιμοποιείται στην ηπειρωτική Κίνα (δηλαδή στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας) και είναι μία από τις τέσσερις επίσημες γλώσσες της Σιγκαπούρης.

Χρησιμοποιεί απλοποιημένους χαρακτήρες και η προφορά της βασίζεται στη διάλεκτο του Πεκίνου, της Μανδαρινικής 官话 Guān Huà (γλώσσα των αξιωματούχων), ή 北方话 běifānghuà (γλώσσα του Βορρά), η οποία αποτελεί ένα μεγάλο και ανομοιογενές σύνολο κινεζικών διαλέκτων που μιλούνται στη Βόρεια και Νοτιοδυτική Κίνα.

Η γραφή της κινέζικης γλώσσας αποτελεί ένα θέαμα υψηλής τέχνης και μια πρόκληση καλλιγραφίας αλλά και ένα στοίχημα μνήμης για όποιον θέλει να μάθει αυτήν την γλώσσα. Παρόλο που η γραμματική της είναι πολύ εύκολη καθώς δεν υπάρχουν γένη αριθμοί και πτώσεις, τα λεγόμενα «ιδεογράμματα» δηλαδή μικρές ζωγραφιές που αποτυπώνουν (κάθε μια ξεχωριστά αλλά και μαζί σε ζευγάρια ή και περισσότερες) κάποια έννοια, καθιστούν την γλώσσα αυτή ιδιαίτερα δύσκολή για τους «δυτικούς». Τα ιδεογράμματα που χρησιμοποιεί ο μέσος Κινέζος δεν ξεπερνούν τα 3000 από τα περίπου 40000 που υπάρχουν (siountrischool 2019).

Η κινέζικη γλώσσα είναι μια γλώσσα τονική. Δηλαδή χρησιμοποιεί διαφορετικό τονικό ύψος σε κάποια συλλαβή για να προσδώσει διαφορετική έννοια. Η σημερινή επίσημη γλώσσα της Κίνας χρησιμοποιεί 4 τόνους. Τον νούμερο 1, 2, 3 και 4 με σύμβολα όπως φαίνεται στην εικόνα 2.



εικόνα 2 Στο κόκκινο

πλαίσιο φαίνονται οι 4 τόνοι ενώ παραπάνω περιγράφονται 4 διαφορετικές έννοιες μιας λέξης όταν προφέρεται με άλλο τονισμό. (S. R. Chen et al 2010)

Ο 1<sup>ος</sup> τόνος θέλει ο ομιλητής να πει την συλλαβή μια 4<sup>η</sup> ή 5<sup>η</sup> πιο ψηλά από την ομιλία, από την αρχή και ελαφρώς παρατεταμένα ώστε να γίνει αντιληπτό το διαφορετικό τονικό ύψος. Ο 2<sup>ος</sup> τόνος θέλει να ανεβάσει ο ομιλητής την φωνή από την βάση της ομιλίας ως και μια 4<sup>η</sup> αλλά με εμφανή ανοδική πορεία σαν ένα ανοδικό γκλισάντο. Ο 3<sup>ος</sup> τόνος ζητά η φωνή να κρατηθεί στην ίδια τονικότητα αλλά αν οι άλλες συλλαβές μοιάζουν σε αξία με τέταρτα, ο τόνος αυτός θέλει την συλλαβή να είναι μισό, με τονισμένο το 2<sup>ο</sup> τέταρτο (τα ά). Ο τέταρτος τόνος ζητά από τον ομιλητή να πει την συλλαβή με τρόπο στακάτο και σε δυναμική φόρτε. Υπάρχει και ο 5<sup>ος</sup> τόνος σύμφωνα με τους δασκάλους

μου στα κινέζικα Chen laoshi και Yiwen laoshi, που στην ουσία είναι η έλλειψη τόνου και θέλει την ομιλία όσο πιο ουδέτερη γίνεται.

Φυσικά και υπάρχουν 3 σίγμα από παχύ μέχρι πολύ λεπτό, 2 τζου, 2 τσου και άλλα πολλά δύσκολα αλλά χαριτωμένα και περίεργα γλωσσικά ιδιώματα που κάνουν την γλώσσα πραγματικά μουσική. Αυτό το διαπιστώνουμε άλλωστε όταν τους ακούμε να μιλάνε. Τώρα όμως ξέρουμε ότι δεν το κάνουν από ηθική διατήρησης της παράδοσης της ντοπιολαλιάς τους, αλλά από πραγματική ανάγκη επικοινωνίας αφού διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να συνεννοηθούν.

Αυτή η μουσικότητα εφαρμοζόταν από τους ίδιους και την μουσική τους ώστε να συμβαδίζει με τους ηχητικούς-γλωσσικούς κανόνες των στίχων αλλά στις μέρες μας στα τραγούδια σύμφωνα με τον δάσκαλο μου στα κινέζικα Chen Sen χάνονται οι τόνοι (S. R. Chen et al. 2010).

Για να γίνουν αντιληπτά τα κινέζικα στον υπόλοιπο κόσμο και για να μην χαθεί αλλά και να μπορεί να καταγραφεί η τονική ιδιότητα της κινέζικης γλώσσας, το 1956 η κυβέρνηση της Κίνας δημιούργησε ένα σύστημα γραφής της κινέζικης γλώσσας με λατινικούς χαρακτήρες. Τα λεγόμενα πινγιν (Pinyin). Σε αυτό το σύστημα μπήκαν και τα σύμβολα των 4 τόνων που προανέφερα. Έτσι η κινέζικη γλώσσα έγινε προσιτή σε λαούς που δεν είχαν σχέση με ιδεογράμματα και μπόρεσαν να αποδοθούν σε κάποιον συλλαβόγλωσσο, όλα τα παχιά ή λεπτά σύμφωνα τους αλλά και τα απλά και τα περίεργα φωνήεντα τους σε μεγάλο βαθμό. Η κυβέρνηση της Κίνας καθιέρωσε τα πινγιν και στο εκπαιδευτικό της σύστημα πιστεύοντας πως με το πέρασμα των χρόνων ίσως αντικαθιστούσαν τα Hanzu (ιδεογράμματα) αλλά κάτι τέτοιο δεν έγινε τελικά ποτέ.

## 2.4 Ομοιότητες ελληνικής και κινέζικης κουλτούρας και γλώσσας.

Όσο και φαινόταν άκαιρο και εκτός θέματος, από τότε που ξεκίνησα να μαθαίνω κινέζικα αυτή την ενότητα δεν μπορούσα να το αποφύγω από το να την προσθέσω στην εργασία μου. Οι Κινέζοι και οι Έλληνες έχουν πολλές πολιτισμικές και γλωσσικές ομοιότητες. Μπορεί οι δυο λαοί να μοιάζουν και με άλλους λαούς αλλά εγώ επικεντρώθηκα σε αυτούς τους 2.

Αρχικά έχουν και οι δυο λαοί μακραίωνους πολιτισμούς και καμαρώνουν για αυτό. Είχαν και οι δύο στις περιοχές που άκμασαν και ζούσαν ολοκληρωμένο σύστημα γλωσσικής γραφής που υπερτερούσε και το δάνειζαν σε γειτονικούς λαούς. Λάτρευαν την μουσική και είχαν και οι δύο ολοκληρωμένα συστήματα μουσικής γραφής. Επίσης λάτρευαν την φιλοσοφία(Κομφούκιος ,Αριστοτέλης) την ποίηση(Όμηρος, Λι Βαί) (Ινστιτούτο της Άπω Ανατολής 2002), το θέατρο(αρχαία τραγωδία, Tzin tzou-όπερα του Πεκίνου) και όλες τις τέχνες και τις επιστήμες.

Οι δύο λαοί αγαπούν την ευγένεια είτε από τις διδαχές των φιλοσόφων τους είτε αποτυπώνοντας την στην μυθολογία τους. Ο Δίας ήταν «ξένιος» και ο Δράκος που βλέπουμε σε κινέζικα φεστιβάλ είναι πάντα καλός και προστατεύει τους αδύνατους (δάσκαλος Chen laoshi).

Έχουν και οι δυο χαριτωμένες ιδιοτροπίες. Οι Κινέζοι θυμώνουν όταν τους δείχνεις με το δάχτυλο ενώ οι Έλληνες θυμώνουν όταν τους εκτείνεις την ανοικτή παλάμη. Τα ονόματα των Κινέζων έχουν μια σημασία. Για παράδειγμα το όνομα που μου έδωσε η δασκάλα μου όταν ξεκίνησα(είναι πάγια τακτική τους όλοι οι μαθητές να παίρνουν κινέζικο όνομα)είναι Qiáo Chéngshàn 乔承善 που θα πει ευγενικός και μετριόφρων (**το επώνυμο είναι πάντα πρώτο**). Οι Έλληνες από την άλλη στην αρχαιότητα έδιναν ονόματα με κάποια σημασία όπως Κλεόβουλος που σημαίνει αυτός που επιζητεί την ομορφιά.

Όσο αφορά την γλώσσα χρησιμοποιούν και οι δυο λαοί χαρακτήρες από το παρελθόν τους (τις αρχαίες τους γλώσσες) συνθέτοντας τις λέξεις και

τα ιδεογράμματα και φτιάχνοντας πιο συνθέτες λέξεις και πιο σύνθετα ιδεογράμματα που το καθένα αποδίδει εξέχουσες έννοιες.

Και οι δύο λαοί είχαν τονική γλώσσα αλλά οι Έλληνες στο πέρασμα των αιώνων έχασαν την τονικότητα της γλώσσας τους ώστε από τονική να μετατραπεί σε «ιστορικοπαραδοσιακή»(Αλεξάνδρου, 2019, 36), διατηρώντας όμως μουσικά στοιχεία που η χρήση τους μετατρέπει το νόημα μιας φράσης. Για παράδειγμα(στον προφορικό λόγο) αν πει ένας Έλληνας «εσύ πας εκεί» μπορεί να είναι και προσταγή αλλά και ερώτηση με την κατάλληλη χρήση της μουσικότητας των λέξεων. Σε αντίθεση με τους Κινέζους που βάζουν την συλλαβή ma στο τέλος για τον προσδιορισμό της ερώτησης. Ni qu zher 你去这人 (νι τσου τζερ δηλαδή εσύ πας εκεί) που είναι η προστακτική, και Ni qu zher ma 你去这人吗? (νι τσου τζερ μα δηλαδή εσύ πας εκεί;) που είναι η ερώτηση.

Ήδη από το 180πχ ο Αριστοφάνης ο Βυζάντιος και οι Αλεξανδρινοί φιλόλογοι έφτιαξαν τους τόνους και τα πνεύματα που γνωρίζουμε στην προσπάθεια τους και αυτοί να διατηρήσουν την τονική παράδοση την Ελληνικής γλώσσας όπως και οι Κινέζοι πολύ αργότερα όπως προανέφερα, το 1956. Την οξεία (ανεβαίνει μια 5<sup>η</sup> η φωνή), την βαρεία (ανεβαίνει μια 3<sup>η</sup>) και την περισπωμένη (τονίζει την συλλαβή χωρίς να ανεβαίνει η φωνή) καθώς επίσης και την δασεία που κάνει το φωνήεν δασύ (με ένα παχύ χχχ να υπάρχει πριν ακουστεί το φωνήεν) και την ψιλή που δεν το κάνει (Μπαμπινιώτης 2022) (Reynolds and Wilson 1989: Κοπιδάκης 1999) (Allen 1968, 53).

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

### 3.1 Ιστορία

Η ιστορία της κινέζικης μουσικής όπως είναι φυσικό χάνεται στα βάθη των αιώνων. Ευρήματα αρχαιολογικά όπως αυλός από κόκκαλο καθώς επίσης και πηλίνα μουσικά όργανα που ονομάζονται Χυηρου που έχουν βρεθεί στις τοποθεσίες Hemudu στο Zhejiang και στο Bampo στο Xian μας ανάγουν στο 8000 πχ (Malm 2021) (China.org.cn 2021).

Μουσικολογικές αναφορές που έχουμε μέσα από μύθους από το 3000 πχ προηγούνται της πραγματικής καταγραφής αλλά μας επιτρέπουν να έχουμε κάποια εικόνα.

Σύμφωνα με τους θρύλους λοιπόν, ο ιδρυτής της μουσικής στην κινεζική μυθολογία ήταν ο Ling Lun, ο οποίος, κατόπιν αιτήματος του κίτρινου αυτοκράτορα Huangdi να δημιουργήσει ένα σύστημα μουσικής, έφτιαξε σωλήνες από μπαμπού συντονισμένους στους ήχους πουλιών συμπεριλαμβανομένου του fenghuang, του αθάνατου πουλιού του οποίου η σπάνια (ερμαφρόδιτη κατά πολλούς θρύλους) εμφάνιση σήμαινε αρμονία στη βασιλεία ενός νέου αυτοκράτορα. Με τη μίμηση του ήχου του πουλιού, ο Χουάνγκντι κατέστησε δυνατή τη δημιουργία μουσικής κατάλληλα ρυθμισμένη για να εναρμονίσει την κυριαρχία του με το σύμπαν (Anonymous 2020: Malm 2021).

Η μουσική (ya yun ή ya yue όπως λεγόταν σε εκείνους τους χρόνους και σήμαινε κομψή μουσική) στην αρχαία Κίνα λατρευόταν από το κοινό της. Από την εποχή της δυναστείας των Zhou (τσου) (1122 πχ- 256πχ) έχουμε γραπτά μουσικά κείμενα που παρέχουν στοιχεία μιας καλά ανεπτυγμένης μουσικής κουλτούρας.

Υπήρχε σχεδόν σε όλες τις δυναστείες ειδική μέριμνα για την διατήρηση, την καταγραφή αλλά και την καθαρότητα της μουσικής παράδοσης. Στα χρόνια του αυτοκράτορα Wu ιδρύθηκε πάνω σε παλαιά πρότυπα η αυτοκρατορική υπηρεσία μουσικής που φρόντιζε να παίζεται εκτός από την

λόγια κινέζικη μουσική και ξένες μουσικές όπως ινδική, βιρμανική και άλλες (Γιάννου 2007, 49).

Ο Κομφούκιος στην διδασκαλία του ασχολείται αρκετά με την μουσική αποδίδοντας της ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο της στην εκπαίδευση και στον συμβολισμό καλής διακυβέρνησης που απέδιδε στον εκάστοτε κυβερνήτη. Στα χρόνια της δυναστείας των Han(Χαν) έγινε σημαντική προσπάθεια παλινόρθωσης της αρχαίας μουσικής παράδοσης. Η αυτοκρατορική αυλή κατά περιόδους είχε μέχρι και 829 μουσικούς στην υπηρεσία της κατανεμημένους σε τέσσερις ορχήστρες εκτός των στρατιωτικών μουσικών (Γιάννου 2007, 49).

Η μουσική σύνθεση στην αρχαία Κίνα ήταν αποκλειστικό προνόμιο του αυτοκράτορα. Όπως σε πολλούς λαούς έτσι και στην Κίνα υπήρχαν δυο μεγάλες κατηγορίες, η λόγια και η λαϊκή μουσική. Ο όρος yue στην αρχαία Κίνα αποδιδόταν και στο χορό καθώς μουσική, λόγος-παντομίμα και χορός ήταν αναπόσπαστο μέρος του συνόλου. Η λόγια μουσική-χορός εκτελούνταν σε τελετουργίες, στο θέατρο, στην βασιλική αυλή. Θεωρούνταν ως:

Μια κοσμολογική εκδήλωση του ήχου της φύσης ενσωματωμένη στη δυαδική παγκόσμια τάξη του Yin(Γιν) και του Yang(Γιανγκ), και αυτή η έννοια έχει διαρκή επιρροή στη μεταγενέστερη κινεζική σκέψη στη μουσική (Anonymous 2020· Malm 2021).

Παρά την καταδίκη από τον πνευματικό κόσμο και τους φιλοσόφους της δημοφιλούς λαϊκής μουσικής, αυτή είχε μεγάλη απήχηση στα λαϊκά κοινωνικά στρώματα. Σχεδόν όλοι οι αυτοκράτορες έπαιρναν στα σοβαρά τα δημοτικά τραγούδια και έσπευδαν να τα καταγράψουν.

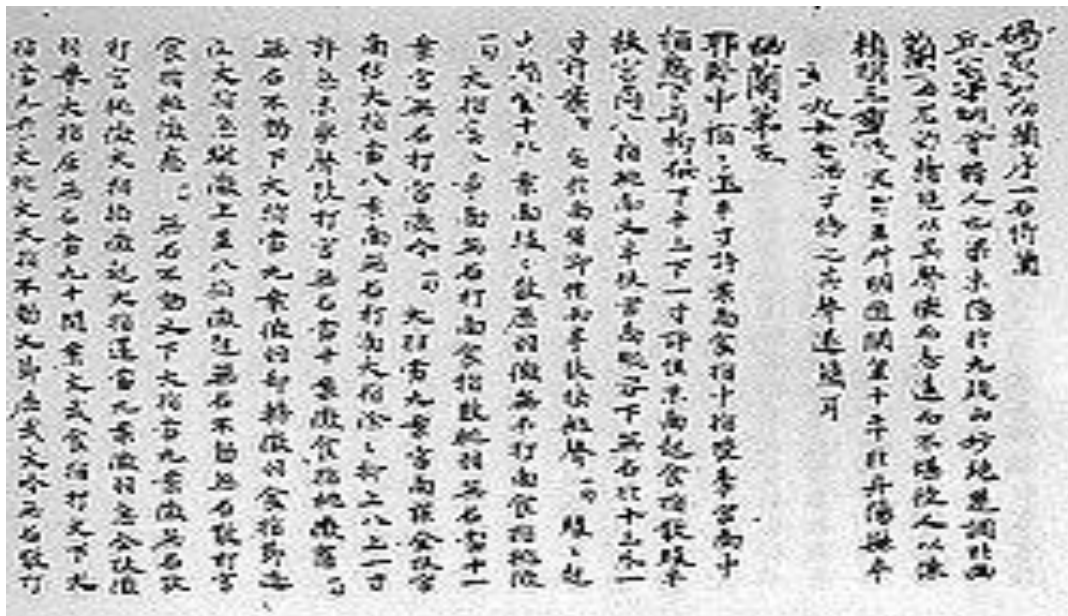
Το Αυτοκρατορικό Μουσικό Γραφείο, το οποίο ιδρύθηκε για πρώτη φορά στη δυναστεία Qin (Τσιν) (221–207 π.Χ.), επιφορτίστηκε με την επίβλεψη της μουσικής αυλής και της στρατιωτικής μουσικής καθώς και τον καθορισμό της λαϊκής μουσικής που θα αναγνωριστεί επίσημα. Θα ήταν άτοπο να λέγαμε ότι η κινέζικη μουσική δεν επηρεάστηκε από τις μουσικές των γειτονικών χωρών. Αυτό άλλωστε συνέβη σε όλους τους πολιτισμούς.



Η παλαιότερη σωζόμενη γραπτή κινέζικη μουσική είναι το « Youlan » (幽蘭) ή η Μοναχική Ορχιδέα, που συντέθηκε κατά τον 6ο ή 7ο αιώνα, αλλά έχει επίσης αποδοθεί στον Κομφούκιο.

**Jieshi Diao Youlan** ( Κινέζικα :碣石調幽蘭 «Μοναχική ορχιδέα σε λειτουργία πέτρινης ταμπλέτας») είναι το όνομα ενός κομματιού κινέζικης μουσικής ή μελωδίας, η οποία συντέθηκε κατά τον 6ο ή 7ο αιώνα, με το παλαιότερο διατηρημένο κείμενο που χρονολογείται από τον 7ο αιώνα και είναι πιθανώς το παλαιότερο σωζόμενο κομμάτι γραπτής μουσικής στην ανατολική Ασία. Το χειρόγραφο γράφτηκε κατά τη διάρκεια της πρώιμης δυναστείας των Tang (Τανγκ) κατά τον 7ο αιώνα και βρίσκεται τώρα στο Κιότο της Ιαπωνίας. Πιστεύεται ότι είναι αντίγραφο παλαιότερου χειρόγραφου και περιέχει πολλές γραπτές διορθώσεις, λάθη και ασάφειες. Επειδή είναι κατεστραμμένο σε ορισμένα σημεία, έχει γίνει πολλή μελέτη για το πώς παίζεται.

Το χειρόγραφο του Γιουλάν είναι γραμμένο σε μια ειδική παλαιά μορφή σημειογραφίας γνωστή ως *wenzi*.



εικόνα 3 αρχαίο τραγούδι Γιουλάν σε παλαιά σημειογραφία .wikipedia

Οι Κινέζοι μουσικοί μέσα από τις διαδοχικές δυναστείες για χιλιάδες χρόνια, ανέπτυξαν μια μεγάλη ποικιλία από διαφορετικά στυλ μουσικής. Η επιρροή της δύσης δεν θα μπορούσε να λείπει και έτσι η παρουσία της

ευρωπαϊκής μουσικής στην Κίνα εμφανίστηκε ήδη από το 1601 όταν ο Ιησούιτης ιερέας Matteo Ricci παρουσίασε ένα τσέμπαλο στην αυτοκρατορική αυλή των Ming (Μινγκ) και εκπαίδευσε τέσσερις ευνούχους να το παίζουν.

Κατά την ύστερη εποχή της δυναστείας Qing, η επιρροή της δυτικής μουσικής άρχισε να γίνεται αισθητή. Το Κίνημα του Νέου Πολιτισμού της δεκαετίας του 1910 και του 1920 προκάλεσε μεγάλο και μόνιμο ενδιαφέρον για τη δυτική μουσική. Αρκετοί Κινέζοι μουσικοί επέστρεψαν από τις σπουδές τους στο εξωτερικό για να ερμηνεύσουν δυτική κλασική μουσική, συνθέτοντας επιτυχίες σε δυτικό σύστημα μουσικής σημειογραφίας.

Συμφωνικές ορχήστρες σχηματίστηκαν στις περισσότερες μεγάλες πόλεις και εμφανίστηκαν σε ένα ευρύ κοινό στις αίθουσες συναυλιών και στο ραδιόφωνο. Πολλοί από τους ερμηνευτές πρόσθεσαν επιρροές τζαζ στην παραδοσιακή μουσική, προσθέτοντας ξυλόφωνα, σαξόφωνα και βιολιά, μεταξύ άλλων οργάνων.

Στη Σαγκάη, ένα δημοφιλές είδος μουσικής που ονομάζεται *shidaiqu* εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1920. Το *Shidaiqu* είναι μια συγχώνευση της κινεζικής και δυτικής λαϊκής μουσικής και ο Li Jinhui θεωρείται ο ιδρυτής του είδους. Δημοφιλείς τραγουδιστές αυτού του είδους στις δεκαετίες του 1930 και του 1940 ήταν οι Zhou Xuan, Li Xianglan και Yao Lee .

Η χρυσή εποχή του *shidaiqu* και των Επτά μεγάλων τραγουδιστών θα τελείωνε όταν το Κομμουνιστικό Κόμμα κατήγγειλε την κινεζική λαϊκή μουσική ως «ακατάλληλη μουσική». Το νέο καθεστώς θεωρούσε την ποπ μουσική ως παρακμή στη μορφή τέχνης στην ηπειρωτική Κίνα. Τα επαναστατικά τραγούδια θα προωθούνταν έντονα από το κράτος. Το νέο καθεστώς, κατά τη διάρκεια της Πολιτιστικής Επανάστασης, προώθησε την επαναστατική μουσική ως το μόνο αποδεκτό είδος. Αυτό το είδος επισκίασε σε μεγάλο βαθμό όλα τα άλλα και έφτασε σχεδόν να καθορίσει την ηπειρωτική κινεζική μουσική.

Από το 1989 και μετά θα εξελισσόταν το κινέζικο ροκ, το οποίο παρέμεινε δημοφιλές στη δεκαετία του 1990. Ωστόσο, η μουσική στην Κίνα

είναι σε μεγάλο βαθμό κρατική καθώς η τηλεόραση, τα μέσα ενημέρωσης και οι μεγάλες αίθουσες συναυλιών ελέγχονται όλα από το κομμουνιστικό κόμμα.

Η κυβέρνηση επέλεξε κυρίως να μην υποστηρίξει την κινεζική ροκ περιορίζοντας την έκθεση και τον χρόνο μετάδοσης της. Ως αποτέλεσμα, το είδος δεν έφτασε ποτέ στο απόγειο στο σύνολό του. Σήμερα, η ροκ μουσική επικεντρώνεται σχεδόν αποκλειστικά στο Πεκίνο και τη Σαγκάη και έχει πολύ περιορισμένη επιρροή στην κινεζική κοινωνία. Το Wuhan και το Sichuan μερικές φορές θεωρούνται επίσης θύλακες της ροκ μουσικής κουλτούρας. Υποδεικνύει μια σημαντική πολιτιστική, πολιτική και κοινωνική διαφορά που υπάρχει μεταξύ της Κίνας, της Δύσης ή ακόμη και διαφορετικών τμημάτων εντός της Κίνας.

Ενώ η ροκ υπάρχει στην Κίνα για δεκαετίες, το ορόσημο που έβαλε το είδος στον διεθνή χάρτη είναι όταν ο Cui Jian έπαιξε με τους Rolling Stones το 2003, σε ηλικία 42 ετών. Η Κίνα έχει γίνει επίσης προορισμός σημαντικών δυτικών ροκ και ποπ καλλιτεχνών. Πολλοί ξένοι ηθοποιοί έχουν περιοδεύσει στην Κίνα και έχουν εμφανιστεί σε πολλές συναυλίες τις τελευταίες δεκαετίες, συμπεριλαμβανομένης της Beyonce, Eric Clapton, Nine Inch Nails, Avril Lavigne, Linkin Park και Talib Kweli.

(China.org.cn 2021· Anonymous 2020) (F. Liu 2008· Malm, 2021· Αλλιάϊ 2021· Γιάννου 2007· Τσιλίκη 2010).

## 3.2 Θεωρία

Πριν ξεκινήσω αυτό το κεφάλαιο αισθάνομαι την υποχρέωση να αναφέρω ότι το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών που θα παραθέσω το βρήκα στο βιβλίο του Κυρίου Γιάννου (Γιάννου, 2007. 49-54).

Κάθε μουσικός πολιτισμός αναπόφευκτα μπερδεύει την επιστήμη με την μυθολογία και την θρησκευτική προκατάληψη, όσο αφορά την δόμηση των κανόνων της θεωρίας της μουσικής τους. Αυτό συνέβη και με την θεωρία του κινέζικου πολιτισμού. Θρύλοι και παραδόσεις που επαναλαμβάνονται στις κινέζικες μουσικοθεωρητικές πηγές διαφορετικών εποχών, μας χρονολογούν την διαμόρφωση ενός μουσικού συστήματος σχετικά σταθερού, γύρω στο 3000 προ Χριστού στην εποχή των αυτοκρατόρων FuChi (Φουτσι) και Qínshīhuáng dì (Τσινσινχουανγκ Τι). Και φυσικά μονάδα μέτρησης και υπολογισμού των διαστημάτων ήταν ο αυτοκρατορικός πόδας, μια μονάδα όχι και τόσο σταθερή αφού ο κάθε νέος αυτοκράτορας έβαζε τους μουσικούς του να την επαναπροσδιορίσουν (Malm 2021).

Στην σύγχρονη εποχή όμως ξέρουμε ότι ιστορικά αυτό είναι άτοπο. Ήδη από το 1000 πχ γνωρίζουμε από καλοδιατηρημένα λιθόφωνα ευρήματα(καμπάνες μεμονωμένες ή σε συστοιχία) ότι ήξεραν τον πυθαγόρειο υπολογισμό των διαστημάτων, την πέμπτη με λόγο 3/2 αλλά και τα προβλήματα που δημιουργεί στα άλλα διαστήματα αυτός ο λόγος. Για τον υπολογισμό αυτό δεν χρησιμοποιούσαν χορδές όπως στην Αρχαία Ελλάδα αλλά στήλες αέρος από ηχητικούς σωλήνες φτιαγμένους από μπαμπού.

Παρόλο που είναι αδύνατο να έχουμε ευρήματα από καλάμια χιλίων χρόνων, οι σύγχρονες μετρήσεις στα λιθόφωνα όργανα μας αποκαλύπτουν ότι οι αρχαίοι Κινέζοι ήταν γνώστες κουρδισμάτων ακριβείας αφού τα ευρήματα ήταν κουρδισμένα εξαιρετικά και όχι μόνο με την αρχή του πυθαγορείου. Αυτή η ακρίβεια σε τέτοια μουσικά όργανα που είχαν διαδικασία παραγωγής ήχου πολύ πιο δύσκολη από τα πνευστά και τα έγχορδα, μας μαρτυρά την υψηλή στάθμη πρακτικής γνώσης που είχαν με το πέρασμα των αιώνων μέσα από ένα μακραίωνα σύνολο δοκιμών.

Η θεωρία της κινέζικης μουσικής από την αρχαιότητα στηρίζεται σε τρία πράγματα: Στους **πέντε τόνους** (wu sheng) στους **οκτώ ήχους**(ba yin) και τα **δώδεκα λιού** (shier lu).

Οι 5 τόνοι ήταν μια ακολουθία από πέντε σχετικά τονικά ύψη με σχέση 5<sup>ης</sup>. Έστω λοιπόν με αφετηρία το ντο (νότα) και σύμφωνα με την ακουστική τους, προχωρώντας από 5η σε 5η, δημιούργησαν μια ανημιτονική κλίμακα με πέντε φθόγγους (Σολ, Λα, Ντο, Ρε, Μι) πάνω στην οποία φτιάχτηκαν πολυάριθμες μελωδίες. Σε αυτή την πεντατονική κλίμακα, πολύ αργότερα αλλά απροσδιόριστα χρονικά, πρόσθεσαν 2 φθόγγους, και έγινε επτατονική. Κάθε τόνος μπορεί να θεωρηθεί αφετηρία μιας ακολουθίας που περιλαμβάνει και τους υπόλοιπους τέσσερις (Malm 2021) .

Όντας ισχυρός ο συμβολισμός και ο μυστικισμός έκαναν σε κάθε φθόγγο μια αντιστοίχιση. Έτσι για παράδειγμα στον πρώτο φθόγγο αντιστοιχούσαν την γη, τον άνεμο ή την ηγεμονία και την επιθυμία ενώ στον πέμπτο φθόγγο αντιστοιχούσαν το νερό, την βροχή ή την θλίψη. Ο κάθε φθόγγος όντας αφετηρία μιας ακολουθίας-κλίμακας μαζί με τους άλλους τέσσερις έδινε αυτό το συμβολισμό σε ολόκληρη την ακολουθία. Και αργότερα που προστέθηκαν και οι άλλοι δύο φθόγγοι και υπήρχαν επτατονικές κλίμακες είχαν και αυτές την ίδια συμβολιστική αντιμετώπιση.

Οι οκτώ ήχοι παρόλο που μας παραπέμπουν ονομαστικά στην βυζαντινή μας μουσική δεν έχουν καμία σχέση. Οι ήχοι αυτοί είναι κατηγορίες ηχοχρωμάτων που ορίζονται από υλικά κατασκευής των οργάνων. Έτσι έχουμε ηχοχρώματα που βγαίνουν από το μετάξι, το μπαμπού, το μέταλλο, την πέτρα, την κολοκύθα, τον πηλό, το δέρμα, και το ξύλο. Σε αυτές τις οκτώ κατηγορίες ταξινομούν όλα τα μουσικά τους όργανα από την δυναστεία των Zhou(Tzou) μέχρι σήμερα, πράγμα που δείχνει πόσο μεγάλη σημασία έχει το ηχοχρώμα για τον κινέζικο πολιτισμό (Γιάννου 2007, 57).

Γη (κεραμικά)	土	Πέτρα	石	Μέταλλο	金	Δέρμα	革
Ξύλο	木	Καλάμι	竹	Ασκός	匏	Μετάξι	絲

εικόνα 4 οι 8 ήχοι

Τα 12 Λιού δεν είναι τίποτε άλλο από τα 12 ημιτόνια της χρωματικής κλίμακας. Σύμφωνα πάντα με τον θρύλο ο βασιλιάς Huang(Χουανγκ) διέταξε

τον αρχιμουσικό του να κατασκευάσει ηχητικούς σωλήνες πρότυπα για την ρύθμιση των ήχων. Αυτός πήγε και έκοψε ένα καλάμι μπαμπού από κόμπο σε κόμπο και τον ήχο που παράχθηκε φυσώντας τον ονόμασε βασικό τόνο ή Huang Zhong (κίτρινη καμπάνα). Στην συνέχεια με βάση τον βασικό τόνο καθόρισε τους υπόλοιπους έντεκα φτιάχνοντας αντίστοιχους ηχητικούς σωλήνες. Μία σειρά 6 τόνων την ονόμασε αρσενικούς, από το τραγούδι που άκουσε από ένα αρσενικό φοίνικα στο δάσος και την άλλη σειρά την ονόμασε θηλυκούς για τον ίδιο τρόπο. Άλλος θρύλος λέει ότι οι έξι πρώτοι τόνοι ονομάστηκαν αρσενικοί γιατί αντιστοιχούν στην βασική αρχή που διέπει το σύμπαν την Yang και ισοδυναμεί με το αρσενικό στοιχείο του σύμπαντος, ενώ οι θηλυκοί αντιστοιχούν στο Yin.

Όπως και να έχει τα 12 Lu (λιού), που παλιά σήμαινε σωλήνας μπαμπού ενώ τώρα σημαίνει ημιτόνιο, αφορούν την θεωρία της μουσικής και τον μαθηματικό πια προσδιορισμό των ημιτονίων. Είναι λοιπόν μια ακολουθία φθόγγων που απέχουν εναλλάξ από τον προηγούμενο μια ανιούσα πέμπτη και μια κατιούσα τέταρτη. Έτσι ξεκινώντας από το **φα** θα ανεβαίναμε στο **ντο** και μετά θα πέφταμε στο **σολ** και θα ξανά ανεβαίναμε στο **ρε** πέφτοντας στο **λα** κοκ. Οι αρσενικοί φθόγγοι λοιπόν είναι οι ΝΤΟ, ΡΕ, ΜΙ, ΦΑ#, ΣΟΛ#, ΛΑ # και οι θηλυκοί ήταν οι ΦΑ, ΣΟΛ, ΛΑ, ΣΙ, ΝΤΟ#, ΡΕ#.

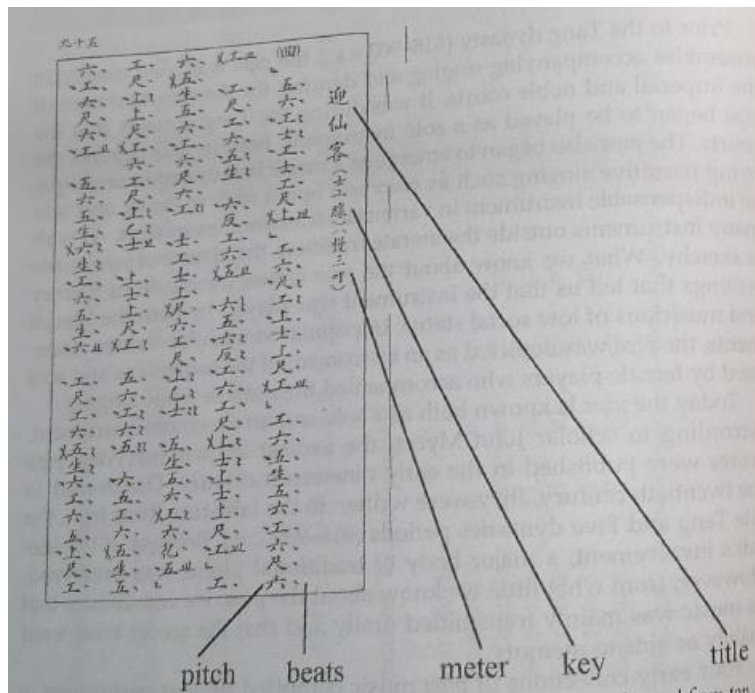
Αυτός ο τρόπος προσδιορισμού των Λιού με τις σχέσεις  $2/3$  και  $3/4$  είχε όλα αυτά τα αρνητικά που αντιμετώπιζε κάθε πολιτισμός της αρχαιότητας. Λόγω έλλειψης της επιστήμης και του ορισμού της συχνότητας, ο βασικός τόνος δεν ήταν πάντα σταθερός ανά τους αιώνες. Κατά συνέπεια οι σχέσεις των Λιού να είναι διαφορετικές. Επίσης οι Κινέζοι από πολύ νωρίς είχαν επισημάνει τα προβλήματα που παρουσιάζει ο υπολογισμός των διαστημάτων με τις πέμπτες αφού δεν μπορούμε με αυτό το τρόπο να παράξουμε διαστήματα ογδός ( $2/1$ ) και πως άλλο είναι το  $(3/2)^{12}$  και άλλο  $(2/1)^7$ . Η διαφορά αυτή είναι το λεγόμενο «πυθαγόρειο κόμμα» (Γιάννου 2007, 54).

	12	Ratios	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	Calculate	十二
	Lü	Used for	from	from	from	from	from	from	from	from	from	from	from	from	律
	Names	Calculations	440.00	469.86	495.00	528.64	556.88	594.39	626.48	660.00	704.79	742.50	792.86	835.31	
	Huang Zhong	1/1	440.00	469.86	495.00	528.64	556.88	594.39	626.48	660.00	704.79	742.50	792.86	835.31	黃鐘
	Da Lü	2187/2048	469.86	501.75	528.60	564.52	594.67	634.73	669.00	704.79	752.63	792.89	846.67	892.01	大呂
	Da Cu	9/8	495.00	528.60	556.88	594.73	626.48	668.68	704.79	742.50	792.89	835.31	891.97	939.73	大蕤
	Jia Zhong	1968/1630	528.64	564.52	594.73	635.15	669.07	714.13	752.70	792.97	846.79	892.09	952.59	1003.60	夾鐘
	Gu Xian	81/64	556.88	594.67	626.48	669.07	704.79	752.27	792.89	835.31	892.01	939.73	1003.46	1057.19	姑洗
	Zhong Lü	1771/1311	594.39	634.73	668.68	714.13	752.27	802.94	846.30	891.58	952.09	1003.46	1071.06	1128.40	仲呂
	Rui Bin	729/512	626.48	669.00	704.79	752.70	792.89	846.30	892.01	939.73	1003.51	1057.19	1128.90	1189.34	蕤賓
	Lin Zhong	3/2	660.00	704.79	742.50	792.97	835.31	891.58	939.73	990.00	1057.19	1113.75	1189.29	1252.97	林鐘
	Yi Ze	6561/4096	704.79	752.63	792.89	846.79	892.01	952.09	1003.51	1057.19	1128.95	1189.34	1270.01	1338.01	夷則
	Nan Lü	27/16	742.50	792.89	835.31	892.09	939.73	1003.03	1057.19	1113.75	1189.34	1252.97	1337.95	1409.59	南呂
	Wu Yi	5905/3277	792.86	846.67	891.97	952.59	1003.46	1071.06	1128.90	1189.29	1270.01	1337.95	1428.70	1505.19	無射
	Ying Zhong	243/128	835.31	892.01	939.73	1003.60	1057.19	1128.40	1189.34	1252.97	1338.00	1409.59	1505.19	1585.79	應鐘
			Yu scale on Huang Zhong base freq.		Shang on Da Cu base freq.			Gong scale Zhong Lü base freq.			Jue scale on Yi Ze base freq.		Zhi scale on Wu Yi base freq.		

Εικόνα. 5 πίνακας με Λιού([https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese\\_musicology](https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_musicology))

Στην παραπάνω εικόνα βλέπουμε ένα πίνακα με στήλες και γραμμές. Στην 1<sup>η</sup> στήλη είναι τα ονόματα των 12 Λιού. Στην 2<sup>η</sup> στήλη βλέπουμε τους λόγους σχηματισμού των διαστημάτων της διατονικής κλίμακας. Στην 3<sup>η</sup> στήλη βλέπουμε τον υπολογισμό των διαστημάτων των 12 λιού με βάση τους λόγους της 2<sup>ης</sup> έχοντας όμως ορίσει το βασικό φθόγγο Huang Zhong στα 440 Hz (Monzo 2005· Y. Chen 2002).

Αν πάρουμε το δεύτερο Λιού της 3<sup>ης</sup> στήλης και το ορίσουμε ως βασικό φθόγγο Huang Zhong εφαρμόζοντας πάλι τους λογούς φθόγγων των αρχικών 12 Λιού τότε δημιουργούνται άλλα 12 Λιού με διαφορετικές συχνότητες και το ίδιο μπορεί να γίνει με όλα τα αρχικά 12 λιού. Έχουμε λοιπόν 12 στήλες που παράγονται από τα 12 αρχικά λιού και σε αυτές τις 12 στήλες μπορούμε να εφαρμόσουμε όποιο συνδυασμό 5τονίας ή και 5τονίας-7επτατονίας(γιατί οι 2 επιπλέον φθόγγοι θεωρούνται επιπρόσθετοι στην 5τονική αλληλουχία) θέλουμε. Τα χρωματιστά κουτάκια δείχνουν 5τονικές αλληλουχίες-κλίμακες που ξεκινούν από τα βασικά Λιού και είναι κατασκευασμένες από την αρχική αλληλουχία-κλίμακα που φτιάχτηκε με τις σχέσεις των πεμπτών και αλλάζουν νότα εκκίνησης. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι αυτές οι αλληλουχίες-κλίμακες δεν εφαρμόζονται για όλα τα λιού. Έτσι κάθε στήλη μπορεί να παράξει 5 επί 12 ίσον 60 κλίμακες.



εικόνα 6 κινέζικη παρτιτούρα με σημειογραφία(gongche) διαβάζεται από πάνω προς τα κάτω και από τα δεξιά προς αριστερά(Lau 2008, 52)

Η σημερινή εποχή ασφαλώς και είναι διαφορετική. Σύμφωνα με την κυρία Xueyan Hao δασκάλα του guzheng στο κινέζικο σχολείο στην Αθήνα και τον Chen Sen πρώην δάσκαλο μου στα κινέζικα και έξοχο μουσικό, οι σημερινοί συνθέτες ακολουθούν το δυτικό-παγκόσμιο σύστημα μουσικής και μουσικής γραφής (Chen 2002· Malm 2021· String Ovation Team 2017· Γιάννου 2007).



### 3.3 Οργανολογία

Ο χώρος της οργανολογίας και το πλήθος των μουσικών οργάνων της Κίνας είναι τεράστιος. Αν πάρουμε ως οδηγό τους 8 ήχους, δηλαδή τις οκτώ κατηγορίες μουσικών οργάνων που χωρίζονται ανάλογα με το υλικό που φτιάχνονται **μετάξι ,το μπαμπού ,το μέταλλο, την πέτρα, την κολοκύθα, τον πηλό, το δέρμα, και το ξύλο**, καταλαβαίνουμε ότι έχουμε πληθώρα οργάνων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Ασφαλώς τα παλαιότερα σωζόμενα όργανα λιθόφωνα ή πνευστά είναι αυτά που έχουν και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον γιατί λόγω της κατασκευής τους επιτρέπουν την εμπειρική επαλήθευση ή διάψευση των πληροφοριών των θεωρητικών πηγών όσο αφορά το μαθηματικό προσδιορισμό των διαστημάτων (Γιάννου 2007, 47).

Η προσέγγιση των οργάνων αυτών θα γίνει με τον διαχωρισμό σε κατηγορίες που διέπουν παγκοσμίως τα όργανα σύμφωνα με την ταξινόμηση των Hornbostel και Sachs το 1914 και που στηρίζεται κυρίως σε ακουστικά κριτήρια. Θα δούμε λοιπόν μουσικά όργανα με πλάκες(λίθους) και με το ίδιο τους το σώμα(ιδιόφωνα), με χορδές, με ραβδιά ή/και ελάσματα, με στήλες (μάζες) αέρος, με μεμβράνες. Ασφαλώς και δεν γίνεται να υπάρξει αναφορά σε όλα τα κινέζικα όργανα αλλά στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει προσέγγιση σε κάποια ενδεικτικά (Γιάννου 1992).

### 3.3.1 Λιθόφωνα-ιδιόφωνα

Τα λιθόφωνα όργανα είναι όργανα κρουστά με πλήκτρα (μπαγκέτες ή κόπανους ή σφυριά) που έχουν πλάκες πέτρινες, σμιλεμένες έτσι ώστε να παράγουν με την κρούση την επιθυμητή συχνότητα-φθόγγο χωρίς την ύπαρξη όμως κάποιων ηχείων που θα πολλαπλασίαζε την ένταση αυτού του ήχου.

Το bianqing (κινεζικά: 编磬) είναι ένα παραδοσιακό κινέζικο κρουστό όργανο που αποτελείται από ένα σύνολο επίπεδων πετρών σε σχήμα L, γνωστές ως qing, που παίζονται μελωδικά. Οι πέτρες είναι κρεμασμένες σε ξύλινο πλαίσιο και χτυπιούνται με σφυρί. Ήταν ένα σημαντικό όργανο στην τελετουργική και την αυλική μουσική της Κίνας από την αρχαιότητα (Thrasher et al. 2001)(Yule and Bemmam 1988· Diagram Group 1976).



εικόνα 7 bianqing που βρίσκεται στον αρχαιολογικό χώρο το κυβερνήτη Υί στην επαρχία Ζενγκ. Χρονολογείται από το 433 π.χ. (<https://en.wikipedia.org/wiki/Bianqing> )



εικόνα 8 bianqing που βρίσκεται στο μουσείο μουσικών οργάνων του Phoenix Arizona  
(<https://en.wikipedia.org/wiki/Bianqing> )

Το Quaiban είναι ένα ιδιόφωνο κρουστό από καλάμι μπαμπού και μοιάζει ο τρόπος παιχνιδιού του με το Ελληνικό σείστρο. Όντας και αυτό πολύ παλιό χρησιμοποιείται σε διάφορα φεστιβάλ παραδοσιακής μουσικής. Αποτελείται από ζεύγος μεγαλύτερων καλαμένιων πλακών και μια πεντάδα μικρότερων.



εικόνα 9 Quaiban που μου χάρισε ο δάσκαλος μου στα κινέζικα Σεν



εικόνα 10 άνθρωπος που παίζει Quaiiban  
([https://www.youtube.com/watch?v=13r\\_9JfeOpl](https://www.youtube.com/watch?v=13r_9JfeOpl))

Το Gong είναι σίγουρα γνωστό σε όλους μας και πολύ διαδεδομένο σε όλα τα ασιατικά κράτη εκτός της Κίνας. Ο κινεζικός λαός έχει χρησιμοποιήσει τα παραδοσιακά όργανα Gong ως τελετουργικά όργανα για χιλιάδες χρόνια. Ο μοναδικός ήχος κάθε συλ μεταλλικών γκονγκ χρησιμοποιείται για να δηλώσει ένα διαφορετικό είδος εκδήλωσης. Τα ορειχάλκινα Gong, Chau Gong χρησιμοποιούνται για να ανακοινώσουν την άφιξη κυβερνητικού αξιωματούχου, προειδοποιώντας τους ανθρώπους να καθαρίσουν το δρόμο, όπως μια αστυνομική σειρά χρησιμοποιείται σήμερα για να οδηγήσει μια πομπή. Υπάρχουν εκατοντάδες παραλλαγές αυτού του οργάνου. Παίζεται με κόπανο (Thrasher et al. 2001).



εικόνα 11 Gong

(<https://gr.bossgoo.com/product-detail/chinese-brass-percussion-instruments-gongs-55592933.html>)

### 3.3.2 Με χορδές (Χωρίς δοξάρι)

Το Pipa (琵琶) είναι ένα αχλαδόσχημο λαουτοειδές όργανο με χορδές, νυκτό που παίζεται χωρίς πένα(πλήκτρο) αλλά με όλα τα δάχτυλα των χεριών σαν την κλασική κιθάρα και έχει κάθετη τοποθέτηση στο σώμα. Παρόλο που μοιάζει με το ελληνικό λαούτο έχει εντελώς διαφορετικό παίξιμο και φιλοσοφία.



εικόνα 12 Pipa από την δυναστεία των Μινγκ

(<https://en.wikipedia.org/wiki/Pipa>)

Το όργανο σε σχήμα αχλαδιού μπορεί να υπήρχε στην Κίνα ήδη από τη δυναστεία των Han, και παρόλο που ιστορικά ο όρος pipa χρησιμοποιήθηκε κάποτε για να αναφερθεί σε μια ποικιλία από νυκτά χορδόφωνα, η χρήση του από τη δυναστεία Song και μετά αναφέρεται αποκλειστικά στο όργανο σε σχήμα αχλαδιού. Είναι πολύ γνωστό και πολύ αγαπητό όργανο στην Κίνα και παίζεται ακόμα και σήμερα. Έχει τέσσερις χορδές και 12 ως 31 τάστα (Thrasher et al. 2001· Myers 1992· Tyrrell and Sadie 2001).



εικόνα 13 Κινέζα μουσικός που παίζει Pipa.

(<https://el.wiktionary.org/wiki/%CF%80%CE%AF%CF%80%CE%B1>)

Το Lliuqin ( 柳琴 ) είναι ένα τρίχορδο έως πεντάχορδο κινέζικο «μαντολίνο» με σώμα σε σχήμα αχλαδιού. Το εύρος της φωνής του είναι πολύ υψηλότερο από το pipa και έχει τη δική του ξεχωριστή θέση στην κινέζικη μουσική, είτε σε ορχηστρική μουσική είτε σε σόλο έργα.



εικόνα 14 liuqin ( <https://en.wikipedia.org/wiki/Liuqin> )

Το liuqin από όργανο συνοδείας στη λαϊκή κινεζική όπερα, σήμερα έχει μετατραπεί σε ένα όργανο που εκτιμάται καλά για τις μοναδικές τονικές και ακουστικές του ιδιότητες και φυσικά χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα.

Κρατιέται διαγώνια (H. Wang 2006· Yu 2005).



εικόνα 15 κοπέλα με liuqin

([https://www.youtube.com/watch?v=LQzd\\_4QUdFc](https://www.youtube.com/watch?v=LQzd_4QUdFc) )

Σε αντίθεση με το Pipa, οι χορδές του είναι ανυψωμένες από μια γέφυρα και το ηχείο έχει δύο προεξέχουσες ηχοτρύπες. Τέλος, το όργανο παίζεται με πένα με παρόμοια τεχνική με το guan και το yueqin, ενώ η Pipa παίζεται με τα δάχτυλα. Ως εκ τούτου, το liuqin παίζεται πιο συχνά από όσους έχουν εμπειρία στο guan και το yueqin.



εικόνα 16 yueqin (<https://en.wikipedia.org/wiki/Yueqin>)



εικόνα17ruan([https://en.wikipedia.org/wiki/Ruan\\_\(instrument\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ruan_(instrument)) )

Το guzheng, γκουζένγκ που σημαίνει αρχαίο ζενγκ, (κινεζικά: 古筝), είναι ένα κινέζικο έγχορδο όργανο που παίζεται στα πόδια του παίχτη ή περισσότερο πάνω σε τραπέζι-βάση και μοιάζει όπως το ελληνικό κανονάκι.

Το σύγχρονο guzheng έχει συνήθως 21, 25 ή 26 χορδές, έχει μήκος 64 ίντσες (1,6 m). Είναι κουρδισμένο σε μια πεντατονική κλίμακα. Διαθέτει μεγάλο και δυνατό ηχείο από ξύλο και γέφυρες στις χορδές που είναι κινητές ώστε να αλλάζει ευκολά την κλίμακα του. Οι παίκτες του Guzheng φορούν συχνά δακτυλικές λαβές κατασκευασμένες από υλικά όπως πλαστικό, ρητίνη, κέλυφος χελώνας ή ελεφαντόδοντο, στο ένα ή και στα δύο χέρια.



εικόνα 18 guzheng

(<https://www.amazon.com/OrientalMusicSanctuary-Improved-Professional-Performers-Paulownia/dp/B079X2GJH5>)

Το guzheng δεν πρέπει να συγχέεται με το guqin, ένα κινέζικο παρόμοιο νυκτό έγχορδο με 7 χορδές που παίζεται χωρίς κινητές γέφυρες επιτρέποντας στον οργανοπαίκτη να αποδώσει αρμονικές και υπέροχα glissandi (Lee Μαριάννα 2022).



εικόνα 19 guqin



(<https://soundcloud.com/user-441409137/guqinchinese-traditional-instrument> )

Το guzheng έχει περάσει από πολλές αλλαγές κατά τη διάρκεια της μακράς ιστορίας του. Το παλαιότερο δείγμα που έχει ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα είχε 13 χορδές και χρονολογήθηκε πιθανώς κατά την περίοδο των εμπόλεμων κρατών (475–221 π.Χ.). Το guzheng έγινε εξέχον κατά τη διάρκεια της δυναστείας Qing (221–206 π.Χ.).



εικόνα 20 κοπέλα που παίζει guzheng

(<https://en.wikipedia.org/wiki/Guzheng> )

Από τη δυναστεία των Tang (618–907 μ.Χ.) και μετά το guzheng μπορεί να είναι και το πιο συνηθισμένο όργανο στην Κίνα. Το guzheng παίζεται σε όλη την Κίνα με μια ποικιλία διαφορετικών τεχνικών, ανάλογα με την περιοχή της Κίνας και τη χρονική περίοδο. Έχει ελαφριά χροιά, ευρύ φάσμα, πλούσιες δεξιότητες απόδοσης, ισχυρή εκφραστική δύναμη και έχει αγαπηθεί βαθιά από πολλούς Κινέζους σε όλη την ιστορία (Sun 2015· Mei 2013).



εικόνα 21 παιδιά που μαθαίνουν guzheng

(<http://en.people.cn/n3/2017/0530/c90000-9221947-2.html> )

Παρόλα αυτά έχει κάποιες «αδυναμίες»(ιδιαιτερότητες όπως μου είπε και η κινέζα καθηγήτρια κυρία Hao διορισμένη από την Κίνα που διδάσκει στα κινεζόπουλα της Ελλάδας guzheng) που το κάνουν πιο χαριτωμένο θα έλεγε κανείς. Οντάς κουρδισμένο συνήθως σε ανημιτονική πεντατονική δεν έχει ημιτόνια και για να παραχθούν πρέπει ο παίκτης να ζουλήξει την χορδή που παράγει την πρώτη νότα του ημιτονίου πίσω από την γέφυρα της ώστε ζουλιγμένη να την χτυπήσει-τσιμπήσει και να ακουστεί η επόμενη νότα του ημιτονίου



εικόνα 22 τρόπος παίξιματος

guzheng .Το κούρδισμά του γίνεται ευκολότερα από τις κινητές γέφυρες από τα αριστερά παρά από τα κλειδιά του στα δεξιά.

(<https://www.youtube.com/watch?v=Ss-NO6lztXY> )

### 3.3.3 Με χορδές και δοξάρι (τόξο)

Το erhu είναι το δημοφιλέστερο μουσικό όργανο από μια μεγάλη οικογένεια εγχόρδων που παίζονται με δοξάρι. Το erhu (Chinese 二胡) σημαίνει δύο χορδές .



εικόνα 23 erhu(<https://en.wikipedia.org/wiki/File:Erhu.png>)

Το erhu ή αλλιώς «κινέζικο βιολί» ή και «κινέζικο 2χορδο βιολί» Χρησιμοποιείται ως σόλο όργανο αλλά και σε μικρά σύνολα και μεγάλες ορχήστρες. Είναι το πιο δημοφιλές από την οικογένεια των παραδοσιακών έγχορδων οργάνων huqin που χρησιμοποιούνται από διάφορες εθνοτικές ομάδες της Κίνας. Ως πολύ ευέλικτο όργανο, το erhu χρησιμοποιείται τόσο σε παραδοσιακές όσο και σε σύγχρονες μουσικές, όπως ποπ, ροκ και τζαζ .



εικόνα 24 κοπέλα που παίζει erhu(<https://www.zipy.gr/p/ali/chinese-string-instrument-erhu-hugin-exclusive-engraved-code-chinese-instruments-folk-erhu-with-rosin-spare-strings-bow-and-book/32486165564/>)

Ο πρώτος κινέζικος χαρακτήρας του ονόματος του οργάνου (二, èr, two) πιστεύεται ότι προέρχεται από το γεγονός ότι έχει δύο χορδές όπως προανέφερα. Όμως μια άλλη εξήγηση αναφέρει ότι προέρχεται από το γεγονός ότι είναι το δεύτερο υψηλότερο huqin σε τόνο σε σχέση με το gaohu στη σύγχρονη κινεζική ορχήστρα.



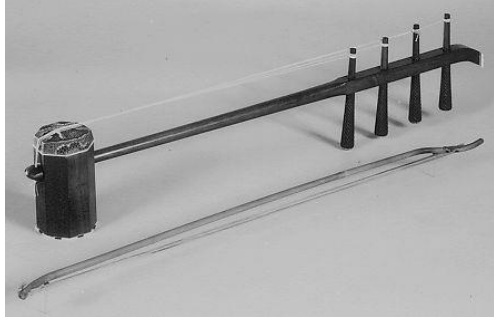
εικόνα 25 gaoHu όργανο της οικογένειας των huqin μαζί με τα zhonghu, banhu, jinghu και sihu παρόμοιο με το erhu που χρησιμοποιείται στην καντονέζικη περισσότερο μουσική και τη καντονέζικη όπερα. Το όνομά του σημαίνει "υψηλού τόνου huqin" .wikipedia.

Ο δεύτερος χαρακτήρας (胡, hú) δηλώνει ότι είναι μέλος της οικογένειας Huqin, με το Hu συνήθως να σημαίνει βάρβαροι. Το όνομα Huqin κυριολεκτικά σημαίνει «όργανο των λαών Hu», υποδηλώνοντας ότι το όργανο μπορεί να προέρχεται από περιοχές στα βόρεια ή δυτικά της Κίνας που κατοικούνται γενικά από νομαδικούς ανθρώπους στα άκρα παλαιότερων κινεζικών βασιλείων.



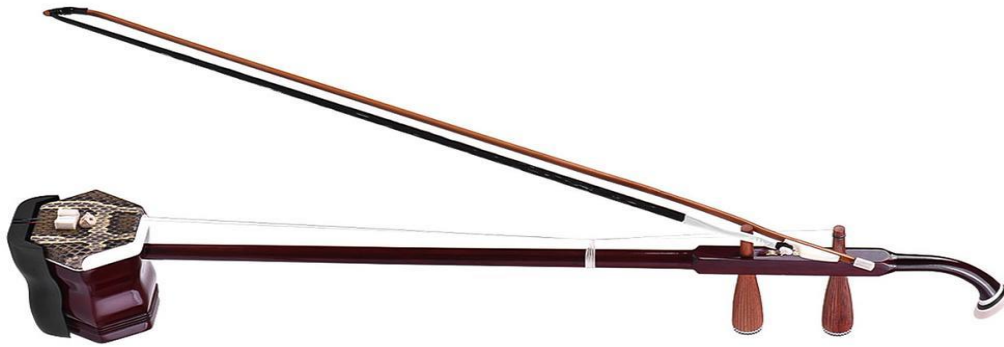
εικόνα 26 Zhonghu στην κατηγορία άλτο των huqin το όνομα του σημαίνει μεσαίο hu.Wikipedia

Για το μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας, το erhu ήταν ένα λαϊκό όργανο που χρησιμοποιήθηκε στη νότια Κίνα, ενώ το sihu προτιμήθηκε μεταξύ των μουσικών του βορρά. Ωστόσο, στη δεκαετία του 1920, έγινε το πιο δημοφιλές από τα huqin.



εικόνα 27 sihu(<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/500614>).

Το Erhu αποτελείται από έναν μακρύ κατακόρυφο λαιμό που μοιάζει με ραβδί, στο πάνω μέρος του οποίου υπάρχουν δύο μεγάλα κλειδιά κουρδίσματος και στο κάτω μέρος είναι ένα μικρό σώμα αντηχείου (ηχητικό κουτί) που καλύπτεται με **δέρμα πύθωνα** στο μπροστινό όπως παίζεται άκρο του. Δύο κορδόνια δένονται γύρω από το λαιμό και τις χορδές πιο κάτω από τα κλειδιά, ως καβαλάρης, πιέζοντας με μια μικρή θηλιά (Qian Jin) τις χορδές προς το δέρμα( στην άλλη άκρη) του πύθωνα και κρατώντας μια μικρή ξύλινη γέφυρα στη θέση της πάνω στο δέρμα.



εικόνα 28 erhu

Το erhu παίζεται με το δοξάρι που σήμερα είναι από τρίχες αλόγου ενώ στο παρελθόν ήταν από στριφτό μετάξι. Είναι περασμένο αναμεσα στις χορδές που σήμερα πια είναι μεταλλικές και δεν διαχωρίζεται ποτέ από το όργανο σε αντίθεση με τα ευρωπαϊκού τύπου παρόμοια όργανα όπως το βιολί που το δοξάρι παίζει από πάνω.



εικόνα 29 η τοποθέτηση του δοξαριού. (<https://en.wikipedia.org/wiki/Erhu> )

Ο χαρακτηριστικός ήχος του παράγεται μέσω της δόνησης του δέρματος. Δεν υπάρχει ταστιέρα και ο παίκτης πιέζει τις άκρες των δακτύλων τους πάνω στις χορδές χωρίς οι χορδές να αγγίζουν το λαιμό.

Αν και υπάρχουν δύο χορδές, είναι πολύ κοντά η μία στην άλλη και το αριστερό χέρι του παίκτη παίζει ουσιαστικά σαν σε μία χορδή. Η εσωτερική χορδή (πλησιέστερα στον παίκτη) είναι γενικά συντονισμένη στο D4 και η εξωτερική χορδή στο A4, μια πέμπτη υψηλότερα. Το μέγιστο εύρος του οργάνου είναι τρεισήμισι οκτάβες, από το D4 έως το A7, προτού το δάχτυλο να αγγίξει τις τρίχες του τόξου. Το συνηθισμένο εύρος του οργάνου είναι περίπου δύομισι οκτάβες.

Από την 1η Ιανουαρίου 2005 στην Κίνα, οι νέοι κανονισμοί απαιτούν τα erhu να έχουν πιστοποιητικό από την κρατική δασική διοίκηση, το οποίο πιστοποιεί ότι το δέρμα του πύθωνα στο erhu δεν είναι φτιαγμένο από άγριους πύθωνες, αλλά από πύθωνες που εκτρέφονται σε φάρμα. Τα άτομα επιτρέπεται να πάρουν έως και δύο erhu εκτός Κίνας όταν ταξιδεύουν. Οι εμπορικοί αγοραστές χρειάζονται πρόσθετα πιστοποιητικά εξαγωγής. Εκτός Κίνας, οι κατασκευαστές του erhu μπορούν να εκδώσουν τις δικές τους άδειες



με έγκριση από τις κυβερνήσεις των αντίστοιχων χωρών τους. Τέτοιες εξαγωγές είναι νόμιμες καθώς έχουν γίνει από νόμιμες πηγές δέρματος. Ορισμένα erhu είναι κατασκευασμένα από ανακυκλωμένα προϊόντα (Jones 1995· T. M. Liu 1988· Stock 1993· Y. Wang 1995).

### 3.3.4 Αερόφωνα( πνευστά)

Τα κινέζικα παραδοσιακά πνευστά παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Υπάρχουν πνευστά σε όλες τις υποκατηγορίες που υπάρχουν και πνευστά δυτικού τύπου ανάλογα με το επιστόμιο. Πιο ενδεικτικά είναι τα παρακάτω.

Το Χiao (κινέζικα 簫)ένας ευθύαυλος αλλά με επιστόμιο πλαγίαυλου και ο τρόπος παραγωγής του ήχου είναι ακριβώς το ίδιο. Αυτό δεν είναι σπάνιο φαινόμενο αφού υπάρχουν και παρόμοια όργανα σε άλλους πολιτισμούς.



εικόνα 30 μουσικός που παίζει χiao(<https://www.youtube.com/watch?v= saDSLmHibQ> )

Τα Χiao κατασκευάζονται κυρίως από μπαμπού. Μερικές φορές, το χiao είναι φτιαγμένο από μασίφ ξύλο που έχει σκαλιστεί και είναι κούφιο.



εικόνα 31 επιστόμιο του χiao ([https://en.wikipedia.org/wiki/Xiao\\_\(flute\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Xiao_(flute)) )

Το πιο παραδοσιακό χiao έχει έξι τρύπες στα δάχτυλα, ενώ τα περισσότερα σύγχρονα έχουν οκτώ. οι πρόσθετες τρύπες δεν επεκτείνουν την εμβέλεια του οργάνου, αλλά αντ' αυτού διευκολύνουν το παίξιμο νοτών (Ren 2018).

Παρόμοια όργανα είναι το *bei xiao* (北箫), "Northern Xiao" το *qin xiao* (琴箫) και το *nanxiao* (南箫), "Southern Xiao" (T. M. Liu 1988· Stock 1993· Y. Wang 1995· C. Wang Wong and Chow 2019).

Το **Dizi** (笛子) είναι ένας καθαρός πλαγίαυλος με το χαρακτηριστικό πιάσιμο του φλάουτου που όμως έχει το επιστόμιο του στην μέση του οργάνου και όχι στην άκρη όπως το φλάουτο.



Εικόνα32

μουσικός παίζει dizi (<https://www.absolutviajes.com/el/china/instrumentos-musicales-de-china/>)

Το Dizi όπως είναι φυσικό δεν είναι το μοναδικό πλαγίαυλο όργανο αλλά το πιο ίσως ενδιαφέρον είναι το μικρούλι Kou di. Το Kou di (κινεζικά: 口笛) είναι ένα πολύ μικρό κινέζικο φλάουτο φτιαγμένο από μπαμπού. Είναι το μικρότερο φλάουτο της οικογένειας κινέζικου φλάουτου (L. Wang 2007).



εικόνα

33

koudi(<https://en.wikipedia.org/wiki/Koudi> )

Το αρχικό του σχήμα είναι από προϊστορικά όργανα φτιαγμένα με κόκκαλο ζώου, ενώ τώρα φτιάχνεται με ξύλο, μπαμπού ή PVC.



εικόνα34

κινέζικοι

πλαγίαυλοι

([https://en.wikipedia.org/wiki/Dizi\\_\(instrument\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Dizi_(instrument)) )



α



β

εικόνα 35α Το Xun (埙) σαν την δικιά μας οκαρίνα είναι ένα από τα αρχαιότερα πνευστά από κόκκαλο αρχικά και μετά από πηλό. ([https://en.wikipedia.org/wiki/Xun\\_\(instrument\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Xun_(instrument)))

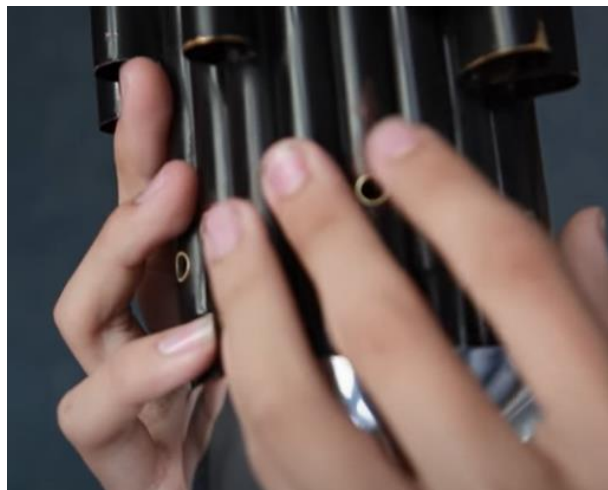
εικόνα 35β gudi (贾湖骨笛) το αρχαιότερο σωζόμενο όργανο της Κίνας από το 6000 πχ.

Το **sheng** το χαρακτηριστικό αρχαίο όργανο μιας τεράστιας οικογένειας πολυφωνικών οργάνων.



εικόνα 36 sheng([https://en.wikipedia.org/wiki/Sheng\\_\(instrument\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Sheng_(instrument)))

Ο τρόπος παραγωγής ήχου είναι όπως το ακορντεόν ή της τσαμπούνας μόνο που δεν υπάρχουν φισούνα ή ασκός και ο αέρας πηγαίνει κατευθείαν στην βάση του οργάνου με σωλήνα από το στόμα του παίκτη και στην συνέχεια μοιράζεται κατά το δοκούν στους κάθετους ανισομερείς σωλήνες της βάσης οι οποίοι περιέχουν σπή λειτουργίας και σταθερό έλασμα εσωτερικά που πάλλεται με διέγερση από τον αέρα. Ο ήχος του μοιάζει πολύ με το ακορντεόν.



Εικόνα 37 μουσικός που παίζει sheng

Υπάρχουν σοπράνο, άλτο, τενόρο και μπάσο sheng με πολλές παραλλαγές στο σχήμα και το ηχόχρωμα (Missin 2018· Witzleben 1995).



Εικόνα 38 πολλά sheng.( <https://theshengplayer.net/the-chinese-mouth-organ-sheng/> )

Το Hulusi (葫芦丝) παρόλο που έχει απλούστερο αλλά ίδιο τρόπο λειτουργίας με το sheng, έχει πολύ διαφορετικό ηχόχρωμα που θυμίζει περισσότερο κλαρινέτο και όμποε.



Εικόνα 39 μουσικός με Hulusi

(<https://www.youtube.com/watch?v=2LX7QoL1Dxk> )

Το suona δεν είναι τίποτε άλλο από τον δικό μας ζουρνά. Επιμήκης σωλήνας με τρύπες με ανοιχτότερο το ένα άκρο ενώ στο άλλο υπάρχει επιστόμιο με διπλό γλωσσίδι (C. Wang, Wong, and Chow 2019).



εικόνα40

suona([https://www.europeana.eu/el/item/09102/MIC\\_12995](https://www.europeana.eu/el/item/09102/MIC_12995) )

Θεωρείται το δυνατότερο κατά μερικούς σε ένταση όργανο στην Κίνα ιδιαίτερα αγαπητό. Με καταγωγή από την αρχαιότητα συμμετέχει ακόμη και σήμερα σε εκδηλώσεις και κυρίως φεστιβάλ εξωτερικού.



εικόνα 41 suona

(<https://www.youtube.com/watch?v=FYbNgSXZPd0> )

Η σημερινή τεχνολογία του έχει προσθέσει κλειδιά σαν του όμποε και έτσι δημιουργήθηκε μια οικογένεια οργάνων. Piccolo in G and F (海笛; *hǎidí*), Sopranino suona in D and C (簫; *xíāo*), Soprano suona in A and G (高音; *gāoyīn*), Alto suona in D (中音; *zhōngyīn*), Tenor suona in G (次中音; *cìzhōngyīn*) και Bass suona in various keys (低音; *dīyīn*) (Missin 2018).



### 3.3.5 Όργανα με μεμβράνες

Το Tánggǔ ( 堂鼓 )"τύμπανο της αίθουσας τελετών", είναι ένα παραδοσιακό κινέζικο τύμπανο. Είναι μεσαίου μεγέθους και σε σχήμα βαρελιού, με δύο μεμβράνες από δέρμα ζώου, και παίζεται με δύο ραβδιά.



εικόνα 42 tanggu

(<https://traditional-chinese-musical-instruments.weebly.com/tanggu-2253040723.html>)

Το tanggu συνήθως αναρτάται από τέσσερις δακτυλίους σε μια ξύλινη βάση.



εικόνα

43

tanggu

(<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/500605> )

Το δέρμα του συνήθως φτιάχνεται από βουβάλι .Το τονικό του ύψος είναι ακαθόριστο, ανάλογα από το που θα χτυπηθεί. Υπάρχουν επίσης το Xiao tanggu ( μικρό τανγκου), το da tanggu (μεγάλο), το bangu, το bolanggu, το jiegu, το raigu και το Zhanggu (όπως λεγόταν επί δυναστείας Qing).



εικόνα 44 bangu ,Zhanggu

(<https://en.wikipedia.org/wiki/Zhanggu> )



εικόνα 45 το bolanggu είναι το κινέζικο κρουστό παιχνίδι που όμως υπάρχει σε όλους τους ασιατικούς λαούς .( [https://en.wikipedia.org/wiki/Pellet\\_drum](https://en.wikipedia.org/wiki/Pellet_drum) )

Τα όργανα της κινέζικης μουσικής είναι πολύ περισσότερα από αυτά που ανέφερα και το μεγαλείο των αυτούσιων κινέζικων ορχηστρών τεράστιο.



εικόνα 46

κινέζικη ορχήστρα με παραδοσιακά όργανα .( <https://silpayamanant.wordpress.com/2012/07/24/the-other-orchestras/>)

Μια ενότητα κεφαλαίου διπλωματικής εργασίας ασφαλώς και δεν τα χωρά. Μπορεί όμως αυτή η ενότητα να προκαλέσει το ενδιαφέρον μας για το τί είδος μουσικής μπορούν να παίξουν αυτά τα τόσο ενδιαφέροντα όργανα (C. Wang Wong and Chow 2019).

### 3.4 Είδη μουσικής

Όπως είχαμε προαναφέρει τα είδη της μουσικής στην Κίνα μέχρι και τον 19<sup>ο</sup> αιώνα χωριζόντουσαν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, την λαϊκή μουσική και την λόγια αυλική μουσική. Πόσο λαϊκή ήταν η πρώτη και πόσο λόγια ήταν η δεύτερη; Σίγουρα το γεγονός ότι η λόγια μουσική είχε σχέση με την αυλή δεν σημαίνει ότι ήταν λιγότερο δημοφιλής στις λαϊκές μάζες. Ας μην ξεχνάμε ότι η όπερα και το θέατρο, άρρηκτα συνυφασμένα με την μουσική ήταν και είναι μέχρι σήμερα ιδιαίτερα αγαπητά από το λαό. Επίσης σχεδόν όλοι οι αυτοκράτορες έδιναν ιδιαίτερη μνεία και φροντίδα για την καταγραφή και διατήρηση της λαϊκής μουσικής. Εξ άλλου η γεωγραφική εθνοτική ποικιλία της Κίνας επιφέρει και μια μουσική ποικιλία.

Η μουσική της Κίνας παρόλη την ποικιλομορφία της είναι κατά βάση μη πολυφωνική, έτσι όπως βιώνουμε την πολυφωνία εμείς οι «Δυτικοί». Ασφαλώς και υπήρχαν συνηχήσεις διαφορετικών φθόγγων και μελωδιών αλλά δεν ήταν αυτός ο σκοπός τους. Αντίθετα έδιναν και δίνουν μεγάλη σημασία στην μελωδία και το πόσο μπορεί να επηρεάσει τα συναισθήματα του ακροατή. Γι' αυτό στο θέατρο τους η μουσική δεν «ντύνει» απλά την παράσταση αλλά συνυφαίνεται άρρηκτα με αυτήν. Τα είδη όπερας Jíngjū (όπερα του Πεκίνου) και ríngjū είναι λαμπρά παραδείγματα (Tian 2012: Xu 2012).

Μόνο από το 1920 και μετά συνθέτες με σπουδές στην Ευρώπη έγραψαν πολυφωνικά έργα «δυτικού» τύπου χωρίς όμως να μετριάσουν το μεγαλείο της κινέζικης παράδοσης και πλούτου.

Από την ίδρυση της λαϊκής δημοκρατίας της Κίνας και μετά το μουσικό τοπίο άλλαξε και αυτό καθώς ήταν σκοπός να γραφούν έργα επαναστατικά που να υμνούν την νέα κατάσταση στην Κίνα.

Λαμπρό μουσικό τέκνο της σύγχρονης Κίνας ήταν η **Zhou Xiaoyan** (17 Αυγούστου 1917–4 Μαρτίου 2016). Ήταν Κινέζα παιδαγωγός φωνητικής και κλασική σοπράνο. Ονομασμένη από τους *New York Times* ως «Πρώτη Κυρία της Όπερας της Κίνας», ή και το «αηδόνι της Κίνας» θεωρήθηκε η πρώτη σημαντική καθηγήτρια δυτικής όπερας στην Κίνα (Παγκόσμια ένωση Κινέζων μουσικών 2022).

Κατανοώντας πως δεν μπορεί να μεταφερθεί μια ακρόαση στο παρόν έντυπο θα προσπαθήσω να περιγράψω δυο βιβλία που τα ηχητικά τμήματα τους κατά την γνώμη μου αποτελούν αρκετά ολοκληρωμένη εικόνα της κινέζικης μουσικής.

Από την εμπειρία μου αλλά και από ακροάσεις ηχητικών κομματιών των βιβλίου του Frederick Lau Music in China (2008) διαπίστωσα ότι οι Κινέζοι δεν έχουν ιδιαίτερη σχέση με τους ρυθμούς εκτός από τις υποδιαιρέσεις του 2 και του 3. Δεν έχουν δηλαδή 7σημους, 5σημους, 9σημους που έχουμε εμείς. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει μετρικός χρόνος και το σημαίνον είναι η ελεύθερη μελωδία.

Το βιβλίο του Frederick Lau (2008) είναι μια εθνομουσικολογική καταγραφή πολλών ειδών κινέζικης μουσικής παραδοσιακών, θρησκευτικών, όπερας-θεάτρου, επαναστατικά, διασκέδασης, λόγιας μουσικής ευρωπαϊκών καταβολών και μη, που έλαβε χώρα στα τέλη του περασμένου αιώνα και φαίνεται καθαρά η συνύπαρξη του παλιού με το σύγχρονο .

Ο ίδιος παρατηρεί ότι οι σύγχρονοι μουσικοί αντλούν την έμπνευση και την δημιουργικότητα τους από τις μουσικές τους ρίζες. Παρόλα αυτά η Κινέζικη εθνική μουσική αναπάντεχα, δεν μπορεί να μείνει στατική και συνεχώς επαναπροσδιορίζεται δημιουργώντας μια εικόνα στο διεθνές μουσικό στερέωμα εντελώς διαφορετική από τις ρίζες της. Η ιδεολογία, η ταυτότητα και ο εκσυγχρονισμός αναμίχθηκαν και έφτιαξαν κυρίαρχες δυνάμεις που επηρεάζουν την παραγωγή, τον ορισμό και την διαιώνιση της κινέζικης μουσικής. Τέλος επισημαίνει ότι:

Η μουσική συνεχίζει να είναι ένα δυναμικό κομμάτι της κινέζικης κουλτούρας που αντανάκλα την πολυπλοκότητα της κινεζικότητας με την πάροδο του χρόνου και σε όλο τον κόσμο (Lau 2008).

Το άλλο βιβλίο λέγεται Voice collectors: stories and songs of Chinese culture bearers των Le Zhang και Sarah H. Watts (2021). Είναι μια συλλογή από 32 διαφορετικά τραγούδια επιλεγμένα με γνώμονα την παράδοση του τόπου των καλλιτεχνών που είναι διαφορετικοί καλλιτέχνες από διαφορετικές περιοχές ολόκληρης της Κίνας γεωγραφικά, με σύντομα βιογραφικά και

οδηγίες για τυχόν αλλοδαπούς εκπαιδευτικούς για το πως να διδάχτούν αυτά τα τραγούδια σε παιδιά άλλων χωρών.

Κατανοώντας οι συγγραφείς την τεράστια ιστορία πολιτισμό της Κίνας προσπαθούν και επιλέγουν τραγούδια και μουσικές βγαλμένες από την ποικιλία των ηχοχρωμάτων και των υφών τραγουδισμένα από επαγγελματίες τραγουδιστές της χαρακτηριστικής όπερας Kun (Xiao Li 2005) αλλά και από απλές παιδικές φωνούλες. Παιγμένα από είτε από απλοϊκή συνοδεία οργάνου, είτε από προσεγμένη συνοδευτική μορφή με «δυτικές» και «ανατολικές» αναμίξεις.

Το βιβλίο αυτό που μου το συνέστησε η καθηγήτρια κυρία Αλεξάνδρου, καταγράφει ενδεικτικά είδη κινέζικης μουσικής με σκοπό αφενός ο αδαής ακροατής να έχει μια περισσότερο σφαιρική εικόνα, αφετέρου όπως επισημαίνουν να μπορεί να το επεξεργαστεί μια οικογένεια Κινέζων που αναγκάζεται να φύγει στο εξωτερικό ώστε να διατηρήσει επαφή με τις ρίζες της.

Έχοντας μια εικόνα της παράδοσης θα λέγαμε ότι τα θέματα της μουσικής της Κίνας γενικότερα είναι πάνω κάτω της όλων των άλλων χωρών. Τραγούδια του μόχθου της χαράς, του έρωτα, του πολέμου, της θρησκείας κλπ. Μουσικές απλές αλλά και λόγιες. Τι γίνεται όμως με τα σύγχρονα μουσικά ρεύματα;

### 3.5 Σύγχρονη εποχή

Παρόλο που αυτή η ενότητα είναι αφιερωμένη στην σύγχρονη εποχή θα ήταν άτοπο να μην αναφερθούν πρώτες δυο μεγάλες και αρχαίες γιορτές της Κίνας, η κινέζικη πρωτοχρονιά και η γιορτή του φθινόπωρου που ασφαλώς μεσουρανούν στην κινέζικη μουσική διασκέδαση σήμερα.

Η κινέζικη πρωτοχρονιά δεν έχει σταθερή ημερομηνία και είναι πάντα την πρώτη μέρα της δεύτερης σελήνης μετά το χειμερινό ηλιοστάσιο.

Το 2022(φέτος) ήταν 1<sup>η</sup> Φεβρουαρίου και μπήκαμε στο έτος της τίγρης ή το 4720 από την βασιλεία του κίτρινου αυτοκράτορα.

Σύμφωνα με το μύθο:

Ο Βούδας ζήτησε από όλα τα ζώα να τον συναντήσουν την πρωτοχρονιά και ήρθαν 12. Ο ποντικός, το βουβάλι, η τίγρης, το κουνέλι, ο δράκος, το φίδι, το άλογο, ο τράγος, ο πίθηκος, ο κόκορας, ο σκύλος και το γουρούνι. Από τότε κάθε 12 χρόνια ένα από αυτά έχει την τιμητική του και όσοι γεννιούνται αυτό το έτος παίρνουν και κάποια χαρακτηριστικά από αυτό το ζώο.

Διαρκεί 15 μέρες και τις 3 πρώτες είναι αργία. Φτιάχνουν κέικ τρώνε κυρίως κοτόπουλο και ψάρι, αλλά και μανταρίνι. Ντύνονται με παραδοσιακά κυρίως κόκκινα ρούχα ρίχνουν πυροτεχνήματα και γλεντούν αδιάκοπα στην Κίνα αλλά και στην Ελλάδα. Μόνο πέρυσι και φέτος δεν έγιναν εκδηλώσεις λόγω κορονοϊού (news 247 2022).



εικόνα 45 στιγμιότυπα από την κινέζικη πρωτοχρονιά του 2022 στην Κίνα και όχι στην Ελλάδα λόγω κορονοϊού .  
(<https://www.news247.gr/kosmos/kineziki-protochronia-2022-entyposiakoi-eortasmoi-stin-kina-gia-to-neo-etos-tis-tigris.9514602.html> )





Εικόνα 48 κινέζικη πρωτοχρονιά στην Ελλάδα το 2020

«Η λάμψη και η αισιοδοξία των γιορτών παρατείνονται μέχρι τις 25 Ιανουαρίου 2020, όταν το Juju Bar Restaurant φέρνει την Κινέζικη Πρωτοχρονιά στην καρδιά της Αθήνας με ένα ιδιαίτερο και πρωτότυπο Happy Chinese New Year party. Το talk of the town εστιατόριο Juju Bar Restaurant, στο ισόγειο του ξενοδοχείου Divani Caravel, δημιουργεί ειδικά για την ημέρα μια μαγική βραδιά στην εξωτική κινεζική κουλτούρα γεύσης και σας καλεί να καλωσορίσετε το κινέζικο νέο έτος με το special εορταστικό μενού που σχεδίασε ειδικά για την περίπτωση ο γνωστός σεφ Σάββας Ληχανίδης, ενώ το *live performance* από την SHAYA θα κάνει την βραδιά πραγματικά αξέχαστη!

Το μενού που σχεδίασε ο σεφ για να γιορτάσει την Κινέζικη Πρωτοχρονιά περιλαμβάνει:

- Dumplings γαρίδας με λαχανικά και σάλτσα σόγιας
- Μοσχάρακι stirfried με φύλλα αρακά, σάλτσα Πεκίνου και ρύζι ατμού
- Μους σοκολάτας Illanka με άρωμα φρούτων του δάσους, μάνγκο και καρύδα

Κόστος 60€ | άτομο.»

(<https://www.catisart.gr/i-athina-giortazei-tin-kineziki-protochronia/> )

Η άλλη γιορτή είναι η γιορτή του φθινοπώρου. Το φεστιβάλ του μέσο-φθινοπώρου γιορτάζεται την 15η μέρα του 8ου μήνα του παραδοσιακού

κινεζικού σεληνιακού ημερολογίου και θεωρείται η 2ο πιο σημαντική γιορτή μετά την κινέζικη πρωτοχρονιά. Είναι μια οικογενειακή γιορτή, η οποία γιορτάζεται την ημέρα που το φεγγάρι είναι το πιο μεγάλο και πιο φωτεινό του έτους με πολλή μουσική ασφαλώς. Για τους κινέζους η πανσέληνος συμβολίζει την ευημερία, την ευτυχία και την οικογένεια.

Το φεστιβάλ έχει ιστορία 3.000 χρόνων από την δυναστεία των Shang (1600-1046 π.Χ.). Οι κινέζοι γιορτάζουν την πανσέληνο τρώγοντας «γλυκά του φεγγαριού» – yuebing -月饼. που συνήθως είναι ένα στρογγυλό μικρό κέικ με γέμιση που συμβολίζει την οικογενειακή συγκέντρωση, και θαυμάζουν το φεγγάρι ανάβοντας κινέζικα παραδοσιακά φαναράκια. Ο μύθος λέει:

Μια φορά κι έναν καιρό υπήρχαν 10 ήλιοι στον ουρανό, οι ήλιοι έκαιγαν τα πάντα στη γη και οι άνθρωποι πέθαιναν από την πολλή ζέστη. Μία μέρα ο Hou Yi πήρε το τόξο και τα βέλη του και έριξε τους 9 από τους 10 ήλιους σώζοντας με αυτόν τον τρόπο ολόκληρη τη γη.

Μετά από την ηρωική του πράξη η βασίλισσα των ουρανών έδωσε στον Hou Yi ένα μπουκάλι που περιείχε το ελιξίριο της αθανασίας, ένα υγρό που θα τον έκανε αθάνατο.

Όμως αυτό το ελιξίριο ήταν μόνο για ένα άτομο. Παρόλο που ο Hou Yi ήθελε να γίνει αθάνατος δεν ήπιε το ελιξίριο γιατί δεν μπορούσε να αποχωριστεί την γυναίκα του την Chang'e, γι' αυτό και της είπε να το κρατήσει και να το φυλάξει .

Όσο περνούσε ο καιρός ο Hou Yi γινόταν όλο και πιο ξακουστός εξαιτίας του κατορθώματός του και οι άνθρωποι τον λάτρευαν και τον ακολουθούσαν σαν δάσκαλο. Ο Hou Yi απέκτησε πολλούς μαθητές. Ένας από τους μαθητές του ο Pang Meng ήθελε να του κλέψει το ελιξίριο της αθανασίας.

Μια μέρα ο Hou Yi πήγε για κυνήγι μαζί με τους μαθητές του, ο Pang Meng κάνοντας τον άρρωστο, έμεινε στο σπίτι. Μόλις ο Hou Yi είχε πια φύγει και βρισκόταν μακριά, πήγε στο σπίτι του και προσπάθησε να κλέψει το μπουκαλάκι με το ελιξίριο από τη γυναίκα του την Chang'e.

Η Chang'e ήξερε ότι δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει τον Peng Meng και για να τον εμποδίσει να κλέψει το μπουκαλάκι με το μαγικό υγρό το

ήπιε εκείνη. Τότε άρχισε να πετάει όλο και πιο ψηλά μέχρι που έφτασε στο φεγγάρι και έγινε αθάνατη.

Μόλις το άκουσε αυτό ο Hou Yí λυπημένος γύρισε στο σπίτι, ετοίμασε φαγητό κάτω από το φεγγάρι με την ελπίδα ότι η Chang'e θα επέστρεφε πίσω σ' αυτόν(Chinese For You 2022).

Οι μύθοι και στις δυο γιορτές είναι το πρωταρχικό στοιχείο για την ύπαρξη των γιορτών αυτών διότι:

Εφόσον η μουσική αποτελεί πολιτισμική έκφανση της ανθρώπινης έκφρασης τότε οι μύθοι και οι ιστορίες είναι στοιχεία εξίσου σημαντικά όσο και αλληλοσυμπληρούμενα(Κίτσιος, 2018, 203). Άλλωστε οι μύθοι όπως και οι συμβολισμοί *«μεταφέρουν και εκφράζουν πολλαπλά νοήματα-όχι απλώς στο πέρασμα του χρόνου αλλά και ταυτόχρονα»* (Cruz & Willem 2009). Από το βιβλίο (Κίτσιος 2018, 203).

Η σύγχρονη εποχή του ιντερνέτ και της υψηλής τεχνολογίας δεν μπορούσε να αφήσει αδιάφορο έναν ολόκληρο λαό. Η δυτικού τύπου εκπομπές στην τηλεόραση, τα ριάλιτι μουσικά σόου και διαγωνισμοί όπως και στην χώρα μας, με κοινό που ψηφίζει και ουρλιάζει για τον καλύτερο ,με καρέκλες γυρισμένες πλάτη που περιστρέφονται με το πάτημα ενός κουμπιού του κριτή υπάρχουν και στην Κίνα και δεσπόζουν και στους Κινέζους της Ελλάδας.

Αν παρακολουθήσει κανείς αυτές τις εκπομπές θα διαπιστώσει πολλά πράγματα. Αρχικά η σημερινή ποπ μουσική δεν έχει μόνο πεντατονία αλλά έχει και μείζονες και ελάσσονες κλίμακες με όλα τα «δυτικά στολίδια» και σε όλα τα «δυτικά ρεύματα».

Η μουσική παιδεία στην Κίνα είναι σε πολύ υψηλό επίπεδο σε όλους τους τομείς(η μουσική ακαδημία της Σαγκάης είναι από τις διασημότερες του κόσμου) και δεν έχει να ζηλέψει τίποτε από μια δυτική χώρα. Αξιόλογοι τραγουδιστές έχουν αναδειχθεί και τώρα κάνουν καριέρα στην Κίνα και το εξωτερικό όπως ο Liú huān ή ο Huo Zun( 霍尊)που έγινε διάσημος σε τηλεοπτικό διαγωνισμό σύνθεσης τραγουδιού με το τραγούδι Juān zhū lián( 卷珠帘) *«κουρτίνα από χάντρες που κυλούν»*(灿星官方频道 Canxing Media

Official Channel 2022) και που το έπαιξα και εγώ, σε μια από τις εκατομμύρια επανεκτελέσεις από θαυμαστές του σε όλο το κόσμο. Αλλά με ελληνικά παραδοσιακά όργανα και το διασκεύασα σε ζεϊμπέκικο και έτυχα ιδιαίτερης μνείας και θαυμασμού από τον κινέζο πρέσβη στην Ελλάδα (Χαλδούπης 2021).

Άλλοι παλαιότεροι καλλιτέχνες όπως ο Fei Yuqing (IMDb n.d· Karen 2021) αναδύθηκαν από την λήθη και δεσπόζουν πάλι μαζί με τους νέους. Στα σόου τους δεν διστάζουν να «κλέψουν»(όπως διαπίστωσα μετά από τυχαίες ακροάσεις) παλιές ευρωπαϊκές μελωδίες κλασικής μουσικής και να τις μετατρέψουν σε σκληρό ροκ με κινέζικο στίχο. Άλλωστε σύμφωνα με τον κύριο Σταλήμερο Γεώργιο, πρώτο βιολί της κρατικής ορχήστρας Αθηνών, «η κλεψιά επιτρέπεται όταν συνοδεύεται από φόνο».

Εκτός των παραπάνω το you tube, Facebook ,twitter, TikTok, αλλά και το Tencent ,WeChat, ding Tok είναι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης που οι Κινέζοι παγκοσμίως λατρεύουν και χρησιμοποιούν για να ακούσουν μουσική και να διασκεδάσουν.

Όλα αυτά θα έλεγε κανείς ότι φέρνουν τη μουσική πιο κοντά τους, και όσο αφορά τους Κινέζους μετανάστες στην Ελλάδα. Οτι δεν αφήνουν χώρο για άλλου είδους μουσική στην καρδιά τους και για τυχούσα νοσταλγία για την χώρα τους, αλλά και συγχρόνως επαληθεύουν τους φόβους των εθνομουσικολόγων για το ότι η σύγχρονη εποχή έχει ομογενοποιήσει την μουσική με «πολιτισμικό ξεθώριασμα» και «δυτικότροπη ηγεμονία» (Nettl 2016, 538).

Είναι όμως έτσι; Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτοί οι άνθρωποι βιώνουν την ξενιτιά δηλαδή «την πραγματική διαμονή η οποία προϋποθέτει μια υλική ενσώματη παρουσία σε μια ξένη χώρα μακριά από την πατρίδα και αυτή η παρουσία επιφέρει την *ξενότητα* δηλαδή μια συνειδησιακή κατάσταση που οφείλεται στην μετάβαση ενός προσώπου από το οικείο στο αλλότριο, από το γνωστό στο άγνωστο, από το ίδιο στο διαφορετικό» (Λουτζάκη et al 1999, 356).

Αυτά τα ερωτήματα καλείται να μας απαντήσει η επιτόπια έρευνα.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 *ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΡΕΥΝΑ*

### 4.1 Ερωτηματολόγιο

Πριν παραθέσω το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποίησα θέλω να επισημάνω και να τονίσω ότι οι ερωτήσεις όπως τις εξέθετα δεν είχαν την μορφή συνέντευξης αλλά την μορφή μιας ευχάριστης διαλογικής συζήτησης. Δεν ζόρισα, δεν εξανάγκασα, δεν πίεσα κανένα φίλο Κινέζο και όταν διαπίστωνα ότι κάποιος ερχόταν σε δύσκολη θέση, από νοσταλγία ή κάτι άλλο, σταμάταγα την κουβέντα.

Οι ερωτήσεις που χρησιμοποίησα ήταν:

- Πόσο καιρό είναι στην Ελλάδα;
- Με τι ασχολείται;

*Αν είναι μουσικός*

- Τι όργανο παίζει;
- Είναι πλήρως απασχολούμενος μουσικός ή κάνει και άλλα πράγματα;
- Τι είδους κινεζική μουσική παίζει;
- Συνάντησε δυσκολίες στην Ελλάδα;
- Τώρα παίζει και που;
- Διδάσκει το όργανο και την κινεζική μουσική; ή τη γλώσσα
- Έχουν κάποια άποψη για την μουσικότητα της γλώσσας τους σε σχέση με τα τραγούδια;
- Σε ποιους διδάσκει; Έλληνες; Κινέζους;

*Αν δεν είναι μουσικός*

- Τι μουσική ακούει εδώ στην Ελλάδα; παραδοσιακή; της περιοχής του; σύγχρονη;
- Ακούει την ίδια με την Κίνα ή άλλαξε προτιμήσεις;
- Γίνονται γλέντια κινέζικα;
- Τι μορφή έχουν; Πως διασκεδάζουν οι Κινέζοι;

- Νιώθει νοσταλγία για την μουσική του και την χώρα του;
- Η τεχνολογία, το internet, το you tube κλπ βοηθάει στην ψυχαγωγία ή είναι χειρότερα φέρνοντας νοσταλγία;
- Μπορεί να μας πει ένα τραγούδι; Της Κίνας ή της Ελλάδας;
- Η ελληνική μουσική του αρέσει; Την ακούει; Θα ήθελε να την μάθει ; Τον έχει επηρεάσει;
- Οι Έλληνες πως του συμπεριφέρονται;
- Συμμετέχει με Έλληνες σε διασκέδαση; Αν ναι τι είδους;

## 4.2 Έρευνα

19-9-21 Ο Σωτήρης είναι ένας Έλληνας Χαλκιδέος γύρω στα 40 που έχει παντρευτεί μια Κινέζα την Τσιν από την Βόρεια Κίνα και έχουν ένα παιδάκι περίπου 3 χρονών. Τον περασμένο χειμώνα η Τσιν με είχε βοηθήσει στην μετάφραση στίχων ενός τραγουδιού που είχα δημιουργήσει με σκοπό να τραγουδηθεί στο ινστιτούτο Κομφούκιος στην Θεσσαλονίκη που μάθαινα κινέζικα. Λάτρεις της τεχνολογίας και των κοινωνικών δικτύων ήταν ενθουσιασμένοι και αυτοί με την όρεξη μου για κινέζικα και κινέζικη μουσική, και με βοήθησαν όσο μπορούσαν.

Ο Σωτήρης μου είπε ότι οι Κινέζοι έχουν 2 πρωτοχρονιές (προφανώς εννοούσε την πρωτοχρονιά και την γιορτή του φθινοπώρου). Τις ονόμασε Yangkai Yin. Αυτές οι λέξεις έχουν σχέση με την κινέζικη φιλοσοφία Ταο και σημαίνουν άσπρο και μαύρο ή φως και σκοτάδι ή φωτιά και νερό (Porkert 1974· Ohsawa 1931· Taylor Latener 2005). Δεν θα μπορούσαν λοιπόν να χαρακτηριστούν έτσι οι γιορτές γιατί αφενός δεν το διαπίστωσα πουθενά μετά από έρευνα αλλά και γιατί δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η μια από τις δυο γιορτές ως «μαύρη» ή «κακή».

Σύμφωνα με το Σωτήρη, στις μεγάλες γιορτές οι Κινέζοι της Χαλκίδας, μαζεύονται Αθήνα και κάνουν μεγάλες εκδηλώσεις με μεγαλύτερη την μεθαυριανή (21-9-21) γιορτή της Σελήνης. Φτιάχνουν κουλουράκια με σχήμα σελήνης με διάφορες γεύσεις και εύχονται υγεία και μακροήμερευση. Πάλι σύμφωνα με τον Σωτήρη προ κορονοϊού είχε αδελφοποιηθεί η Χαλκίδα με την Wuhan (Γιουχάν) (συμππτωματικά την πόλη από όπου ξεκίνησε ο κορονοϊός) και ο δήμαρχος της Wuhan είχε έρθει στην Χαλκίδα. Μετά από έρευνα διαπίστωσα ότι ήταν πραγματικότητα (Ghetto 2017).



Εικόνα 49 2017. Χαλκίδα στην παλιά γέφυρα ο αντιδήμαρχος της Γιουχάν Wang Xiangwang με τον τότε δήμαρχο Χαλκίδας Χρήστο Παγώνη.

Ο Σωτήρης δεν γνώριζε κανένα Κινέζο μουσικό και μου είπε πως η ζωή των Κινέζων εδώ στην Ελλάδα είναι πολύ δύσκολη. Δουλεύουν πάνω από 12 ώρες και κοιμούνται μέσα στα μαγαζιά τους οπότε δεν έχουν καιρό για διασκέδαση. Στις συναθροίσεις που κάνουν προτιμούν να μιλήσουν και να ανταλλάξουν κουβέντες και απόψεις παρά να τραγουδήσουν. Στην συνέχεια σαν ιδιοκτήτης κινέζικου εστιατορίου που είναι, άρχισε να μου μιλά για μαγειρική, πράγμα που ήταν άσχετο για την έρευνα μου, αλλά δεν ήθελα να τον διακόψω και τον άφησα να εκφραστεί, θέλοντας να κερδίσω περισσότερο την εμπιστοσύνη του ώστε να μου πει αργότερα περισσότερα που θα αφορούσαν την έρευνα μου.

Ο Σωτήρης ήθελε να παίξω την επόμενη σε εγκαίνια ενός κινέζικου πολυκαταστήματος που άνοιγε στην Χαλκίδα κάτι που τελικά δεν ευδοκίμησε. Είχε ενθουσιαστεί με την ιδέα ότι εγώ, ένας Έλληνας ενδιαφερόμουν και έπαιζα κινέζικη μουσική.

Στην συνέχεια της συζήτησης μας με εξέπληξε ευχάριστα όταν μου είπε ότι του άρεσε να ακούει κινέζικη παραδοσιακή μουσική και μου έδωσε ένα link στο YouTube με το κομμάτι που του άρεσε περισσότερο. Ακούγοντας το όμως εύκολα διαπίστωσα ότι είναι κινέζικη μουσική για εντελώς αδαείς και άσχετους με την πραγματική κινέζικη μουσική και είναι μελωδίες που ναι μεν έχουν ύφος κινέζικης κουλτούρας, αλλά πιο πολύ ακούγονται από τουρίστες. Κάτι σαν το δικό μας συρτάκι που ναι μεν έχει γραφτεί από τον μεγάλο



Έλληνα συνθέτη Μίκη Θεοδωράκη αλλά έχει αποτελέσει εθνομουσικό σημείο αναφοράς για το εξωτερικό ως προς την μουσική της Ελλάδας (Στεφανή 2007). (<https://www.youtube.com/watch?v=gq7SRVr0R8c>).

Γιατί όπως έλεγε και η Κυρία Ζαχαριάδου στο μάθημα ο κόσμος των μακάμ «Πρέπει να ξέρεις πως να ψάξεις για γνήσια μουσική μιας χώρας. Αν ψάξεις στο YouTube original Greek traditional music ή original Turkish music μόνο αυτά δεν θα βγάλει».

Η γυναίκα του ως γνήσια Κινέζα άκουγε σύγχρονη ποπ κινέζικη μουσική. (<https://www.youtube.com/watch?v=bUjuowPAs0>)

10-11-21 Ξεκίνησα το ταξίδι μου ως βοηθός πωλητή ρούχων σε λαϊκές αγορές με τον φίλο μου και μαθητή μου στην κιθάρα τον Παναγιώτη. Αυτή η ενέργεια ήταν δύσκολη γιατί ο Παναγιώτης φοβόταν να μην υπάρξει κάποιος έλεγχος και του επιβληθεί πρόστιμο αν διαπιστωνόταν ότι ήμουν αδήλωτος και ανασφάλιστος υπάλληλος του. Σκοπός μας επίσημα ήταν να αγοράσουμε από κινέζους χονδρέμπορους που ζουν χρόνια στην Ελλάδα ρούχα για την λαϊκή. Ανεπίσημα όμως σκοπός μας ήταν η έρευνα και μάλιστα ο Παναγιώτης είχε ενημερωθεί να είναι διακριτικός και να αφήσει σε εμένα τις ερωτήσεις όταν θα γίνουν. Κύριος σκοπός μας ήταν να επισκεφτούμε το μεγάλο κατάστημα της κινέζας Άννας,

Αφού φτάσαμε γύρω στις 9.30 το πρωί, γιατί εκείνη την ώρα ανοίγουν και μένουν ανοιχτοί ως αργά το βράδυ, μας υποδέχτηκε η Μαίρη μια ευγενική και χειμαρρώδης Ελληνίδα που μάλλον δεν τους συμπαθούσε και πολύ, και ο Παναγιώτης αφού της εξήγησε τι θέλουμε, της ζήτησε να μιλήσουμε με τα αφεντικά του καταστήματος. Το αφεντικό έλειπε και αρκεστήκαμε σε μερικούς Κινέζους που ήθελαν να μας μιλήσουν.

Η Λου είπε με σπαστά Ελληνικά ότι ακούνε μόνο κινέζικα και αγγλικά τραγούδια. Η μοναδική πηγή ήχου είναι το κινητό τους. Με αυτό διασκεδάζουν ακούγοντας μουσική είτε μόνοι είτε μαζευόμενοι σε κάποιο σπίτι. Δεν γνωρίζουν κάποιον Κινέζο που να παίζει μουσικό όργανο, αν και θα το ήθελαν πολύ, και η ζωή τους είναι πολύ δύσκολη αφού δουλεύουν πολύ. «Εδώ γύρω

δεν θα βρεις μαγαζί με μουσική, μόνο χοντρική» μου ανέφερε χαρακτηριστικά η Λου. Πιστεύει όμως πως σίγουρα υπάρχουν Κινέζοι που ασχολούνται με την μουσική, απλά αυτοί δεν γνωρίζουν.

Στην συνέχεια με ρώτησε γιατί έχω αυτό το ενδιαφέρον για την κινέζικη μουσική και της εξήγησα ότι εκτός από «βοηθός» είμαι και μουσικός και μου αρέσει πολύ η κινέζικη μουσική. Αυτό την ενθουσίασε και χαμογελώντας προσπάθησε να μου δείξει στο κινητό της κάποια κινέζικα τραγούδια αλλά τελικά δεν τα κατάφερε γιατί ήρθαν πελάτες και έπρεπε να τους εξυπηρετήσει.

Ο Παναγιώτης με την Μαίρη είχαν αγωνία για το τι κουβεντιάσαμε με την Λου και σε ανύποπτη φάση πιάσαμε κουβέντα. Η Μαίρη λοιπόν ως χειμαρρώδης χαρακτήρας μας είπε ότι «δεν τους ενδιαφέρει η διασκέδαση γιατί το μόνο που τους νοιάζει είναι να μαζέψουνε λεφτά». Όντας 5 χρόνια υπάλληλος εκεί τους χαρακτήριζε απίστευτους καταναλωτές προϊόντων και ιδιαίτερα της τεχνολογίας. Άνθρωποι που κοιμούνται σε φτωχικούς χώρους αλλά έχουν κινητό 1500 ευρώ με θήκη των 50 ευρώ.

Όταν την ρώτησα αν έχουν μαγαζιά που πάνε για να ακούσουν μουσική μου είπε τα εξής:

Ξέρεις τι κάνουν Γιώργο; Κάτι καταθλιπτικό. Έχω πάει μερικές φορές αλλά την πρώτη φορά που πήγα έπαθα σοκ. Έχουν κάτι Κινέζικα εστιατόρια τύπου cover under cover που δεν τα καταλαβαίνεις κιόλας, κάτι σαν πολυκατοικίες είναι, και έχουν δωμάτια ,δωμάτια. Κάθε δωμάτιο έχει ένα μεγάλο στρογγυλό τραπέζι. Κάθονται όλοι γύρω γύρω και έχει караόке μέσα. Το καταθλιπτικό ποιο είναι; Ότι μπορεί να είναι καλοκαίρι και εσύ να είσαι σε ένα δωμάτιο με φουλ το κλιματιστικό μεν , με φως , αλλά κλεισμένος σε 4 ντουβάρια του δωματίου . Δεν έχουν αυτό το δικό μας που βγαίνεις έξω να πας σε μια ταβέρνα να δεις τον διπλανό σου να τραγουδήσεις βρε αδερφέ. Δεν έχουν επαφή. Δωμάτιο-παρέα, δωμάτιο-παρέα. Είναι δηλαδή φαγητό με караόке. Και όχι караόке με φαγητό. Δηλαδή πήγαμε φάγαμε και άντε να πούμε δυο-τρεις μπαλάντες και μετά ύπνο.

Η επόμενη κίνηση μου ήταν να την ρωτήσω πως μπορώ να συμμετέχω σε μια τέτοια φάση και μου είπε ότι αυτά γίνονται στο πλαίσιο κάποιας εταιρίας ή κάποιας κλειστής παρέας και ότι αυτή πήγε ως υπάλληλος της εταιρίας αυτής. Τότε την παρακάλεσα να μου διοργανώσει ένα τέτοιο γλέντι και να κεράσω εγώ. Γέλασε αλλά δεν είπε όχι. Μάλλον δεν έτρεφε και ιδιαίτερα συναισθήματα για αυτούς, πράγμα που ίσως να δικαιολογείται λόγω της σχέσης εργοδότη-εργαζόμενου. Στην συνέχεια όταν την ρώτησα αν έκαναν τίποτα στην γιορτή του φεγγαριού γέλασε δυνατά και φώναζε «τι τους πέρασες ρε Γιώργο; Ελληνάρες;» θέλοντας να μου πει ότι δεν είχε γίνει κάποια εκδήλωση. Στη συνέχεια τους χαρακτήρισε μαζεμένους και ότι ανοίγονται δύσκολα.

Επίσης θεωρεί ότι είναι ευγενικοί, δεν θα σε προσβάλουν, έχουν τακτ. Είναι υπομονετικοί και δουλεύουν 12 ώρες πολύ άνετα. Δεν ξέρουν αγγλικά, παρόλο που στην Κίνα έχουν δυνατότητα να μάθουν (σύμφωνα με τον δάσκαλο Σεν) .



εικόνα 50 κινέζικα μαγαζιά στην περιοχή που κάναμε την έρευνα.

Η συζήτηση μετά από λίγο μετατράπηκε από μουσικολογική σε άσχετη και ήταν εκτός θέματος. Τότε ήταν που έπιασα κουβέντα με έναν Κινέζο στο ταμείο καθώς πήγαμε να πληρώσουμε, τον Περικλή. Τον ρώτησα ποιο τραγούδι του αρέσει περισσότερο και μου είπε τον εθνικό ύμνο της Κίνας το Yiyongjun Jinxingqu και άρχισε να μου το τραγουδάει φωναχτά. Εγώ μη γνωρίζοντας τι ακριβώς είναι δεν έδωσα σημασία. Αργότερα όμως που

επικοινωνήσα με τον δάσκαλο Σεν μου εξήγησε τι ακριβώς είναι και φανερά ενοχλημένος μου είπε ότι ο Κινέζος αυτός ήθελε να κάνει πλάκα μαζί σου και να σε κοροϊδέψει. Εγώ αναθυμούμενος το περιστατικό δεν διαπίστωσα κανένα ίχνος ειρωνείας ή αστεϊσμού στον Περικλή και σκέφτηκα ότι ίσως η άποψη του δασκάλου Σεν να ήταν το αποτέλεσμα της διαφοράς των κοινωνικών τάξεων που ανήκουν αυτοί οι δύο. Από την μια ο δάσκαλος Σεν σπουδαγμένος στην Κίνα με αυστηρές πιστοποιήσεις, για να διδάξει την γλώσσα στο εξωτερικό από την κινεζική κυβέρνηση, και από την άλλη ένα παλληκαράκι που δεν ξέρει αγγλικά παρά μόνο λίγο τα Ελληνικά στην ξενιτιά να δουλεύει σκληρά.

10-11-21 Η έρευνα συνεχίστηκε και σε άλλα μαγαζιά. Πήγαμε στον Ντάριο που είχε πάρει αυτό το όνομα από την Ιταλία που βρισκόταν πριν από μερικά χρόνια. Του άρεσε να ακούει από το κινητό του τραγούδια και του άρεσε επίσης το караόке. Δεν ήταν και πολύ πρόθυμος να μιλήσει γιατί δεν φωνίσαμε τίποτε από αυτόν τελικά. Η κοπέλα που ήταν στο ταμείο του μαγαζιού μόλις διαπίστωσε ότι θέλαμε κάτι εκτός από αγοραπωλησία σταμάτησε απλά να μας μιλά και κοίταζε το κινητό της.

Στην συνέχεια πήγαμε στην Κυρία Χ. (δεν μας είπε το όνομα της και δεν το ρωτήσαμε από ευγένεια), μια μαυροφορεμένη Κινέζα γύρω στα 60. Ευγενική αλλά καθόλου συνεργάσιμη στην έρευνα. Η αλήθεια είναι πως με τον Παναγιώτη όλοι οι προμηθευτές συζητούσαν για την απεργία των λιμενεργατών και την αδυναμία εκφόρτωσης των παραγγελιών τους από την Κίνα που είχε ως αποτέλεσμα την έλλειψη υφασμάτων και ρούχων προς χοντρική πώληση. Παρόλα αυτά μας είπε ότι ακούει μουσική από το κινητό της όταν θέλει να ξεκουραστεί με παλιά κινέζικα τραγούδια.

Έπειτα πήγαμε σε διπλανό μαγαζί να αγοράσουμε και άλλα προϊόντα. Ευγενικοί νεαροί Κινέζοι μας υποδέχτηκαν και 2 κοπέλες, Κινέζες και αυτές κάθονταν στο γραφείο και άκουγαν μουσική. Ευκαιρία σκέφτηκα να πιάσω κουβέντα. Η προσπάθεια να μιλήσω με τις κοπέλες ήταν αποκαρδιωτική αφού δεν σήκωναν καν το βλέμμα να με κοιτάξουν. Οι νεαροί όμως ήταν διαφορετικοί. Με ρώτησαν γιατί τους ρωτάω και όταν είπα ότι μου αρέσει η κινέζικη μουσική χαμογέλασαν. Σε αυτούς δεν άρεσαν τα παλιά ακούσματα

παρά μόνο τα σύγχρονα ποπ κινέζικα και αγγλικά τραγούδια. Ο ένας ήξερε λίγα αγγλικά και του άρεσε να ακούει περισσότερο τραγούδια με αγγλικό στίχο. Γελώντας μου είπε ότι η ελληνική γλώσσα είναι πολύ πιο δύσκολη από τα κινέζικα.

Συνεχίζοντας την κουβέντα μου είπαν ότι δουλεύουν πολύ και δεν έχουν χρόνο για διασκέδαση. Όταν μαζευτούν σε κάποιο σπίτι θα βάζουν караόκε και θα διασκεδάσουν με αυτό. Σπανιότερα θα πάνε και σε μαγαζί που έχει караόκε, με παρέα. Γενικά μου είπαν ότι δεν γνωρίζουν κανένα Κινέζο μουσικό αν και θα το ήθελαν πολύ. Στο σημείο αυτό διαπίστωσα ότι άρχισαν να στεναχωριούνται λίγο και να λένε κάτι στα κινέζικα. Προσπάθησα να αλλάξω θέμα γιατί υπέθεσα ότι άρχισαν να έχουν συναισθήματα νοσταλγίας για την πατρίδα τους. Την κατάσταση έσωσε ένας Έλληνας που μπήκε στο μαγαζί και γνώριζε τον Παναγιώτη. Άρχισε να χαιρετάει και να συνομιλεί με τον Παναγιώτη και τους νεαρούς για παραγγελίες και καθυστερημένα εμπορεύματα. Η συζήτηση διαλύθηκε και οι νεαροί έσπευσαν να τον εξυπηρετήσουν.

Από τα περίπου 12 μαγαζιά που επισκέφτηκα, μόνο στα μισά μας μίλησαν και αυτό ενδεχομένως για να προσπαθήσουν να μας πουλήσουν πράγματα. Οι υπόλοιποι ήταν επιφυλακτικοί πολύ. Ευγενικοί μεν, διστακτικοί να μιλήσουν για κάτι εκτός εργασίας δε. Φορτώσαμε και φύγαμε.

19-10-22 Αποφάσισα να πάρω συνέντευξη από τον 2<sup>ο</sup> δάσκαλο μου στα κινέζικα και αγαπημένο φίλο Chen Sen (το επώνυμο ΠΑΝΤΑ πρώτο). Ο Σεν είναι καλλιτέχνης με τα όλα του. Πολύπλευρο ταλέντο με ιδιαίτερες δεξιότητες στην διδασκαλία είναι έξοχος μουσικός και παίζει κυρίως κιθάρα πολύ καλά. Χιουμορίστας τόσο που μερικές φορές χάνει το μέτρο αλλά πολύ καλός και ευγενικός 30ρης. Με εμένα είχε εμμονή με την ηλικία μου (51) και πώς είχα τόσο όρεξη να μάθω κινέζικα. Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στο γεγονός ότι φτιάξαμε, μουσική εγώ και στίχους αυτός, ένα τραγούδι ποπ με σκοπό να τραγουδηθεί από τους Έλληνες μαθητές του Ινστιτούτου Κομφούκιος στο οποίο ήμουν και εγώ μαθητής αλλά δεν ευδοκίμησε λόγω κορονοϊού.

Κατάγεται από τα Δυτικά της Σανγκάης Shanghai, το Σότσοου Sunzhou και ζει στην Ελλάδα για 2 χρόνια ως την ημέρα της συνέντευξης, αλλά λόγω της πανδημίας θα μείνει πολύ περισσότερο. Εκτός της κιθάρας παίζει και λίγο erhu αλλά η κιθάρα τον εκφράζει όπως λέει πιο πολύ. Άλλωστε φαινόταν στο μάθημα πόσο του άρεσε ο δυτικός πολιτισμός, το παλιό ροκ, οι αμερικάνικες ταινίες κλπ.



εικόνα 51 Chen Sen laoshi

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του λοιπόν δεν άλλαξε πολύ ο τρόπος και το είδος της μουσικής που άκουγε στην Κίνα με αυτά που ακούει στην Ελλάδα. Οι προτιμήσεις του είναι αγγλόφωνο σύγχρονο ποπ τραγούδι γιατί «είναι νέος και οι νέοι αυτά ακούνε». Παρόλα αυτά του αρέσει και ο Μπομπ Ντίλαν και τα συγκροτήματα Queen και the Eagles.

Ζει στη Θεσσαλονίκη και δεν γνωρίζει αν υπάρχει κάποιο μέρος που να παίζεται Κινέζικη μουσική και ασφαλώς δεν γνωρίζει κανένα Κινέζο μουσικό εδώ στην Ελλάδα. Δεν έχει ιδιαίτερη νοσταλγία για την χώρα του και ούτε που την σκέφτεται όταν τον ρώτησα. Έχει όμως τρομερή σχέση με το ίντερνετ και την τεχνολογία. Αρίστος χερίστης και φυσικά δεινός ακροατής του διαδικτύου όταν θέλει να διασκεδάσει. Εδώ στην Ελλάδα δεν πάει σε εκδηλώσεις ή σε κάποιου είδους διασκέδαση γιατί φοβάται για τον κορονοϊό. Εκεί που με άφησε άφωνο ήταν ότι αγαπημένο του τραγούδι είναι το «γιατί έχω εσένα» του Γιάννη Πλούταρχου. Αγαπημένο του το σύγχρονο ποπ κινέζικο Tin mama de hua (Listen to your mother). <https://www.youtube.com/watch?v=wDtL6uYEzPc>

20.10.21. Έκανα επίσκεψη στο μαγαζί ενός Κινέζου, γύρω στα 40 στα Οινόφυτα και ξεκίνησα την προσπάθεια να του πιάσω κουβέντα. Στην αρχή ρώτησα πόσο κάνει κάποιο προϊόν (συνήθως για κάτι που είχε σχέση με τον ήχο όπως ακουστικά κινητού) και μετά τον ρώτησα τι μουσική ακούει. Μου είπε ότι ακούει μόνο κινέζικη σύγχρονη μουσική. Αυτός ο ίδιος δεν ήξερε να παίζει μουσική. Από τα περίχωρα της Shanghai (Σαγκάης) καταγόμενος μου είπε ότι στις συνάξεις τους στα καταστήματα τους (γιατί όπως μου εξήγησε προτιμούν να μένουν μέσα στο μαγαζί τους συνήθως στο πατάρι ) βάζουν κινέζικη μουσική από το ίντερνετ και προτιμούν το караόκε. Αυτό μου πρότεινε κιόλας, Του άρεσε που ενδιαφέρεται ένας Έλληνας για κινέζικη μουσική και ενθουσιάστηκε όταν του έδειξα το κινέζικο κρουστό μου το Kuaiban. Πρότεινε να πάω στην Αθήνα. «Εκεί έχει τέτοια πράγματα» όπως μου είπε με σπαστά ελληνικά.



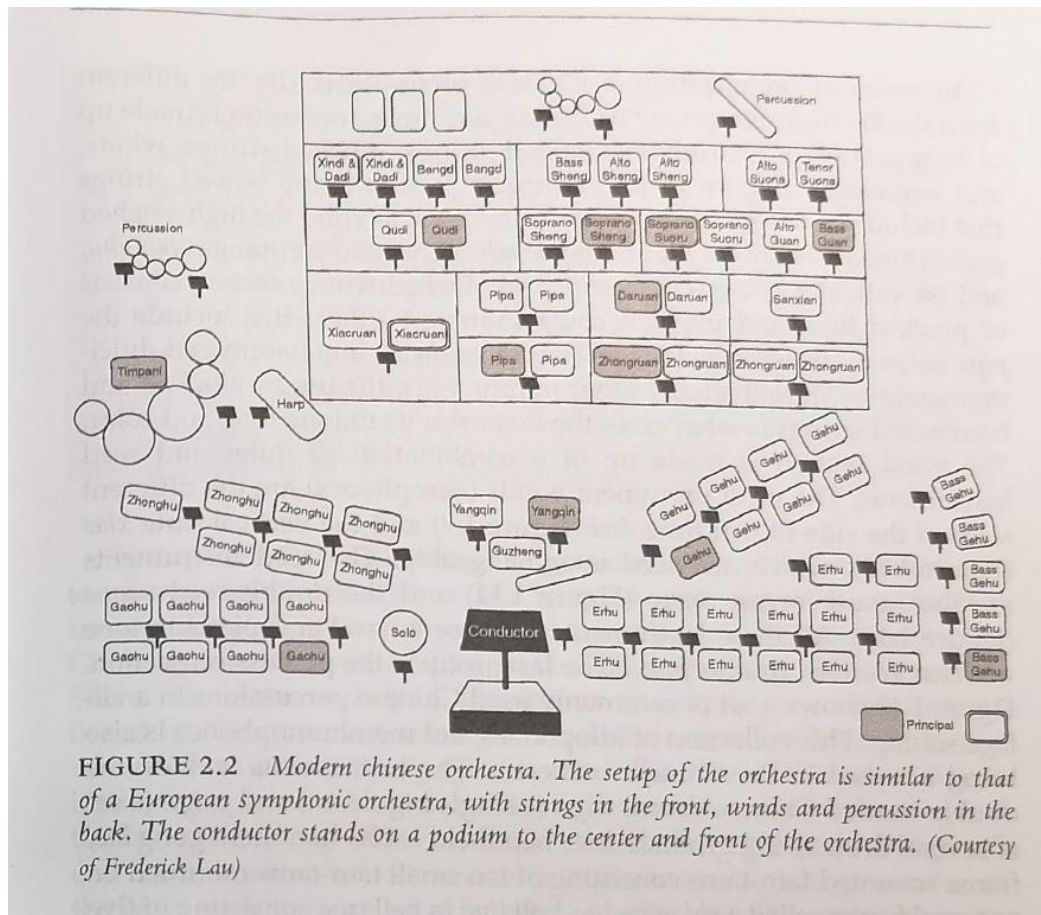
εικόνα 52 Οι Κινέζοι θυμώνουν όταν τους δείχνεις με το δάχτυλο και οι Έλληνες όταν τους ανοίγεις την παλάμη.

23.10.21 Με έντονη την παρουσία του κορονοϊού και των μέτρων ασφαλείας πήγα σε ένα πολυκατάστημα στην Χαλκίδα προφασιζόμενος να αγοράσω θήκη για το κινητό μου. Αφού άρχισα να ρωτάω τον κινέζο υπάλληλο για θήκες κινητού, στην συνέχεια τον ρώτησα αν έχει cd δισκάκια με κινέζικη μουσική. Αφού χαμογέλασε με σπαστά ελληνικά μου είπε ότι υπάρχει το διαδίκτυο. Τότε εγώ του απάντησα ότι δεν γνωρίζω την γλώσσα και αν κάνω αναζήτηση στα αγγλικά δεν μου δίνει αποτέλεσμα γνήσιας κινέζικης μουσικής αλλά περισσότερο τουριστικής.

Του εξήγησα ότι μου αρέσει η κινέζικη μουσική και τον ρώτησα αν γνωρίζει κάποιο Κινέζο που να ξέρει εγħη ή κάποιο άλλο μουσικό όργανο. Η απάντηση ήταν αρνητική. Μου είπε ότι αυτά γίνονται μόνο στην Αθήνα. Εδώ στην Χαλκίδα συναντιόνται στα καταστήματα τους μετά το ωράριο λειτουργίας και ακούνε μουσική από το κινητό. Μόλις ξεκίνησε να μου δείχνει ποια τραγούδια του αρέσουν περισσότερο ήρθαν πελάτες και έτρεξε να τους εξυπηρετήσει. Ίσα που πρόλαβα να τον ευχαριστήσω.

1.11.21 Πήγα στο κινέζικο εστιατόριο Wan Zhou στην Θεσσαλονίκη και κάθισα και έφαγα. Παρόλο που το περιβάλλον είχε την κουλτούρα και το άρωμα της Κίνας τα ηχεία δεν έπαιζαν κάτι λόγω νόμου για το κόβιντ. Πιάνω κουβέντα. Η κοπέλα γύρω στα 25 με 4 χρονιά στην Ελλάδα, δεν ρώτησα το όνομα της και από που είναι για να μην νομίζει ότι την φλερτάρω. Ήξερε μέτρια ελληνικά και καθόλου αγγλικά. Δεν ήταν μουσικός η ίδια και μου είπε ότι δεν βάζουν μουσική στο εστιατόριο λόγω των μέτρων του κορονοϊού. Μου εξήγησε ότι δεν μαζεύονται για να γλεντήσουν και ούτε γνωρίζει κάτι η ίδια για το αν γίνεται οτιδήποτε μουσικό στην Θεσσαλονίκη. «Δουλειά, μόνο δουλειά» όπως μου είπε. Μου έκανε εντύπωση το ότι όταν την ρώτησα για το αν γίνονται γλέντια είδα μια μεγάλη απογοήτευση στο πρόσωπο της και φυσικά η απάντηση ήταν όχι.





εικόνα 53 Σχέδιο της οργάνωσης μιας ορχήστρας με κινέζικα μουσικά όργανα. από το βιβλίου του Frederick Lau

22-2-22 Ξεκίνησα για την 2<sup>η</sup> «επιδρομή» μου, πάλι ως βοηθός πωλητή ρούχων λαϊκών αγορών του Παναγιώτη, για να αγοράσουμε προμήθειες από Κινέζους χονδρέμπορες. Το σκηνικό όπως και την προηγούμενη φορά δύσκολο. Άνθρωποι βιοπαλαιστές-χειρωνάκτες, ευγενείς μεν αλλά ως ένα μικρό σημείο. Πήγαμε σε έναν Κινέζο που ο Παναγιώτης τον λέει αστειευόμενος «φωτογράφος». Η κινέζα σύζυγος του αυτή την φορά ήταν ομιλητική.

Αφού ψωνίσαμε αρκετά την ρωτήσαμε που και πώς διασκεδάζουν. Μας απάντησε ότι προτιμούν το караόке. Στην κουβέντα μπήκε μια μικρή Κινέζα γύρω στα 18. Φαινόταν πιο μικρή αλλά υπέθεσα ότι αν ήταν μικρότερη θα πήγαινε σχολείο αντί να εργάζεται, γιατί εργαζόταν ως υπάλληλος στο κατάστημα. Από τον τρόπο ομιλίας με την ιδιοκτήτρια υπέθεσα ότι ήταν η κόρη της. Συμφώνησε και αυτή με το караόке.

Η ιδιοκτήτρια μας έδειξε ένα εστιατόριο (κολοκυνθούς 7, 4οροφο κτήριο με όλους τους ορόφους δικούς του) που μετά από λίγη ώρα το επισκεφτήκαμε. Στην είσοδο υπήρχε πορτιέρης και πολλές κάμερες. Για να ανοίξει χτυπούσες κουδούνι και σε κοίταζε από την κάμερα. Παρ όλες τις φιλότιμες προσπάθειες διακόσμησης το σκηνικό δεν ήταν πολύ διαφορετικό από την σκηνικό της γειτονίας. Κουρασμένα πρόσωπα, κουρασμένα κτήρια.

Αν τολμούσα να το συγκρίνω με ελληνικά μαγαζιά του εξωτερικού που είναι διακοσμημένα με ομοιώματα αγαλμάτων της κλασικής περιόδου και με μπουζούκια, αυτό μάλλον θα έλεγα ότι υστερούσε αφού με το ζόρι το είχαν διακοσμήσει με περίπου 10 κόκκινα παραδοσιακά κινέζικα φανάρια και τίποτε άλλο. Με άλλα λόγια ήταν ένα κατάστημα (τουλάχιστον στον όροφο που μας πήγαν ) αποκλειστικά για φαγητό και τίποτε άλλο.



εικόνα 54 το μαγαζί που κάνει караόκε κολοκυνθούς 7

Αθήνα

Μουσική δεν ακούσαμε πουθενά. Αφού φάγαμε και εγκλιματιστήκαμε προσπαθώντας να γίνουμε ένα με τους λιγοστούς πελάτες κινέζους εργαζόμενους που είχαν διάλλειμα, ρωτήσαμε διακριτικά αν υπάρχει κινέζικη μουσική να ακούσουμε. «Ασφαλώς και υπάρχει» μας απάντησαν. «Και κάθε πότε είναι»; Ρωτάω εγώ έχοντας στο μυαλό μου την κλασική ελληνική ταβέρνα με την μεγάλη σάλα της και με τις παρέες της που διασκεδάζουν διαδραστικά. «Κάθε βράδυ». Μου απαντούν δυο Κινέζες γκαρσόνες και ένας

Κινέζος που ήρθε αργότερα και καθόταν στο ταμείο νομίζοντας ίσως ότι είμαστε ελεγκτές από την εφορία.

Περίεργο σκέφτηκα να έχουν κάθε βράδυ ζωντανή μουσική, ίσως να είναι από κάποιον DJ σκέφτηκα. Όταν ρώτησα τι ώρα ξεκινά το πρόγραμμα μου απάντησαν. «Ότι ώρα θες και μια και δυο και όλες τις ώρες». Με την απάντηση αυτή μπερδεύτηκα περισσότερο και σκέφτηκα ότι ίσως δεν κατάλαβα τα σπαστά ελληνικά τους ή ίσως έχουν ευέλικτο ωράριο αλλά εγώ θα έρθω σαββατόβραδο για σιγουριά. Ευτυχώς την ώρα που έφευγα ρώτησα μια άλλη κινέζα, όταν πληρώναμε, και μας διευκρίνισε αυτό που μας είχε πει η Μαίρη η Ελληνίδα εργαζόμενη στο μαγαζί της Κινέζας Άννας.

Το κατάστημα λειτουργεί κατόπιν συνεννόησης με τον πελάτη. Ο πελάτης μισθώνει το ιδιωτικό του δωμάτιο που δεν έχει οπτική επαφή με τον υπόλοιπο χώρο, φέρνοντας παρέα με ελάχιστο αριθμό ατόμων 5 και η μουσική είναι καράοκε δίχως μουσικούς.

Πληρώσαμε και φύγαμε.

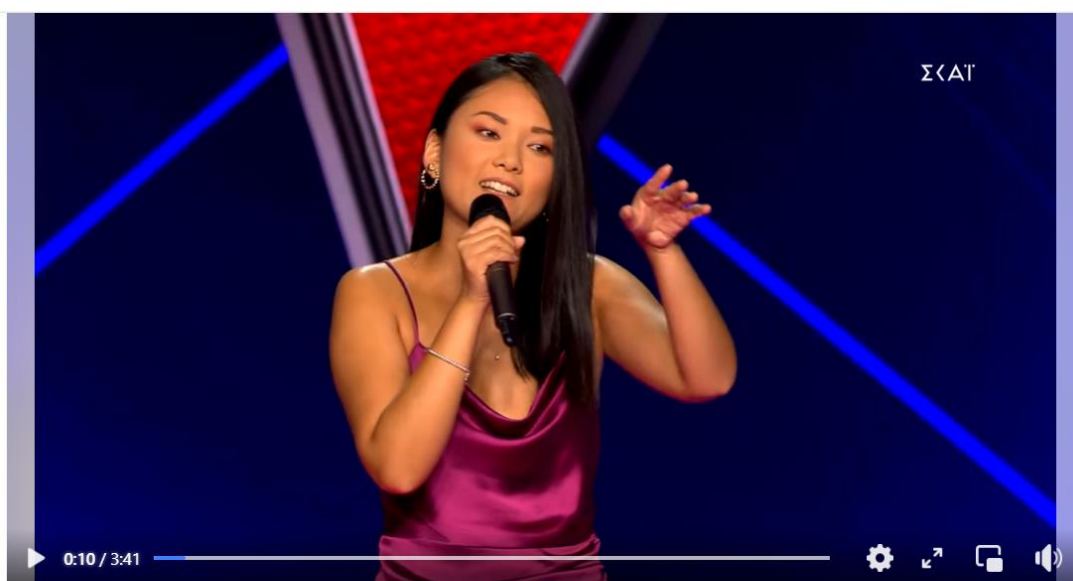
29-11-22 Κατόπιν παρότρυνσης του συμφοιτητή μου Γιώργου Ασλανίδη παρακολούθησα μια εκπομπή σε Ελληνικό talent show στο οποίο λάμβανε μέρος μια Κινέζα ή ChenChen 27 ετών (το 2021). Είχε ξαναλάβει μέρος το 2018 και είχε απορριφθεί. Μιλούσε πολύ καλά ελληνικά και από πληροφορίες που είδα από την σελίδα της στο Facebook κατάγεται από το Nantong (Ναντογκ), περιοχή στην κεντροανατολική Κίνα ακριβώς δίπλα στην Shanghai(Σανγκάη). Το τραγούδι με το οποίο διαγωνίστηκε ήταν με αγγλικό στίχο αλλά όταν της ζήτησαν να τραγουδήσει κάτι από την χώρα της είπε το ρεφρέν από το τραγούδι 《落叶归根》 Luò yè guī gēn.

<https://www.youtube.com/watch?v=aT1MS2plyzY>

Σύμφωνα με τον δάσκαλο μου στα κινέζικα και φίλο μου Sen αυτό το τραγούδι είναι ένα νοσταλγικό τραγούδι που ο στίχος μιλάει για νοσταλγία για την πατρίδα. Το γεγονός ότι επέλεξε αυτό το τραγούδι σε μια τέτοια αρκετά σημαντική στιγμή για μένα δείχνει ότι υπάρχει το στοιχείο της νοσταλγίας για την πατρίδα όσο και αν η σύγχρονη τεχνολογία φέρνει τις χώρες πιο «κοντά».

Αυτή μου η γνώμη έφερε σε αντίθεση τον δάσκαλο Sen ο οποίος διαφωνεί και λέει ότι ήταν μια απλή σύμπτωση και ότι θα μπορούσε να είχε πει ένα τραγούδι για αγάπη και έρωτα. Από προσωπική μου πείρα όμως ως μουσικός πιστεύω ότι ήταν προσχεδιασμένο για να προκαλέσει συναισθήματα αγάπης και θαυμασμού στην Ελληνική-κινέζικη κοινότητα και να την ψηφίσουν αφού σε τέτοια events κάνεις πρόβα τα πάντα, ακόμα και το πως θα περπατήσεις, ακόμα και το πως θα πάρεις ανάσα.

Άλλο σημείο ενδιαφέροντος, που δείχνει την επιρροή της Ελληνικής μουσικής και κουλτούρας πάνω της, ήταν το ότι είπε πως θαυμάζει εκτός των υπολοίπων και τον Κωσταντίνο Αργυρό σαν καλλιτέχνη και έχει πάει και τον έχει παρακολουθήσει, έχει διασκεδάσει και έχει βγάλει φωτογραφίες μαζί του (δεν είπε όμως που, δηλαδή σε συναυλία ή νυχτερινό κέντρο).



Η Chen Chen επιστρέφει στη σκηνή του #TheVoiceGR τρία χρόνια μετά την πρώτη της προσπάθεια! 🍷🍷 Αυτό είναι δυνατό comeback! 🍷🍷

εικόνα 55 ( <https://www.facebook.com/TheVoiceofGreece/videos/283759750326630/>)

2-2-22 Βλέπω στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κάποια Κινέζα που μιλά Ελληνικά άπταιστα. Ονομάζεται Γλυκιά Ελπίδα και ενώ βρισκόταν παλαιότερα στην Ελλάδα, αυτή την περίοδο βρίσκεται στο Βειjιν (Πεκίνο). Παρατηρώ ότι εκτός από την καθαρότητα του λόγου της προσπαθεί να χρησιμοποιεί σωστή γραμματική και συντακτικό στα ελληνικά. Αυτό που μου έκανε εντύπωση και

αποφάσισα να της μιλήσω είναι ότι έκανε μια ανάρτηση τραγουδώντας ένα τραγούδι της Παπαρίζου.

<https://www.facebook.com/100064220677213/videos/316326380416127/>

Το συγκεκριμένο γεγονός με έκανε να πάρω την απόφαση να της στείλω μήνυμα λέγοντας της ποιος είμαι και ρωτώντας την για το από πότε άρχισε να έχει ενδιαφέρον για την ελληνική μουσική. Αν την επηρέασε. Τι είδους μουσική άκουγε όταν βρισκόταν στην Ελλάδα.

Παρόλο που δεν είχα ελπίδες να μου απαντήσει γιατί η δραστηριότητα της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι πολύ έντονη, η κυρία Ελπίδα μου απάντησε λίγα λόγια:

Καλημέρα σας.

Κρίμα ότι τώρα είμαι στο Πεκίνο.

Και το ενδιαφέρον μου για την Ελληνική μουσική ξεκίνησε όταν ήμουν στην Κίνα. Χα χα χα.

Λίγο αστείο έχει.

Το γεγονός ότι μια κοπέλα στην άλλη άκρη της γης ενδιαφέρεται για την δικιά μας μουσική όπως ενδιαφέρομαι εγώ για την δικιά της με έβαλε σε θετικές σκέψεις. Η τεχνολογία εδώ λειτουργεί ως υπέρτατο αγαθό. Παρατηρούμε και απολαμβάνουμε τις μουσικές αλλήλοις και επικοινωνούμε με απίστευτη ευκολία από την μια άκρη της γης στην άλλη.

16-3-22 Τετάρτη πρωί στην Χαλκίδα και πάω σε ένα πολυκατάστημα κινέζικο που λέγεται KS FASHION. Ξεκίνησα αδιάφορα την αναζήτηση προϊόντων και ήρθε σχεδόν αμέσως ένας Κινέζος κύριος γύρω στα 45. Τον ρώτησα στα ελληνικά αν έχει cd με κινέζικη μουσική και νόμιζε ότι θέλω cd άδεια για να γράψω μουσική. Με παρέπεμψε σε μια Ελληνίδα και η κοπέλα πήγε και του εξήγησε πάλι στα Ελληνικά ότι θέλω να ακούσω κινέζικη μουσική και τότε άρχισε η κουβέντα μας.

Ο Χαιμε όπως ονομάζεται είναι από την Shanghai και μετά από συζήτηση, μου συνέστησε μουσική από την Shanghai (Σαγκάη) σύγχρονη, δείχνοντας

μου μια γενική αναζήτηση στο you tube από το ωδείο της Shanghai. Μετά μου έδειξε μουσική της δεκαετίας του 80, γιατί τον ρώτησα τι του αρέσει πιο πολύ.

[<https://www.youtube.com/watch?v=4tNg5N6hi1k>].

Πάνω στην κουβέντα νόμιζε ότι ασχολούμαι με την όπερα και μου έδειξε ένα βίντεο με κινέζικη όπερα.

[<https://www.youtube.com/watch?v=4Pbhtk8lcmA>].

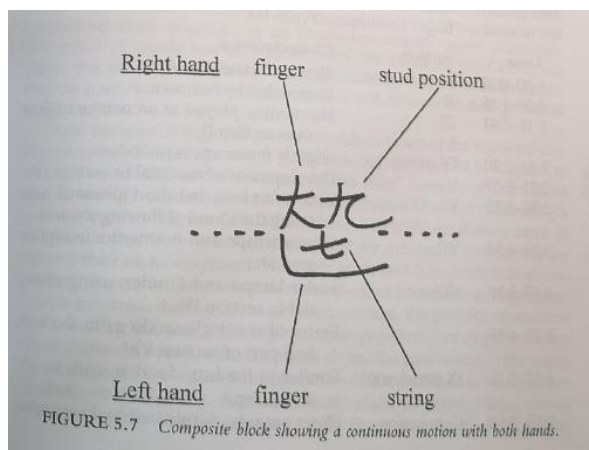
Δεν του είπα ότι είμαι φοιτητής γιατί αυτή η ιδιότητα τελικά στον απλό κόσμο είναι δύσπιστη και άχρηστη. Του είπα ότι είμαι δάσκαλος μουσικής και ότι λατρεύω την κινέζικη μουσική και του έδειξα το κομμάτι που παίζω με το κλαρίνο. Ήταν ομιλητικός και μου είπε (με λίγο πικρία) ότι δεν διασκεδάζουν καθόλου αφού δουλεύουν από το πρωί ως το βράδυ. Ανταλλάξαμε(αυτός το ζήτησε) τηλέφωνα και είπαμε να ξαναμιλήσουμε.

21-3-22 Σήμερα ξαναπήγα στον Χαιμε με την πρόφαση ότι θέλω να αγοράσω ένα ρούχο για την κόρη μου. Πιάσαμε πάλι την κουβέντα και μου είπε ότι πολλοί δικοί του άνθρωποι αλλά και αυτός ακούει σύγχρονη κινέζικη μουσική(από την Σανγκάη περισσότερο) εκτός από αυτή που μου είχε υποδείξει. Μου είπε κατηγορηματικά ότι οι Κινέζοι στην Ελλάδα είναι περίπου 5000 και όχι 10000. Ήταν επίσης κατηγορηματικός στο ότι δεν υπάρχουν χώροι διασκέδασης Κινέζων στην Ελλάδα ούτε στην Chinatown (περιοχή με κινέζικο πληθυσμό στην Αθήνα) ούτε πουθενά.

Προφανώς η σκληρή δουλειά τα 21 χρόνια που είναι εδώ στην Εύβοια δεν τον έχει αφήσει να δει πιο χαλαρά την μουσική. Υποσχέθηκα ότι θα ξαναπεράσω να μιλήσουμε κινέζικα αυτή την φορά.

Οι επιλογές του Χαιμέ στην μικρή, λόγω της εργασίας του, κουβέντα μας ήταν: Han Hong. Διάσημη, από ότι φαίνεται από την συγκεκριμένη συμμετοχή σε τεράστιο και πομπώδες σόου, τραγουδίστρια που θυμίζει την δικιά μας Δήμητρα Γαλάνη. Το κομμάτι έχει φανερές καταβολές από την αρχαία κινέζικη παράδοση και θέατρο, πεντατονικό με σύγχρονα αλλά και παραδοσιακά όργανα. Η συμμετοχή του κόσμου ήταν πληθωρική και ενθουσιώδης. <https://youtu.be/gpqlCn6wt18>

Anty Lau ή αλλιώς Liú déhuá. Διάσημος στην Κίνα τραγουδιστής και πολύ αγαπητός στον Χαιμε. Το κομμάτι είναι μια σύγχρονη δυτικού τύπου ροκ μπαλάντα. Κάτι σαν τον δικό μας Χατζηγιάννη ή Ρέμο.  
<https://youtu.be/3uNgSRbrH6c>



εικόνα 56 αυτό το σημάδι είναι νότα από παρτιτούρα για guqin που περιγράφει με μεγάλη λεπτομέρεια τι πρέπει να κάνει ο οργανοπαίκτης.

29-3-22 Κατόπιν ραντεβού με την κυρία Ελένη, Ελληνίδα που εργάζεται στην κινέζικη εφημερίδα, πήγα στα γραφεία της κινέζικης εφημερίδας στην Ελλάδα. Λιτό εργασιακό περιβάλλον με 5 άτομα να δουλεύουν εκεί, 2 Κινέζοι, 2 Κινέζες και ή Ελληνίδα(αργότερα ήρθαν άλλες 2 Κινέζες εργαζόμενες). Ευτυχώς πριν λίγες μέρες η κινέζικη πρεσβεία δια μέσω του πρώην δασκάλου μου και αγαπημένου φίλου Sen μου έκανε ένα αφιέρωμα και το είχαν διαβάσει όλοι οπότε ήξεραν για μένα. Αυτό βοήθησε στο να ξεκινήσει η κουβέντα εύκολα και ευχάριστα χωρίς να υπάρχει η αίσθηση της συνέντευξης-ανάκρισης.

Οι άντρες ελαφρώς αδιάφοροι(ίσως και λίγο ειρωνικοί) αλλά οι κυρίες πολύ εγκάρδιες στο να δώσουν πληροφορίες. Μου είπαν ότι ακούνε σύγχρονη κινέζικη, πολύ αγγλική ποπ, Ισπανική μουσική(αυτό με παραξένεψε αλλά δεν ρώτησα περεταίρω γιατί φαντάστηκα ότι ίσως γνωρίζει ισπανικά και ίσως να ήταν στην Ισπανία η κυρία που το είπε) και ελληνική μουσική και μάλιστα παραδοσιακή. Και αυτό γιατί πριν έρθουν στην Ελλάδα τους προετοίμαζαν στην ελληνική κουλτούρα και κατά συνέπεια και στην ελληνική παραδοσιακή μουσική. Η προετοιμασία αυτή, της συγκεκριμένης Κινέζας κυρίας της διεύρυνε τους ορίζοντες για επιπλέον ελληνικά παραδοσιακά ακούσματα.

Μαγαζιά με ζωντανή κινέζικη μουσική (όπως τα δικά μας σκυλάδικα στην Νέα Υόρκη ή στην Γερμανία και το Βέλγιο) δεν υπάρχουν στην Ελλάδα σύμφωνα με τα λεγόμενα τους. Μόνο το εστιατόριο που είχα και εγώ επισκεφτεί ήξεραν με το караόке συν άλλα δυο εστιατόρια αλλά δεν ήταν σίγουρες αν είχαν караόке γιατί δεν τα είχαν επισκεφτεί παρά μόνο είχαν ακούσει για αυτά.

Το караόке, όπως μου είπαν, το συμπαθούν πολύ. Χρησιμοποιούν πολύ το you tube και γενικά το ίντερνετ. Η κυρία Ελένη μου εξήγησε ότι δεν είναι στην κουλτούρα τους να χορεύουν για να εκτονωθούν, καθώς επίσης ούτε να υπάρχουν μαγαζιά με ζωντανή μουσική όπως τα έχουμε εμείς στο μυαλό μας, γιατί από όλους όσους Κινέζους γνωρίζει δεν έχει δει κανένα να χορεύει σε κάποια συνεστίαση, ούτε εδώ αλλά ούτε και στην Κίνα που έχει ταξιδέψει.

Αντίθετα έχει δει πάρα πολλούς Κινέζους να πηγαίνουν στο κινέζικο θέατρο, όταν αυτό γινόταν προ κορονοϊού. Ίσως η συνύφανση μουσικής και θεάτρου που ιφίσταστο από την αρχαιότητα να τους ακολουθεί ακόμα και τώρα και το караόке να αποτελεί υποκατάστατο μιας συμμετοχής σε ένα τέτοιο δρώμενο.

Επίσης η κυρία Ελένη μου πρότεινε να δω διάφορες αναρτήσεις από σελίδες Κινέζων στην Ελλάδα μέσω κορονοϊού αλλά και πιο πριν σε διάφορες σελίδες που αποτυπώνουν και ενισχύουν την άποψη της.

Όσο αφορά την γνώση μουσικής ή κάποιου οργάνου, μου είπαν ότι όσοι από τους γνωστούς τους ξέρουν κάποιο όργανο, είναι εντελώς ερασιτέχνες και το ασκούν μόνο για προσωπική ευχαρίστηση, όπως η σύζυγος του ενός Κινέζου εργαζόμενου (που τελικά μας μίλησε), που ήξερε το guqin και ο μπαμπάς μια Κινέζας που ξέρει erhu και βρίσκεται στην Κρήτη. Μόνο η κυρία Ελένη γνώριζε κάποιον μουσικό που ερχόταν που έπαιζε erhu σε εκδηλώσεις του Ινστιτούτου Κομφούκιος των Αθηνών.

Τα γλέντια τους εδώ στην Ελλάδα είναι η γιορτή του φθινοπώρου το Σεπτέμβρη και η κινέζικη πρωτοχρονιά που ήταν φέτος την 1<sup>η</sup> Φεβρουαρίου. Μια χρονιά με τον κορονοϊό μια τέτοια εκδήλωση έγινε και «online». Στο τέλος, μου είπε μια Κινέζα, ότι της αρέσει το ελληνικό τραγούδι της Ρένας Μόρφου (Σούλη Ανατολή) «Όταν σου χορεύω».



Η συνάντηση κράτησε πάνω από μια ώρα σε πολύ όμορφο κλίμα. Το γεγονός ότι ένα Έλληνας ενδιαφέρεται για την μουσική τους την γλώσσα τους και το πως η μουσική τους επηρεάζει το θεωρούν πολύ σπουδαίο και θαυμαστό. Γι' αυτό άλλωστε έσπευσαν να με φέρουν σε επαφή, με την ειδικά απεσταλμένη μουσικό από την Κίνα, που διδάσκει guzheng.

2-4-22 Συνεπής στο ραντεβού μου Σάββατο απόγευμα στις 5 πήγα στο κτήριο Chinatown που στεγάζεται το κινέζικο σχολείο στον 3<sup>ο</sup> όροφο, για να συναντήσω την κυρία Xueyan Hao, δασκάλα του παραδοσιακού οργάνου guzheng. Μου άνοιξε την σιδερένια καγκελόπορτα μια ευγενική Κινέζα δασκάλα που ήξερε Ελληνικά αρκετά καλά και με σύστησε στην μουσικό.

Ευγενική και αυτή χωρίς να γνωρίζει Ελληνικά και με λίγα αγγλικά προσπάθησα να της πω ποιος είμαι και τι κάνω αλλά ευτυχώς το αφιέρωμα στην Κινέζικη πρεσβεία με είχε ήδη «συστήσει» και με γνώριζαν. Η δασκάλα έσπευσε να μου πει ότι η κυρία Hao ή Μαρία, είναι καθηγήτρια στην χώρα της, και την έχει στείλει εδώ η Κινέζικη κυβέρνηση.

Ο χώρος διδασκαλίας ήταν απλός, λιτός και καθαρός, γεμάτος από παραδοσιακά όργανα. Αρχισα λοιπόν διστακτικά να την ρωτώ πως διασκεδάζουν οι Κινέζοι αν τους αρέσει η μουσική ή αν υπάρχουν μαγαζιά με ζωντανή μουσική. Τότε η ευγενική μουσικός μου απάντησε ότι δεν γνωρίζει αν υπάρχει τέτοιο μαγαζί και με μια υποβόσκουσα πικρία μου είπε ότι σε μερικούς αρέσει η μουσική αλλά σε άλλους όχι. Σε αυτό το σημείο συμφώνησε και η δασκάλα που είχε και ρόλο διερμηνέα στα δύσκολα. Η διερμηνέας μου τόνισε ότι τα Κινεζόπουλα μαθαίνουν την παραδοσιακή τους μουσική και τραγουδούν όλα γεμάτη καμάρι. Σε αυτό το σημείο έσπευσε το μικρό κοριτσάκι κόρη της δασκάλας περίπου 5 χρονών να μας παίξει στο guzheng ένα κομμάτι κινέζικης μουσικής και του είπαμε όλοι μπράβο.

Το κλίμα ήταν πολύ όμορφο και αποφάσισα να της πω για το τραγούδι που είχα συνθέσει με τον Sen αλλά και για το αν ήθελε να κάνουμε μια συνεργασία ως συγκρότημα. Υποσχέθηκε να το σκεφτεί και αφού ευχαρίστησα και ανταλλάξαμε τηλέφωνα τους αποχαιρέτησα.

2-4-22 Μετά από συνεννόηση με την γυναίκα του αδερφού μου Ντίνα Σ. επικοινωνήσα με μια νεαρή Κινέζα. Ήταν η μοναδική που ήξερε λίγα αγγλικά σε μια ομάδα κινέζων εμπόρων στο Αλιβέρι Εύβοιας (την γενέτειρα μου) και επικοινωνήσε μαζί μου στην εφαρμογή κοινωνικής δικτύωσης messenger.

Μη ξέροντας τι ακριβώς θέλω, μου έστειλε τυπικά κομμάτια της κινέζικης μουσικής, αλλά μόλις την ρώτησα αναλυτικά, μου είπε ότι αυτή ακούει σύγχρονη ποπ κινέζικη μουσική και ότι τραγουδούν όταν βρεθούν μεταξύ τους αλλά δεν διασκεδάζουν «όπως εμείς οι Έλληνες που τραγουδούμε οπουδήποτε και οποτεδήποτε».

Με βάση αυτά τα λεγόμενα αναρωτήθηκα πόσο ρόλο παίζουν κάποια πολιτισμικά στερεότυπα στην διαμόρφωση μια κοινής γνώμης για την διασκέδαση ενός λαού από έναν άλλο. Όπως σημειώνει και η Στεφανή στο βιβλίο της *10 κείμενα για ντοκιμαντέρ* για τις ταινίες «Ποτέ την Κυριακή» και «Ζορμπάς» που διαμόρφωσαν την εικόνα των Ελλήνων στο μεταπολεμικό κόσμο για τους (2007 113-128). Αγαπημένο της μέσο διασκέδασης μου είπε ότι είναι διαδίκτυο.



εικόνα 57 (Lau 2008)

8-4-22 Η Κινέζικη πρεσβεία δια μέσω του δάσκαλου Sen έκανε ένα άρθρο-αφιέρωμα για το πρόσωπό μου και για το ότι ασχολούμαι με την κινέζικη μουσική και τον πολιτισμό γενικότερα. [https://mp.weixin.qq.com/s/u0vCQL\\_wAIGK\\_LJZrgA7Q?fbclid=IwAR0V0NbSG2zIjvA8pawQfRYwnMIOaRsFnEIMNQzF-84xyfK2WUcRxsh2Egc](https://mp.weixin.qq.com/s/u0vCQL_wAIGK_LJZrgA7Q?fbclid=IwAR0V0NbSG2zIjvA8pawQfRYwnMIOaRsFnEIMNQzF-84xyfK2WUcRxsh2Egc). Την ευγενική αυτή χειρονομία επικρότησε ο κινέζος πρέσβης της Κίνας στην Ελλάδα **Xiao Junzheng** με το παρακάτω σχόλιο:

«I wish to share with you a wonderful performance where traditional Greek musical instruments are used to play the Chinese song "Rolling the bead curtain" #卷珠帘. The organizer, and clarinet player, is Mr. George Haldoupis, a Greek musician and a student at the Confucius Institute at AUTH, who started learning Chinese from zero in 2021. I was told that he is so passionate about the Chinese language that he can already compose lyrics in Chinese. My warmest congratulations! #ChinaGreece50years».

Αυτό το σχόλιο και γενικά όλο αυτό το ευγενικό κλίμα προς το άτομο μου από την κινέζικη πρεσβεία με ώθησε στο να προσπαθήσω να πάω και να ευχαριστήσω προσωπικά τον πρέσβη.

Ψάχνοντας βρήκα το τηλέφωνο μίλησα με την κυρία Βαρβάρα Χ. που εργάζεται στην Κινέζικη πρεσβεία. Αφού της συστήθηκα και κατάλαβε ποιος είμαι, και ενώ με είχε δει στο αφιέρωμα, μου ξεκαθάρισε ότι είναι αδύνατον να εισέλθω στο χώρο της πρεσβείας λόγω της πανδημίας και μου συνέστησε να ευχαριστήσω τον πρέσβη μέσω ενός email το οποίο θα φρόντιζε η ίδια προσωπικά να το δει. Αυτό και έκανα.

Στην συνέχεια άρχισε να μου μιλάει για τους Κινέζους και τον τρόπο που ακούνε μουσική και που διασκεδάζουν με την μουσική:

Συνήθως εδώ στην Ελλάδα ακούνε κινέζικη μουσική με την κινέζικη ποπ να είναι της μόδας. Οι μεγαλύτεροι άνθρωποι από 65 -70 θα ακούσουν παλιά κινέζικα τραγούδια. Οι νέοι ακούνε τα πιο ποπ πλήρως εμπορικά δυστυχώς και μόνο σε εκδηλώσεις ή σε κάποιο επίσημο τραπέζι θα ακούσουν κλασική κινέζικη μουσική.

Μαγαζιά όπως τα ξέρουμε εμείς με ζωντανή κινέζικη μουσική δεν γνωρίζει αν υπάρχουν, αλλά ξέρει με σιγουριά ότι υπάρχουν μαγαζιά με караόке γιατί οι Κινέζοι το λατρεύουν ως τρόπο διασκέδασης. Υπάρχουν εστιατόρια, που ως επί το πλείστον οργανώνουν ομαδικά δείπνα όπου οι θαμώνες διασκεδάζουν πίνοντας και τραγουδώντας με το караόке.

Καθώς η κυρία Βαρβάρα Χ. έχει πάει και αυτή στην Κίνα που λέει ότι το караόке είναι μόδα και στην Κίνα. Το караόке εκεί αλλά και εδώ στην Ελλάδα είναι τόσο πολύ συχνό φαινόμενο διασκέδασης που το κάνουν μόλις σχολάσουν από την δουλειά τους για να εκτονωθούν. Δεν περιμένουν να βραδιάσει δηλαδή. Επίσης το κάνουν όταν θέλουν να κλείσουν μια εμπορική συμφωνία για να ευχαριστήσουν τον πελάτη τους.

Όταν την ρώτησα αν γνωρίζει κάποιο Κινέζο μουσικό μου απάντησε ότι δεν ήξερε κανένα. Δεν παρέλειψε να μου τονίσει ότι έχουν μεν πάθος με την μουσική τους αλλά δεν έχουν με τίποτα την ψυχολογία την δικιά μας όσο αφορά την διασκέδαση – εκτόνωση με τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης.

Ο τρόπος που η κυρία Βαρβάρα μιλούσε για τους Κινέζους ήταν ενθουσιώδης και φαινόταν καθαρά ότι τους συμπαθούσε. Μου ανέφερε για τις δύσκολες συνθήκες που βίωνε στην πρεσβεία λόγω της πανδημίας, την τηλεεργασία που την κρατούσε μακριά από τους συναδέλφους της, αλλά και το γεγονός ότι η πρεσβεία ήταν ιδιαίτερα αυστηρή γιατί η κινέζικη κυβέρνηση δεν επέτρεπε να εμβολιαστούν Κινέζοι με άλλα εμβόλια εκτός των κινέζικων.

30-4-22 Κατόπιν πολλών μηνυμάτων γνωριμίας στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης viber αποφασίσαμε να κάνουμε με την κυρία Μαρία, ή Hao που είναι το πραγματικό της όνομα, συγκρότημα.

Πήγα ξανά λοιπόν στο κτήριο Chinatown Αγησιλάου 43-45 στην Αθήνα, που είναι 5 λεπτά με τα πόδια από την στάση μεταξουργείο, και για να είμαι σωστός περίμενα κάνοντας βόλτες λίγα λεπτά ώστε να πάει ακριβώς 5.20 που ήταν το ραντεβού μας.

Έχοντας χρόνο να ερευνήσω την γύρω περιοχή, διαπίστωσα ότι η περιοχή που μένουν οι Κινέζοι είναι υποβαθμισμένη. Έντονη παρουσία

ναρκομανών τελευταίου σταδίου, πορνεία πολλά, ρημαγμένα και κατειλημμένα ισόγεια και μαγαζιά, βρώμικοι χώροι δέσποζαν στο γύρω περιβάλλον. Και σε αντιδιαστολή με την εικόνα αυτή παρατήρησα να συνυπάρχουν Κινέζοι καθαροί και υγιείς σαν να μην ανήκουν στο συγκεκριμένο αστικό τοπίο.

Η έκπληξη μου συνεχίστηκε όταν ανέβηκα ξανά στον τρίτο όροφο του κτηρίου με όνομα Chinatown, και αφού χτύπησα το κουδούνι του κινέζικου σχολείου (η ταμπέλα από έξω έγραφε στα ελληνικά πολιτιστικός σύλλογος Κινέζων), για να μου ανοίξουν οι δασκάλες την κλειδωμένη καγκελόπορτα, συνειδητοποίησα ένα πεντακάθαρο σχολείο με πεντακάθαρους μικρούς μαθητές που δεν είχαν καμία σχέση με την εξωτερική ασχήμια.

Τα πεντάλεπτο που περίμενα στο διάδρομο μέχρι να τελειώσει η Μαρία το μάθημα-πρόβα με τις έφηβες μαθήτριες της ήταν χρήσιμο. Με την μικρή πείρα που έχω σαν δάσκαλος μουσικής διαπίστωσα ευχάριστο κλίμα όρεξη από τα παιδιά να μάθουν την παραδοσιακή τους μουσική και πολύ εκατέρωθεν αγάπη.

Η πρόβα με την κυρία Μαρία κύλησε τέλεια. Είχα την τιμή να παίξω μετά από 3 χρόνια και περισσότερο, λόγω κορονοϊού και διαβάσματος για το πανεπιστήμιο, ζωντανά με μουσικό Κινέζα που ήταν μάλιστα και πολύ καλή. Κατά την διάρκεια της πρόβας ερχόντουσαν παιδιά και κόλλαγαν το πρόσωπο στο τζάμι κοιτώντας με περιέργεια έναν δυτικό να παίζει κινέζικη μουσική με το κλαρίνο.



εικόνα 58 από την πρόβα μας με

την Μαρία (Hao).

Κατά την διάρκεια της πρόβας είχαμε και μια ευγενική διαφωνία επάνω στο τραγούδι. Έτσι διαπίστωσα πως λειτουργούν οι σύγχρονοι Κινέζοι, όσο αφορά τον ορισμό της τονικότητας. Το τραγούδι ήταν σε πεντατονική κλίμακα ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΡΕ ΜΙ ΣΟΛ. Η παρτιτούρα της έγγραφε τονικότητα ΣΟΛ ενώ κατά την διάρκεια του παιξίματος εγώ ένιωθα τονικό κέντρο ΜΙ ελάσσονας κλίμακας.

Όμως με τις πολλές προσπάθειες με τα λίγα αγγλικά που ήξερε και με την εφαρμογή voice translator μου έδωσε να καταλάβω ότι ή τονικότητα ήταν ΣΟΛ σκέτο, χωρίς να αναφέρει τις λέξεις minor ή major, όπως μου τόνισε με πολλή έμφαση, δείχνοντας μου επιμόνως τον σπλισμό, δηλαδή την δίεση που παίρνει το φα. Σύμφωνα με την κυρία Μαρία, όποιο και να είναι το τονικό κέντρο από τις 5 νότες της παραπάνω κλίμακας θεωρούμε ότι βρισκόμαστε σε τονικότητα ΣΟΛ.

Συμπέρανα ότι έχουν ως αρχή της 5τονικής ακολουθίας-κλίμακας το ΣΟΛ, δηλαδή την νότα που σχηματίζει με τις επόμενες δυο τόνους στην σειρά. Σκέφτηκα ότι θα μπορούσε να είναι μια εμπειρική προσέγγιση πρακτικής φύσεως όπως οι δικοί μας λαϊκοί κλαρινοπαίκτες που δεν χρησιμοποιούν την λέξη ύφεση, παρά μόνο δίεση, όταν μιλούν για νότες και όταν σκέφτονται τις νότες πάνω στο κλαρίνο. Αυτοί οι μουσικοί, την φυσική ΣΟΛ ελάσσονα την λένε ως εξής: σολ, λα, λα#, ντο, ρε, ρε#, φα, σολ. Αυτή την σκέψη την απέκλεισα όμως, γιατί αφενός η κινέζικη κυβέρνηση δεν θα έστελνε μια ημιμαθή να διδάξει σε ξένη χώρα, αφετέρου είδα την επίσημη παρτιτούρα που χρησιμοποιούσε και ήταν γραμμένη με την ένδειξη G. Την παραθέτω στην επόμενη εικόνα.

Αποφασίσαμε να φτιάξουμε λοιπόν το πρόγραμμα μας με κινέζικα και ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια και με πολύ προσοχή λόγω κορονοϊού να προσεγγίσουμε φορείς ή και επιχειρήσεις (ξενοδοχεία) για να παίξουμε.

## 凉 凉

电视剧《三生三世十里桃花》片尾曲

演唱：佟丽娅 张碧晨

刘 畅 作词  
谭 旋 作曲

1=G  $\frac{4}{4}$

( $\overset{5}{6}$  -  $\overset{6}{7}$   $\overset{6}{5}$   $\overset{6}{5}$  |  $\overset{2}{3}$  - -  $\overset{5}{2}$  |  $\overset{2}{3}$  - - - |  $\overset{3}{3}$  - 0 0 |  $\overset{5}{6}$  -  $\overset{6}{7}$   $\overset{6}{5}$   $\overset{6}{5}$  |  $\overset{2}{3}$  - -  $\overset{5}{2}$  |  $\overset{2}{3}$  ·  $\overset{2}{1}$   $\overset{6}{6}$  - |

$\overset{6}{6}$  - - |  $\overset{7}{7}$  -  $\overset{5}{5}$  - |  $\overset{2}{2}$  -  $\overset{7}{7}$  - |  $\overset{3}{3}$  - - - |  $\overset{3}{3}$  - 2 - |  $\overset{7}{7}$  -  $\overset{1}{1}$  - |  $\overset{1}{2}$  - -  $\overset{7}{7}$   $\overset{1}{1}$  |  $\overset{6}{6}$  - - - |  $\overset{6}{6}$  - 0 0 |

||:  $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{7}$   $\overset{1}{7}$  |  $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{7}$   $\overset{1}{7}$  |  $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{7}{7}$  |  $\overset{6}{6}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$  |  $\overset{6}{6}$  - 0 0 |

(女)入夜渐微凉,繁花落地成霜,你在远方眺望,耗尽所有暮光,不思量 (男)去流浪  
(女)也曾鬓微霜,也曾因你回光,悠悠岁月漫长,怎能浪费时光,去流浪 (男)去流浪。

0 0  $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$   $\overset{3}{3}$  |  $\overset{5}{2}$   $\overset{2}{3}$   $\overset{3}{3}$  - 0 | 0 0 0 0 |  $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{7}$   $\overset{1}{7}$  |  $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{1}{7}$   $\overset{1}{7}$  |

自难相忘。 (男)天天桃花凉,前世你怎么舍下,这一  
(女)去换成。 (男)灼灼桃花凉,今生愈渐滚烫,一朵

$\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{7}{7}$  |  $\overset{6}{6}$  - 0 0 | 0 0  $\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$  |  $\overset{2}{3}$   $\overset{3}{3}$  - - | 0 0 0 0 |

海心茫茫,还故作不痛不痒不坚强。 (男)都是假象。  
已放在心上,足够三生三世背影成双。(女)背影成双。(男)在水一方。

$\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{3}{2}$   $\overset{3}{5}$   $\overset{3}{2}$  |  $\overset{2}{3}$   $\overset{6}{6}$  - 0 |  $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$  |  $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$  - 0 |  $\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{3}{2}$   $\overset{3}{2}$   $\overset{3}{5}$  |

(1.2)(女)凉凉夜色为你思念成河,化作春泥呵护着我。(男)浅浅岁月拂满爱人  
(女)凉凉三生三世恍然如梦,须臾的年风千泪痕。(男)若是回忆不能再相

$\overset{5}{5}$   $\overset{3}{3}$  ·  $\overset{0}{0}$   $\overset{2}{2}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$  |  $\overset{5}{5}$   $\overset{6}{6}$  ·  $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$  |  $\overset{5}{5}$   $\overset{6}{6}$  - 0 |  $\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{3}{2}$   $\overset{3}{5}$   $\overset{3}{2}$  |  $\overset{2}{3}$   $\overset{6}{6}$  - 0 |  $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$  |

袖,片片芳菲入水流。(女)凉凉天意撩拨一身花色,落入凡尘伤情着  
认,就让情分落九尘。(女)凉凉十里何时还会春盛,又见树下一盏风

$\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$  - 0 |  $\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{3}{2}$   $\overset{3}{2}$   $\overset{3}{5}$  |  $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$  |  $\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$   $\overset{6}{6}$  |  $\overset{6}{6}$  - 0 0 |  $\overset{6}{6}$  ·  $\overset{5}{5}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$  · |

我。(男)生劫易渡情劫难了,折旧的心还有几分前生的恨。还有几分,  
存。(男)落花有意流水无情,别让恩怨爱恨凉透那花的纯。

$\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$  | 1 - - 0 |

5 - 男 |  $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$  | 6 - - 0 | (  $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$  7 - |  $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$  6 - | 4 - 5 - |  $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$  |

前生的恨。

$\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{2}{2}$  |  $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$  |  $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$   $\overset{4}{4}$  · |  $\overset{4}{4}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$   $\overset{1}{1}$  7 - |  $\overset{\#}{5}$  - - - :||  $\overset{6}{6}$  - - - |  $\overset{b}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$   $\overset{4}{4}$   $\overset{3}{3}$  |

|| 结束句 ||  $\overset{3}{3}$  ·  $\overset{2}{2}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{3}{3}$   $\overset{2}{2}$   $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$  | 1 - - - | 1 - - 0 |

$\overset{3}{3}$   $\overset{5}{5}$  7 - |  $\overset{\#}{1}$  - - - |  $\overset{6}{6}$  - - - | 0 0 0 0 |  $\overset{6}{6}$  ·  $\overset{5}{5}$   $\overset{3}{3}$  |  $\overset{1}{1}$   $\overset{7}{7}$   $\overset{6}{6}$   $\overset{5}{5}$  |  $\overset{6}{6}$  - - - |  $\overset{6}{6}$  - - 0 |

D.S. 吾生愿奉 尘。

Εικόνα 59 Αυτή είναι η παρτιτούρα του guzheng για το κομμάτι που μελετήσαμε. Τα νούμερα 1 2 3 4 5 6 7 είναι οι νότες ντο, ρε μι φα σολ λα σι . Αριστερά στην πάνω γωνία βλέπουμε οτι γράφει τονικότητα G ενώ οι νότες που δεσπόζουν είναι 5 6 7 3 2 ....δηλαδή σολ λα σι ρε μι . Τα άλλα σημάδια προφανώς(δεν ρώτησα περισσότερα γιατί αφενός γινόμενοι φορτικός αφετέρου δεν ήταν το θέμα μας ή οργανολογία αλλά η πρόβα μας) φανερώνουν τις αξίες και τις οκτάβες καθώς και το αν η νότα θα παραχθεί από το ζούληγμα της χορδής από αριστερά πίσω από τους μεγάλους καβαλάρηδες που έχει κάτω από τις χορδές και που μετακινούνται ευκολά και συνέχεια γιατί προτιμά να κρουδίζει με την μετακίνηση των καβαλάρηδων παρά με τα κλειδιά στο πλάι που χρειάζονται την ειδική καστανία. Το κομμάτι ονομάζεται Liang liang 凉凉 που σημαίνει δροσερό. (<https://www.youtube.com/watch?v=pb-kc6DWIDl>).

Κατά την διάρκεια της συνομιλίας μας στο viber έγινε μια αναφορά από αυτή στην λέξη accompaniment. Δηλαδή με ρώτησε αν χρειάζομαι «συνοδεία». Εγώ της απάντησα ότι αν θέλει να παίξουμε με άλλους μουσικούς να μας συνοδέψουν δεν έχω κανένα πρόβλημα. Τότε λέγοντας μου ότι δεν κατάλαβα της ξανααπαντώ ότι αν θέλει αυτή να συνοδεύει και εγώ να παίζω μελωδία πάλι δεν έχω πρόβλημα. Και τότε μου στέλνει ένα ηχητικό το οποίο ήταν το τραγούδι πλήρες δίχως φωνές και σολιστικά όργανα. Ξαν να λέμε караόκε αλλά και για όργανα χωρίς την οπτική πλευρά του θέματος όπου κάποια λόγια οι κάποιες νότες εμφανίζονται σε κάποια οθόνη. Ασφαλώς της απάντησα και προσπάθησα να καταλάβω πως το έκανε μέχρι που ρωτώντας την στην πρόβα, μου είπε ότι στην Κίνα έχουν ειδική σελίδα με βάση δεδομένων με πολλά κινέζικα τραγούδια όπου μπορείς να κατεβάσεις ένα και να μελετήσεις το μέρος σου. (<http://5sing.kugou.com/index.html>)

3-5-22 Η Lyu Yiwen μια Κινέζα γύρω στα 25 είναι ή πρώτη μου δασκάλα η οποία μου έκανε μάθημα διαδικτυακά από την Κίνα(από το Sunzhou δίπλα στην Shanghai) που τώρα βρίσκεται στην Θεσσαλονίκη και διδάσκει πάλι την κινέζικη γλώσσα. Ευγενική και πρόσχαρη κοπέλα άρχισε να μου μιλά για την ζωή της στην Ελλάδα.

Βγαίνει και διασκεδάζει με συναδέλφους της και μαθαίνει Ελληνικά. Έχει πάει σε πολλά μέρη με ζωντανή μουσική ελληνική μουσική κυρίως με μπουζούκι. Ασφαλώς στον ελεύθερο χρόνο της εδώ στην Ελλάδα θα ακούσει κινέζικη παραδοσιακή μουσική(χαλαρωτική όπως λέει) αλλά και σύγχρονο ποπ τραγούδι με κινέζικο ή αγγλικό στίχο. Επίσης ακούει και Ελληνικά τραγούδια που της έχει υποδείξει ο δάσκαλος της των ελληνικών. Πριν 3 χρόνια που ξανά ήταν στην Αθήνα, είχε έναν Κινέζο φίλο που μάθαινε μπουζούκι και είχε κάνει ορχήστρα με Έλληνες. Αυτός ήταν γνώστης και πιάνου και κιθάρας. Όταν της ζήτησα να μου δώσει το τηλέφωνο του, μου είπε απλά ότι έχει χάσει τα ίχνη του πια.

Λάτρης του κινητού της και αυτή μου είπε ότι λατρεύει το караόκε, αλλά δεν ξέρει κανένα μέρος στην Θεσσαλονίκη που να πηγαίνουν αμιγώς Κινέζοι να



διασκεδάζουν. Παρατηρεί ότι η ζωντανή μουσική δεν συγκρίνεται με τίποτα σε ομορφιά με την on line ακρόαση.

6-5-22 Αποφάσισα να στείλω μήνυμα με το μέσο κοινωνικής δικτύωσης messenger στην κοπέλα ChenChen που είχε λάβει μέρος σε διαγωνισμό τραγουδιού στην Ελλάδα και είχα αναφερθεί σε αυτήν προηγουμένως με ημερομηνία 29-11-21.

Ενώ δεν περίμενα να απαντήσει σε έναν άγνωστο, παρόλες τις ταυτοποιήσεις του ποιος είμαι και τι κάνω τελικά μου απάντησε. Της έστειλα ένα ερωτηματολόγιο γιατί δεν ήθελε να συναντηθούμε ούτε να συνομιλήσουμε και μου απάντησε στις ερωτήσεις μου.

Η ChenChen λοιπόν είναι από το Nantong της Κίνας. Ζει στην Ελλάδα εδώ και δέκα χρόνια. Κάνει πολλά πράγματα όπως κοσμηματοποιία, modeling, κτηματομεσίτρια. Παίζει και πιάνο για 7 με 8 χρόνια.

Τον πρώτο καιρό, όπως γράφει, της ήταν πολύ δύσκολο να συνεννοηθεί λόγω γλώσσας αλλά τώρα όλα είναι καλά. Μου γράφει λοιπόν ότι δεν παίζει επαγγελματικά πιάνο ούτε διδάσκει και της αρέσουν διάφορα είδη μουσικής όπως παραδοσιακή κινέζικη, popular(όπως γράφει), pop, hip hop, r&b. Επίσης της αρέσει πολύ και η ελληνική μουσική. Γενικά επισημαίνει ότι της αρέσουν πολλά είδη μουσικής με διαφορετικό στίχο. αγγλικό, κινέζικο , ελληνικό.

Επισημαίνει έντονα ότι αγαπά τα μπουζούκια εννοώντας φυσικά τα κέντρα διασκέδασης που παίζουν μπουζούκια. Της αρέσουν ο Κωνσταντίνος Αργυρός, οι Μέλισσες, ο Γιώργος Σαμπάνης, ο Γιάννης Πλούταρχος, ο Αντώνης Ρέμος, ο Νίκος Βέρτης.

Τονίζει ότι αγαπά τους Έλληνες καθώς είναι ένας πολύ ευγενικός λαός και έχει πολλούς φίλους εδώ στην Ελλάδα.

### 4.3 Αποτίμηση επιτόπιας έρευνας.

Η έρευνα όπως την παραθέτω αποτελείται μόνο από τις θετικές και λιγότερο θετικές απαντήσεις. Υπήρχαν πολλές περιπτώσεις που δεν κατάφερα να πάρω ούτε λέξη από Κινέζους παρόλο που προσπάθησα με διάφορα τεχνάσματα.

Γενικά όμως η προσπάθεια αυτή μου βγήκε σε καλό γιατί γνώρισα την ευγενική κινέζα μουσικό κυρία Μαρία και συμφωνήσαμε να κάνουμε συγκρότημα. Εκτός τούτου με βοήθησε να καταλάβω περισσότερο την τεράστια διαφορετικότητα των Κινέζων, ακόμα και στον τρόπο ανάγνωσης της παρτιτούρας τους, αλλά και στον τρόπο ζωής τους. Με βοήθησε να διακρίνω πόσο μοιάζουμε και πόσο διαφέρουμε σαν λαοί και γενικά με έκανε καλύτερο άνθρωπο.

Αυτά για τα οποία στεναχωρήθηκα είναι ότι δεν κατάφερα να κάνω μεγαλύτερη έρευνα και κυρίως ότι δεν κατάφερα να συμμετέχω σε ένα τέτοιο ιδιωτικό караόκε, παρόλο που ήμουν διατεθειμένος να το κεράσω. Υποσχέθηκα στον εαυτό μου να το κάνω κάποια στιγμή αφού ή συναναστροφή μου με Κινέζους θα συνεχιστεί.

## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συγκεκριμένη εργασία είχε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος, αρχικά, έγινε εκτενή αναφορά στην χώρα Κίνα στον κινέζικο λαό. Στον πληθυσμό της Κίνας, στον χώρο που βρίσκεται γεωγραφικά, στους Κινέζους που βρίσκονται στην Ελλάδα, και στον τρόπο με τον οποίο βρίσκονται.

Ο αναγνώστης έτσι απέκτησε το έναυσμα μιας συνοπτικής εικόνας ώστε να μπορέσει να προχωρήσει στην ανάγνωση.

Στην συνέχεια έγινε μια επισκόπηση του τεράστιου κινέζικου πολιτισμού και των επιτευγμάτων του. Ακολούθως έγινε λεπτομερής αναφορά στην κινέζικη γλώσσα, την μουσικότητα της και τις ομοιότητες ή τις διαφορές με την ελληνική. Τα παραπάνω έδωσαν στον αναγνώστη μια πληρέστερη εικόνα για τον κινέζικο λαό.

Η εργασία παρακάτω έκανε μια ευρύτερη έκθεση της κινέζικης μουσικής. Αναπτύχθηκε η ιστορία της, η μορφολογία της, εκτέθηκαν κάποια από τα εκατοντάδες όργανα της ενδεικτικά ανά κατηγορία. Αναφέρθηκαν και αναλύθηκαν είδη κινέζικης μουσικής παλαιότερα αλλά και σύγχρονα. Τονίστηκε το μεγαλείο της, η ομορφιά της και ο ρόλος που διαδραματίζει στο παγκόσμιο μουσικό στερέωμα.

Όλα αυτά παρείχαν μια ολοκληρωμένη εικόνα για τον κινέζικο λαό και πολιτισμό. Αυτή η εικόνα αποτέλεσε εργαλείο και βοήθημα στην κατανόηση του δεύτερου μέρους της εργασίας, την έρευνα.

Η έρευνα μου διεξήχθη ως επί τω πλείστον στην Αθήνα, λόγω μεγαλύτερου πληθυσμού αλλά και στην Χαλκίδα και στην Θεσσαλονίκη και έγινε σε μια πολύ δύσκολη περίοδο με την πανδημία και τον πόλεμο στην

Ουκρανία να δεσπόζουν. Παρόλη την καλή μου θέληση αντιμετώπισα αρκετή δυσπιστία, και δυσκολίες και υπήρξαν μερικές φορές που σκέφτηκα να εγκαταλείψω. Πιστεύω όμως οτι τα κατάφερα γιατί έβγαλα κάποιο αποτέλεσμα.

Από αυτά που διαπίστωσα μπορώ να πω ότι μερικά ήταν διαφορετικά από αυτά που περίμενα ενώ άλλα όχι.

Οι Κινέζοι, σαν ευγενικός και περήφανος λαός, βιώνουν την ξενιτιά εδώ στην Ελλάδα αισθητά, πράγμα που τους καθιστά μερικές φορές πατριωτικά ευαίσθητους, ή καταναλωτικά αλόγιστους. Δυστυχώς όπως και στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές χώρες υπάρχει ταξική διαφορά. Διαπίστωσα οικονομικές τάξεις και πνευματικές τάξεις. Και αυτό είχε αντίκτυπο και στον τρόπο διασκέδασης τους. Αλλιώς διασκέδαζαν οι πλούσιοι και οι μορφωμένοι και αλλιώς οι φτωχοί και λιγότερο μορφωμένοι Κινέζοι στην Ελλάδα.

Παρόλα αυτά όμως όσο κι αν μοιάζουμε σε κάποια πράγματα όπως ή ευγένεια, σίγουρα δεν μοιάζουμε στην διασκέδαση.

Ενώ περίμενα να δω μαγαζιά με ζωντανή κινέζικη μουσική όπως έκαναν άλλοτε οι Έλληνες μετανάστες στην Αμερική, το Βέλγιο και την Γερμανία είδα μαγαζιά με **καραόκε**, και ένα λαό που το λατρεύει το συντηρεί και το ενισχύει. Οι σχέσεις τους με τον χορό δεν είναι όπως των Ελλήνων και ίσως ο λόγος που τους αρέσει τόσο το караόκε είναι γιατί τους δίνει μια ψευδαίσθηση θεατρικής συμμετοχής στο τραγούδι μιας και το θέατρό τους, που το λατρεύουν, δεν «ντύνεται» απλά από την μουσική αλλά συνυφαίνεται και συνυπάρχει.

Οι Κινέζοι με περισσότερες σπουδές και «μέσης κοινωνικής τάξης» τολμούν να εντρυφήσουν στην διασκέδαση, την μουσική και την κουλτούρα της Ελλάδας σε αντίθεση με την εργατική τάξη (αν μπορούσαμε να την χαρακτηρίσουμε έτσι) δηλαδή τους Κινέζους που δεν έχουν περισσότερη από την βασική εκπαίδευση .

Παρόλα αυτά οι σχέσεις τους με την μητέρα Κίνα δεν είναι κομμένες· κάθε άλλο αφού και η τεχνολογία τώρα πιά βοηθάει απίστευτα με το κινητό και το ίντερνετ να εξαλειφθούν οι αποστάσεις και να γίνει ανεκτή η πανδημία.

Άλλωστε και η αγάπη τους για την παράδοση τους, τους ωθεί να ζητούν από την κινέζικη κυβέρνηση δασκάλους της παραδοσιακής τους μουσικής.

## ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεξάνδρου, Μαρία. 2019. *ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ: Μουσικολογικές Και Καλλιτεχνικές Αναζητήσεις, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κάλλιππος.
- Βελισσαρόπουλος, Δ. 1981. *ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ*. Vol. 1. Αθήνα: Εκδόσεις Δωδώνη .
- Γιάννου, Δημήτριος. 2007. *Ιστορία Της Μουσικής. Σύνομη Γενική Επισκόπηση* . 2η. Vol. Α. Θεσσαλονίκη: University studio press.
- Γιάννου, Δημήτριος. 1992. *ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΟΓΝΩΣΙΑΣ Σημειώσεις* . 2nd ed. Θεσσαλονίκη.
- Γιάννου, Δημήτριος. 2002. *ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΟΓΝΩΣΙΑΣ Σημειώσεις Β'* . 2η. Θεσσαλονίκη.
- Ινστιτούτο της Άπω Ανατολής. 2002. *Πνευματική Κουλτούρα Της Κίνας: Εγκυκλοπαίδεια*. Edited by Titarenko. εκδ. M.L. Titarenko .
- Κίτσιος, Γεώργιος. 2018. *Το Ους Ημών Το Ξεκουρδισμένο... Αστική Πολιτισμική Συγκρότηση Και Ψυχαγωγία Μέσα Από Την Έντυπη Σάτιρα(Ιωάννινα Αρχές Δεκαετίας 1870)*. Αθήνα: Εκδόσεις νήσος .
- Κοπιδάκης, Μ, Ζ. 1999. *Ιστορία Της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Ελληνικό Ιστορικό και Λογοτεχνικό Αρχείο.
- Κώστιος, Απόστολος. 2015. *Μέθοδος Μουσικολογικής Έρευνας*. 3η. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαρηγορίου-Νάκας.
- Λουτζάκη, Ρένα, Λάμπρος Λιάβας, and Παύλος Κάβουρας. 1999. *Μουσικές Της Θράκης. Μια Διεπιστημονική Προσέγγιση*. Αθήνα: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

- Παχής, Παναγιώτης. 2013. "Κινέζικες Δυναστείες." *Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Θεολογικής Σχολής*.
- Στεφανή, Εύα. 2007. *10 Κείμενα Για Το Ντοκιμαντέρ*. 4η. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

## ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Allen, W, Sidney. 1968. *VOX GRAECA: A Guide To The Pronunciation Of Classical Greek*. Crutchley Brook. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chang, K.C. 1983. *Art, Myth, and Ritual: The Path to Political Authority in Ancient China*. Cambridge: Harvard University Press.
- Chen, Shanmu, Robert, Zhining Zheng, Helen Wu, and Renzhong Wang. 2010. *NEW PROACTICAL CHINESE READER* . Edited by Schmiidt Jerry. 2nd ed. Beijing: Beijing Language And Culture University Press.
- Conceição Pedro. 2019. "Human Development Report 2020." *United Nations Development Programme*.
- Chen, Yingshi. 2002. *Musicology in China*. Shanghai: Shanghai Conservatory.
- Cruz, Laura, and Frijhoff Willem. 2009. *Myth in History, History in Myth*. Edited by Laura Cruz. Leiden: Brill.
- Diagram Group. 1976. *Musical Instruments of the World*. Published for Unicef.
- Jones, Stephen. 1995. *Folk Music of China*. Oxford: Clarendon Press OUP.
- Kam Wing Chan. 2007. "Misconceptions and Complexities in the Study of China's Cities: Definitions, Statistics, and Implications." *Wayback Machine*.
- Lau, Frederick. 2008. *Music in China. Experiencing Music, Expressing Culture*. Edited by Bonnie C, Shehan Campbrell Patricia, and Campbell Wade. New York: Oxford university press.
- Lim, SK. 2018. "Xiao" and "Dizi", in *Origins of Chinese Music*. Edited by Fu Chunjiang. Singapore: Asiapac.



- Liu, Terence, Michael. 1988. *Development of the Chinese Two-Stringed Bowed Lute Erhu Following the New Culture Movement (c. 1915–1985)*. Ohio: Kent State University.
- Malinowski, Bronislaw. 1954. *Magic, Science, and Religion, and Other Essays*. New York: Doubleday.
- Mei, Han. 2013. *The Emergence of the Chinese Zheng : Traditional Context, Contemporary Evolution, and Cultural Identity*. Vancouver: University of British Columbia.
- Myers, John. 1992. *The Way of the Pipa: Structure and Imagery in Chinese Lute Music*. Kent: Kent State University Press.
- Nettl, Bruno. 2016. *Εθνομουσικολογία. Τριανταένα Ζητήματα Και Έννοιες*. Edited by Πόλα Καπόλα. 2η. Αθήνα: Εκδόσεις νήσος .
- Ohsawa, George. 1931. *The Unique Principle: The Philosophy of Macrobiotics*. California: Ohsawa Macrobiotics Foundation.
- Porkert, M. 1974. *The Theoretical Foundations of Chinese Medicine*. Cambridge: Cambridge, Massachusetts : The MIT Press.
- Reynolds, D, L, and N, G Wilson. 1989. *Αντιγραφείς Και Φιλολόγοι*. Αθήνα: Μ .Ι.Ε.Τ.
- Sima, Qian. 1961. *Records of the Grand Historian of China. Translated from the Shih Chi of Sima Qian by Burton Watson*. Vol. 2. New York: Columbia University Press.
- Stock, Jonathan. 1993. *Historical Account of the Chinese Two-Stringed Fiddle Erhu*. Vol. 46. Galpin Society Journal.
- Sun, Zhuo. 2015. *The Chinese Zheng Zither: Contemporary Transformations*. Ashgate Publishing, Ltd.
- Tarn, W. n.d. *The Greeks in Bactria and India*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Taylor Latener. 2005. *The Illustrated Encyclopedia of Confucianism*. Vol. 2. New York: Rosen Publishing Group.
- Teiwes, Frederick C, and Warren Sun. 1999. *China's Road to Disaster: Mao, Central Politicians, and Provincial Leaders in the Unfolding of the Great Leap Forward , 1955-1959*. Edited by Armonk. New York: Contemporary China papers.

- Temple, Robert. n.d. *Η ΙΔΙΟΦΥΗΣ ΚΙΝΑ*. Αθήνα: εκδόσεις Κασταλία.
- Tian, Min. 2012. *Mei Lanfang and the Twentieth Century International Stage: Chinese Theatre Placed and Displaced*. New York: Palgrave Macmillan.
- Thrasher, Alan R., Joseph Lam, Jonathan Stock, Colin Mackerras, Mei Han, Ben Wu, Stephen Jones, Helen Rees, Sabine Trebinjac, and Joanna Lee. 2001. "China, People's Republic of (Chin. Zhonghua Renmin Gonghe Guo)." *Grove Music Online*, January.
- Tyrrell, John, and Stanley Sadie. 2001. *New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2nd ed. New York: Grove Dictionaries.
- Wang, Chenwei, Samuel Wong, and Jun Yi Chow. 2019. *The Teng Guide To The Chinese Orchestra*. Singapore: World Scientific.
- Wang, Huiran. 2006. *The Revolution of Liuqin and Its Current Situation*. People's Music.
- Wang, Lisheng. 2007. *Introduction to Koudi*. China.
- Wang, Yongde. 1995. *Qing Shao Nian Xue Er Hu (Young Person's Erhu Study)*. Shanghai: Shanghai Music Publishing House.
- Watts, H, Sarah, and Le Zhang. 2021. *Voice Collectors: Stories and Songs of Chinese Culture Bearers*. Edited by Karen Howard. Chicago: GIA publications, Inc.
- Wong, David. 2017. "Chinese Ethics." *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
- Witzleben, Lawrence, J. 1995. *"Silk and Bamboo" Music in Shanghai: The Jiangnan Sizhu Instrumental Ensemble Tradition*. Ohio: The Kent State University Press.
- Xiao Li. 2005. *Chinese Kunqu Opera*. Edited by Li Li. Shanghai: Long River Press.
- Xu, Chengbei. 2005. *An Afternoon Tea of Beijing Opera Tidbits*. Edited by Yawtsong Lee. Beijing: Long River Press.
- Xu, Chengbei. 2012. *Peking Opera*. Edited by Chen Gengtao. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yu, Yunfei. 2005. *The Transition of Liuqin's Characters*. Edited by Xiang Jiao. Xian: Xi'an Conservatory of Music.

- Yule, P, and M Bemann. 1988. *Archaeologia Musicalis:Klangsteine Aus Orissa Die Frühesten Musikinstrumente Indiens*. Edited by H Niemeyer. Salzburg: Die großen Abenteuer der Archäologie .

## ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

- Anonymous. 2020. “Κινέζικη Μουσική | Χαρακτηριστικά, Ιστορία, Όργανα, Είδη Και Γεγονότα.” <https://Delphipages.Live/EI/%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B1/Chinese-Music> (Πρόσβαση 20-11-21). September 1
- Anonymous 2. 2019. “Μεγάλες Οι Φιλοδοξίες Των Κινέζων Στην Ελλάδα.” <https://www.dw.com/EI/> (Πρόσβαση 6-3-22). November 11, 2019.
- Britannica. 2022. “Relief of China.” <https://www.britannica.com/place/china/the-sichuan-basin> 3-3-22 (Πρόσβαση 4-4-22). June 2022.
- China.org.cn. 2021. “Chinese Music.” <http://www.china.org.cn/english/travel/227212.htm> (Πρόσβαση 15-4-22). 2021.
- Chinese For You. 2022. “Η Γιορτή Του Φθινοπώρου.” <https://chineseforyou.gr/i-giorti-toy-meso-fthinoporoy/> (Πρόσβαση 2-5-22). 2022.
- Chinese. 2022. “Chinese for Europeans, Things to Know before You Go.” <http://www.chinese4.eu/china-things-to-know/> (Πρόσβαση 20-4-22). June 2022.
- Ghetto. 2017. “Τι Σχέση Έχει η Χαλκίδα Με Την Πόλη Γουχάν Που Ξεκίνησε ο Κοροναϊός;” <https://ghettomagazine.gr> (Πρόσβαση 11-10-21).
- Karen, Chiu. 2021. “How a Hit Chinese Song from the 80s Became a Global Meme.” [https://www.scmp.com/abacus/tech/article/3089256/how-hit-chinese-song-80s-became-global-meme?module=perpetual\\_scroll\\_0&pgtyp](https://www.scmp.com/abacus/tech/article/3089256/how-hit-chinese-song-80s-became-global-meme?module=perpetual_scroll_0&pgtyp)
- Liu, Fang. 2008. “Traditional Chinese Music: A Brief Introduction to Traditional Chinese Classical Music.” [http://www.philmultic.com/english/chinese\\_music.html](http://www.philmultic.com/english/chinese_music.html) (Πρόσβαση 22-4-22). 2008.
- Malm, William, P. 2021. “Chinese Music.” <https://www.britannica.com/art/chinese-music> (Πρόσβαση 28-4-22). 2021.
- Mineapolis institute of arts. 2022. “Chinese Dynasty Guide- The Art of Asia- History and Maps.” <http://www.artsmia.org/art-of->

- Asia/History/Chinese-Dynasty-Guide.Cfm Wayback Machine (Πρόσβαση 5-5-22). March
- Missin, Pat. 2018. "WESTERN FREE REED INSTRUMENTS." [Www.Patmissin.Com](http://www.patmissin.com) (Πρόσβαση 7-4-22). 2018.
  - Monzo, Joe. 2005. "Equal-Temperament." *Tonalsoft Encyclopedia of Microtonal Music Theory* [Http://Tonalsoft.Com/Enc/Encyclopedia.AspX](http://Tonalsoft.Com/Enc/Encyclopedia.AspX) (Πρόσβαση 8-5-22). 2005.
  - National Bureau statistics of China. 2022. "Statistics, China." [Http://Www.Stats.Gov.Cn/English/](http://Www.Stats.Gov.Cn/English/) (Πρόσβαση 17-5-22). June 2022.
  - news 247. 2022. "Κινέζικη Πρωτοχρονιά." [Https://Www.News247.Gr/Kosmos/Kineziki-Protochronia-2022-Entyposiakoi-Eortasmoi-Stin-Kina-Gia-to-Neo-Etos-Tis-Tigris.9514602.Html](https://Www.News247.Gr/Kosmos/Kineziki-Protochronia-2022-Entyposiakoi-Eortasmoi-Stin-Kina-Gia-to-Neo-Etos-Tis-Tigris.9514602.Html) (Πρόσβαση 27-4-22). February 1, 2022.
  - Ren, Yuanchun. 2018. "Deep Development of Yuying Flute Products and Development of Xiao Flute Culture." *4th International Conference on Education & Training, Management and Humanities Science (ETMHS 2018)* (Πρόσβαση 4-3-22).
  - siountrischool. 2019. "Κινέζικα: Μια Δύσκολη Γλώσσα | Μύθος ή Πραγματικότητα;" [Https://Www.Siountri.Gr/News/Kinezika-Mia-Dyskoli-Glossa-Mythos-i-Pragmatikotita](https://Www.Siountri.Gr/News/Kinezika-Mia-Dyskoli-Glossa-Mythos-i-Pragmatikotita) (Πρόσβαση 7-12-21). November 12, 2019.
  - String Ovation Team. 2017. "Musical Styles: What Is Classical Music In China?" [Https://Www.Connollymusic.Com/Stringovation](https://Www.Connollymusic.Com/Stringovation) (Πρόσβαση 11-12-21). July 17, 2017.
  - Αλλιάϊ, Φραντζέσκα. 2021. "ΚΙΝΑ: Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ." [Https://Grdiscovery.Com/Kina-o-Mousikos-Ploutos-Tis-Kinezikis-Paradosis/](https://Grdiscovery.Com/Kina-o-Mousikos-Ploutos-Tis-Kinezikis-Paradosis/) (Πρόσβαση 10-1-22). June 22, 2021.
  - IMDb. n.d. "Yu-Ching Fei." [Https://Www.Imdb.Com/Name/Nm4285082/](https://Www.Imdb.Com/Name/Nm4285082/) (Πρόσβαση 15-1-22).
  - Κομφούκιος, Αποφθέγματα. 2022. "Γνωμικολογικόν." [Https://Www.Gnomikologikon.Gr/Authquotes.Php?Auth=6](https://Www.Gnomikologikon.Gr/Authquotes.Php?Auth=6) (Πρόσβαση 17-3-22). June 2022.
  - Κώνστας, Χρήστος, Ν. 2020. "Οι Κινέζοι Επιχειρηματίες Στην Ελλάδα Δημιούργησαν Την Δική Τους Ένωση." [Https://Banks.Com.Gr/Kinezoi-Epicheirimaties-Stin-Ellada-Dimiourgisan-Diki-Tous-Enosi/](https://Banks.Com.Gr/Kinezoi-Epicheirimaties-Stin-Ellada-Dimiourgisan-Diki-Tous-Enosi/) (Πρόσβαση στις 2-2-22). January 16, 2020.
  - Μπαϊρακτάρης, Γιάννης. 2019. "Στην Chinatown Της Αθήνας Δεν Ξέρει Κανείς Τι Σημαίνει Το 世界杯." [Www.Contra.Gr](http://Www.Contra.Gr) (Πρόσβαση 22-1-22). August 19, 2019.
  - Μπαμπινιώτης, Γ. 2022. "Τί Γνωρίζουμε Για Τους Τόνους Των Λέξεων Τής Ελληνικής." [Https://Www.Babiniotis.Gr/Dimosieumata/Glossika-Themata/303-Ti-Gnorizoume-Gia-Tous-Tonous-Ton-Lekseon-Tis-Ellinikis](https://Www.Babiniotis.Gr/Dimosieumata/Glossika-Themata/303-Ti-Gnorizoume-Gia-Tous-Tonous-Ton-Lekseon-Tis-Ellinikis) (Πρόσβαση 25-3-22). 2022.

- Παγκόσμια ένωση Κινέζων μουσικών. 2022. “Zhou Xiaoyan.” [Http://Www.Hryyjxh.Com/Artist/Zhouxiaoyan.Asp](http://www.Hryyjxh.Com/Artist/Zhouxiaoyan.Asp) (Πρόσβαση 5-5-22). 2022.
- Τσιλίκη, Ζωή. 2010. “Μουσικές Του Κόσμου: Άπω Ανατολή –Κίνα.” [Https://Peirpamakmusiclessons.Wordpress.Com/](https://Peirpamakmusiclessons.Wordpress.Com/) (Πρόσβαση 9-9-21). October 12, 2010.
- Φακαλής, Τίμος. 2021. “Έθνος, Άφαντοι Οι Κινέζοι Τουρίστες Στην Ελλάδα.” <https://www.ethnos.gr/Economy/article/154242/afantioikinezoitoyristestikrybetaipisoarotoempargko> (Πρόσβαση 20-1-22). April 14, 2021.
-

## ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

- Ιωάννου, Ελένη. 2022. *7 Λεπτά Το Σινικό Τείχος Ελληνικά*. Ελλάδα: <https://www.youtube.com/watch?v=UpMduyRfJxA&t=4s>.
- Χαλδούπης, Γεώργιος. 2021. *卷珠帘 Rolling Bead Curtain (Adapted to Zeibekiko)*. Ελλάδα: [https://www.youtube.com/watch?v=h\\_B26SalJws](https://www.youtube.com/watch?v=h_B26SalJws).
- Lee Μαριάννα. 2022. *Πάμε Να Γνωρίσουμε Το Παραδοσιακό Κινέζικο Μουσικό Όργανο Γκου Τσιν!* China: <https://www.youtube.com/watch?v=BhRySyTpeQU>.
- 灿星官方频道 Canxing Media Official Channel. 2022. *卷珠帘 (Juǎn Zhū Lián)*. China: 灿星官方频道 Canxing Media Official Channel.